Täysistunto

Keskiviikko 14.10.2015 klo 13.59—17.39

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 17.39.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (13.59—16.01), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.01—16.53) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (16.53—17.39).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Keskustelualoite vihateoista ja rasismista Suomessa

Keskustelualoite KA 1/2015 vp

Keskustelu

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on ajankohtaiskeskustelu vihateoista ja rasismista.

Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja edustaja Nasima Razmyar. Seuraavan puheenvuoron käyttää sisäministeri Petteri Orpo.

Muut puheenvuorot varataan P-painikkeella, ja ne saavat kestää enintään 2 minuuttia. Myönnän puheenvuorot harkitsemassani järjestyksessä. Lisäksi myönnän harkintani mukaan 1 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja.

Aloitetaan keskustelu. Edustaja Razmyar, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Nasima Razmyar sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! "Hyvien ihmisten hiljaisuus on ihmiskunnan suurin tragedia." Nämä Martin Luther Kingin sanat ovat hyvin totta myös tänään, kun puhumme yhteisestä painajaisesta nimeltään rasismi.

Arvoisa puhemies! Vaikenemisen aika on nyt ohi. Rasismi tai vihateot eivät mene itsestään pois. Pelko tai tietämättömyys eivät haihdu automaattisesti. Juuri siksi Suomen eduskunta ei voi kääntää katsettaan pois. Me, kansan vapailla vaaleilla valitsemat kansanedustajat, emme voi sulkea korviamme, ja ei, emme voi vaieta. Toisin kuin useimmissa tähän saliin tulevissa asioissa, tässä ei ole kyse politiikasta. Tässä on kyse ihmisyydestä, ja tässä asiassa edunsaajana on jokainen ihminen: sinä, minä ja me kaikki.

Arvoisa puhemies! Lokakuu 2015: Suomessa yritetään polttaa vastaanottokeskus. Syyskuu 2015: suomalaiset tekevät ihmismuurin estääkseen pakolaisten maahantulon. Syys-

kuu 2015: polttopulloisku turvapaikanhakijoiden tiloihin. Elokuu 2015: ministeri Stubbin kotiin isketään. Elokuu 2015: uusnatsit hyökkäävät ihmisten kimppuun Jyväskylässä. Heinäkuu 2015: kansanedustaja julistaa taistelun monikulttuurisuutta vastaan. Miettikää hetki, kuinka järjenvastaiselta tämä kuulostaa. Kuinka järjenvastaiselta tämä kuulostaa! Se on valitettavasti hyvin totta, ja se tapahtuu tämän päivän Suomessa.

Suomi on ollut maa, jossa polttopulloja on näkynyt vain vanhoissa elokuvissa. Ilotulitusraketteja on ammuttu uudenvuodenaattona. Miten on mahdollista, että vuonna 2015 polttopullojen ja ilotulitusrakettien kohteena on vastaanottokeskus? Kenen suomalaisen hyvinvointia uhkaa ihminen, joka on menettänyt elämässään kaiken? Suomi ei ole rasistinen maa, mutta tosiasia on se, että Suomessa on rasismia. Rasismia on nähty jopa eduskunnassa. On järkyttävää huomata, että aikuisten kovat asenteet ovat siirtyneet jopa hiekkalaatikolla oleville lapsille. Olemme nähneet videon siitä, kuinka aikuinen opettaa lasta lyömään erilaista ihmistä. On tärkeää muistaa, että yksikään lapsi ei koskaan kasva rasistiksi, ellei aikuinen hänestä sellaista tee. Meillä aikuisilla on valtava vastuu. Meillä päättäjillä on vielä suurempi vastuu. Meidän on näytettävä esimerkkiä.

Mitä me voisimme tehdä? Me voisimme näyttää esimerkkiä rakentavasta keskustelusta, jossa rasismille ja kaikenlaiselle vihapuheelle sanotaan "ei". On tärkeää tehdä selväksi, että vihapuhetta ei koskaan voi hyväksyä. Miksi vihapuhe on sitten niin vaarallista? Syy on se, että vihapuheesta on vain hyvin lyhyt matka vihatekoihin. Meillä on valitettavan monta esimerkkiä historiasta, valitettavan traagisia esimerkkejä historiasta siitä, mihin vihapuhe johtaa. Näitä esimerkkejä löytyy myös Suomesta.

Mitä me sitten emme voi tehdä? Me emme voi sulkea silmiämme, emmekä me voi vaieta. Me emme voi unohtaa historiaa, emmekä me voi menettää inhimillisyyttä. Emme myöskään me poliitikot. Sellaisesta poliitikosta, joka menettää kykynsä asettua toisen ihmisen asemaan, ei ole paljoa hyötyä.

Suomella ei ole varaa rasismiin ja vihapuheeseen. Suomi on aina ollut ja tulee aina olemaan monikulttuurinen maa. Suomen vahvuus ja rikkaus on ollut se, että Suomessa ei ole ollut meitä ja heitä, Suomessa on vain me. Meidän on muistettava, että erilaisuus on voimavara niin Suomessa kuin kaikkialla maailmassa.

Arvoisa puhemies! Ääriliikkeiden väkivalta Suomessa on tosiasia. Suojelupoliisin mukaan ääriliikkeiden väkivalta on yleistymässä Suomessa. Heinäkuussa 2015 uusnatsijärjestön jäsenet hyökkäsivät Jyväskylässä sivullisten ihmisten kimppuun pahoinpidellen heitä. Saman järjestön edustajat ovat myös esiintyneet yhdessä erään kansanedustajan kanssa ilman, että siihen on vieläkään puututtu. Kyseisen järjestön tavoitteena on kansallissosialistisen valtion luominen Suomeen. Suojelupoliisi on seurannut kyseisen uusnatsijärjestön ja äärioikeistolaisten liikkeiden toimintaa jo pidemmän aikaa.

Ilmapiiri Suomessa on kiristynyt. Vihapuheen määrä on lisääntynyt, ja erilaiset ääriliikkeet ovat käyttäneet väkivaltaa. Kansan vaaleilla valitsemat päättäjät eivät voi seurata tällaista kehitystä sivusta. Nyt on aika päivittää äärijärjestöjen riskiarvio ja selvittää tarkasti, millä tavalla lainsäädäntöä voidaan parantaa, jotta ääriliikkeiden väkivaltaisuutta voidaan ehkäistä ja estää. Kaikki väkivalta ja poliittinen väkivalta on väärin, eikä sitä voi hyväksyä — ei äärivasemmalta, ei -oikealta.

Vihapuhe ja rasismi näkyvät Suomessa myös ihmisten arjessa. Rasismia esiintyy kouluissa, työpaikoilla, lehtien palstoilla, nettikeskusteluissa. Jopa osa suomalaisista on joutunut pelkäämään käyttää omaa äidinkieltään. Se ei ole oikein. Kenenkään ei pidä joutua pelkäämään siksi, että puhuu omaa äidinkieltään, joka on Suomen virallinen kieli.

Arvoisa puhemies! Tällaista kehitystä ei voi hyssytellä, ei voi hyväksyä tai puolustella millään tavalla. Jokainen suomalainen vaikuttaa omalla käyttäytymisellään siihen, millainen viesti Suomesta lähtee maailmalle. Suomen pitäisi olla tunnettu ennemmin Marimekon upeista printeistä ja lakanoista, ei valkoisista lakanoista. Yksilöllä on aina vastuu, mutta niin on meillä yhdessäkin. Sen vastuun kantaminen edellyttää, että me emme vaikene, me emme käännä katsettamme pois.

On hienoa, että sotiemme veteraanit ovat tuominneet voimakkaasti rasismin. Kiitos heille. Myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö on tuominnut rasistisen väkivallan selväsanaisesti ja todennut, että turhautuneisuus tai kritiikki pitää osoittaa poliitikoille, ei viattomille ihmisille. Jokainen meistä voi omalla toiminnallaan näyttää, että suvaitsevaisuus voittaa vihan, ja jokainen meistä voi näyttää, että rasismi ei ikinä voita sitä tosiasiaa, että me kaikki ihmiset olemme samanarvoisia.

SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne ehdotti kesällä, että kaikki puolueet allekirjoittaisivat rasismin vastaisen julistuksen. Siinä ei ole kyse politiikasta vaan oikeasta ja väärästä, siitä, että poliittiset puolueet lähettävät selkeän viestin, että Suomessa ei sallita kenenkään ihmisarvoa alentavaa toimintaa tai puhetta. Toivon, että jokainen puolue toimii oikein.

Arvoisa puhemies! Haluan kertoa teille näin lopuksi pienen tarinan: Yli 20 vuoden takaa muistan selvästi ensimmäisen koulupäiväni. Asuin silloin Rovaniemellä, se oli vieras paikkakunta, ja tämä oli minulle silloin vielä vieras maa. Yritin koulua edeltävänä päivänä opetella edes yhden sanan, ja se sana oli moi. Toistin tätä sanaa peilin edessä ehkä tuhat kertaa, jotta seuraavana päivänä osaan sen koulussa. Seuraava päivä tuli, menin luokan eteen, tuli minun vuoroni, ja unohdin sen yhden ainoan sanan. Se kertoo siitä, että minua jännitti ihan valtavasti sillä hetkellä. Muistan myös hyvin ensimmäisen välitunnin. Tiesin, että kohta jään tänne yksin, ja jäinkin istumaan siihen pulpettiin, kun muut lapset lähtivät välitunnille. Ei mennyt kovin pitkä aika, kun sieltä tuli tyttö, hänen nimensä oli Charlotte, ja hän huitoi, että tule mukaan, ja pian me olimme hyppimässä hyppynarua, nauroimme, oli hyvä olo. Olimme kaikki lapsia, eikä siihen oikeastaan tarvittu edes yhteistä kieltä.

Elämässäni on todella paljon hyviä hetkiä, mutta tämä on jäänyt ehdottomasti mieleen. Olen monesti miettinyt, mikä teki siitä niin upean. Varmasti se, että minut — kieltä puhumaton, erilaiselta näyttävä ihminen — kohdattiin ihmisenä. Siihen vain vaadittiin, että joku ottaa sen ensimmäisen askeleen. Tässä tarinassa on kaksi opetusta: Ensimmäinen on se, että jokaisessa meissä elää pieni Charlotte. Meidän pitää uskaltaa kohdata ihmiset ihmisinä. Toinen opetus on se, että kun teemme näin, ihminen kokee olevansa osa yhteiskuntaa, jolloin hänen on helpompi pärjätä, ja enköhän itse ole siitä aika lailla elävä esimerkki.

Arvoisa puhemies! Me emme tarvitse Suomessa jakautumista vaan yhtenäisyyttä. Me emme tarvitse Suomessa vihapuhetta vaan vuoropuhelua. Me emme tarvitse sulkeutuneisuutta ja epäluuloisuutta vaan avoimuutta ja myötätuntoa. Suomesta ei saa tulla maata, jossa ihminen joutuu pelkäämään olla oma itsensä.

Rasismi sulkee silmät, viha sulkee silmät. Sitä vastoin suvaitsevaisuus avaa silmät, myötätunto avaa silmät. Kun maailma palaa ja miljoonat ihmiset pakenevat sotaa, Eurooppa kipuilee asian kanssa. Saksan yleisradio kysyi pieneltä pojalta, onko tämän päiväkodissa ulkomaalaisia. Neljävuotias Niklas vastasi: ei, siellä on lapsia. Pieni Niklas on oikeassa. Vihan kohteena eivät ole suomalaiset tai ulkomaalaiset, vihan kohteena ovat ihmiset.

Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu tuli oikeaan aikaan. On tärkeää, että eduskunta reagoi yhteiskunnan ongelmiin ja ihmisiä puhuttaviin aiheisiin. On meistä itsestämme kiinni, mistä vuosi 2015 tullaan muistamaan. Kymmenettuhannet suomalaiset ovat kesän ja syk-

syn aikana ilmaisseet mielipiteensä rasismia ja vihapuhetta vastaan. Nyt koko eduskunnalla on mahdollisuus tehdä sama ja lähettää selväsanainen viesti: Suomessa ei ole sijaa rasismille ja vihapuheelle.

Vaikenemisen aika on ohi.

14.14 **Sisäministeri Petteri Orpo:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitokset edustaja Razmyarille upeasta, koskettavasta ja vahvasta puheenvuorosta. Uskon, että voimme yhtyä siihen toiveeseen, jonka esititte puheenne lopussa, että lähetämme yhteisen viestin, että Suomessa ei ole tilaa rasismille.

Arvoisa puhemies! Suomi on aina elänyt kansainvälisyydestä. Meidän vaurautemme perustuu ulkomaankauppaan. Sukupolvet toisensa jälkeen ovat käyneet vaihto-oppilaina, yhä useammat opiskelevat ulkomailla, tekevät töitä kansainvälisissä yrityksissä, ja aika useaan perheeseenkin kuuluu ulkomaalaissyntyisiä ihmisiä. Suomalaiset ovat yksi maailman koulutetuimmista kansoista, kansa, joka on matkustanut Kanariansaarilta Kaukoidän maihin ja tutustunut kulttuureihin.

Suomalaiset ovat suvaitsevaista ja maltillista väkeä, väkeä, jolla on vahva halu auttaa. Siksi on väärin, että pienen äärivähemmistön näkemykset ylikorostuvat keskustelussa kansainvälisyydestä, maahanmuutosta ja eri kulttuureista. Syntyy väärä kuva, joka vahingoittaa Suomea, mutta se vahingoittaa myös meitä itseämme, suomalaisia.

Ymmärrän oikein hyvin ihmisten huolen alati muuttuvan maailman keskellä. Joku pelkää, että muualta tulijat vievät työpaikan, joku pelkää, että valtiolla ei enää ole varaa maksaa omaa sosiaaliturvaa. Joku pelkää, että rikollisuus lisääntyy.

Meillä on lisäksi luontainen taipumus pelätä erilaisuutta. Yhteiskunnallisten ongelmien syyt ovat kuitenkin aina jossain muualla kuin ihmisten erilaisuudessa. Tuntuu jopa absurdilta, että Suomen eduskunnassa pitää vuonna 2015 edes puhua tästä, mutta totean, että on itsestäänselvyys, että rasismi on täysin tuomittavaa ja perusteetonta. Ihmisten ihonvärin, ulkonäön tai syntyperän perusteella ei voi tehdä päätelmiä heidän luonteestaan, ominaisuuksistaan tai kyvyistään.

Niitä, jotka tuomitsevat rasismin, syytetään usein sinisilmäisyydestä. Minusta se on käsittämätöntä puhetta. Rasismin vastustamisessa on kyse ihmisarvon kunnioittamisesta, ihmisarvo kun ei ole mielipidekysymys.

Rasismia ja vihapuhetta vastaan voidaan parhaiten taistella avoimuudella ja keskustelun lisäämisellä. Kun asiat puhutaan halki, voi selvitä, että vika ei olekaan ihmisissä, vaan se, mitä pelkäämme ja emme voi hyväksyä, onkin tavoissa ja kulttuureissa. Ei ole esimerkiksi rasismia tuomita vääriä tapoja tai tekoja, kuten vaikka naisten oikeuksien väheksymistä. Edelleen minusta on absurdia joutua sanomaan Suomen eduskunnassa, että naisilla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin miehillä.

Me myös leimaamme ehkä liian helposti ihmisiä rasisteiksi. Voi olla kriittinen maahanmuuttopolitiikalle tai olla huolissaan siitä, miten Suomi selviytyy suuresta maahanmuuttajamäärästä ilman, että on rasisti alkuunkaan. Vaikeassa tilanteessa suvaitsevaisuutta on ymmärtää myös ihmisten huolia ja erilaisia mielipiteitä. Rasistiksi leimaaminen on kova syytös toisaalta. (Vasemmalta: Kyllä!)

Arvoisa puhemies! Vaikka Suomi on edelleen erittäin turvallinen maa niin arjessa kuin kansainvälisestikin verrattuna, turvallisuutemme kohtaa nyt suuria haasteita. Lisääntynyt maahanmuutto luo jännitteitä, jotka ovat jo purkautuneet viharikoksina. Vihapuhe netissä

on erittäin yleistä. Se vihapuhe netissä vääristää tosiasioita ja muokkaa ihmisten käsitystä maailmasta ja muista ihmisistä.

Pahin vihan lisääntymisen muoto on järjestäytynyt yhteiskunnan vastainen toiminta eli väkivaltaiset ääriliikkeet. Nämä ääriliikkeet ovat uhka demokratialle. Onneksi näiden toiminta on vielä verrattain vähäistä, vaikkakin vastenmielistä. Väkivaltaisten ääriliikkeiden toimintaan liittyviä rikoksia tulee poliisin tietoon noin sata vuodessa. Suojelupoliisin arvion mukaan Suomessa poliittisiin ääriliikkeisiin kuuluu vain joitakin satoja henkilöitä. Kuitenkin Jyväskylän mellakan jälkeen olemme lisänneet ääriliikkeiden valvontaa. Suomessa ei kerta kaikkiaan hyväksytä väkivaltaa — ei keneltäkään.

Sisäministeriön johdolla valmisteltiin väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn toimenpideohjelma jo vuonna 2012. Parhaillaan ohjelmaa uudistetaan. Uudessa toimenpideohjelmassa luodaan muun muassa rakenteet ja kyky väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyyn koko maassa sekä valmius toimia radikalisoituneiden henkilöiden kanssa.

Väkivaltainen ääriajattelu kumpuaa erityisesti syrjäytymisestä. Siksi loppujen lopuksi turvallisuudessa on siis kyse siitä, onko yhteiskuntamme riittävän vakaa ja hyvä, tarjoaako se mahdollisuuksia kaikille ja erityisesti nuorille. Näin ollen pitkällä aikavälillä parasta rasismin ja väkivaltaisen ekstremismin torjuntaa onkin syrjäytymisen estäminen.

Jotta Suomi onnistuu maahanmuuttajien kotouttamisessa sekä toisaalta rasismin sekä ääriliikkeiden torjunnassa, tarvitsemme kansalaisyhteiskuntaa: järjestöjä, yhteisöjä, yrityksiä sekä aktiivisia suomalaisia. Pelkästään julkinen sektori ei tästä haasteesta selviä.

Arvoisa puhemies! Päivänpolitiikassa on muistettava, että työtä tehdään paremman ja turvallisemman yhteiskunnan puolesta. Kansanedustajien, ministerien ja puolueiden johtohahmojen on uskallettava puhua suvaitsevaisuudesta, moniarvoisesta ja välittävästä Suomesta. Tämä ei ole hallitus—oppositio-kysymys, tämä on koko eduskunnan yhteinen tehtävä.

Suomalaisen yhteiskunnan tulee myös kasvattaa uuteen, avoimeen ja kansainväliseen maailmaan. Hallitusohjelman vision mukaan Suomi on avoin ja kansainvälinen, kieliltään ja kulttuuriltaan rikas maa.

Kodeissa, kouluissa ja työpaikoilla tulee puhua maahanmuutosta ja siihen liittyvistä monista eri näkökulmista. Viranomaisten ja uskonnollisten yhteisöjen välistä keskinäistä luottamusta ja yhteistyötä väkivaltaisen radikalisaation vastaisessa työssä on parannettava.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Suomi tahtoo kantaa vastuunsa maailman hädässä olevien ihmisten auttamiseksi. Meidän on pidettävä sydän lämpimänä. Kannustan suomalaisia miettimään, miten he voivat olla näinäkin vaikeina aikoina rakentamassa hajottamisen sijaan. Jollekulle se on vapaaehtoistyötä vastaanottokeskuksessa, toiselle uussuomalaisen työllistämistä yrityksessä, kolmannelle rasistiseen huuteluun puuttumista kadulla.

Meidän on väsymättä työskenneltävä sellaisen Suomen puolesta, jossa jokainen kokee olevansa osallinen yhteiskunnan eri mahdollisuuksista. — Kiitos.

14.21 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeää, että tänään keskustelemme täällä rasismista.

Meissä kaikissa asuu se lämmin sydän, joka haluaa tehdä hyvää. Mutta me kaikki saamme paljon palautetta ihmisiltä, jotka haluaisivat, että esimerkiksi maahanmuuttoon puututtaisiin, että meillä tehtäisiin asioita toisin kuin mitä nyt tapahtuu. Siksi on tärkeätä, että me kansanedustajat olemme vahvoja, kun perustelemme, miksi Suomessa toimitaan juuri niin kuin meillä nyt toimitaan ja miksi meillä on nollatoleranssi väkivallassa.

On tärkeää, että me jokainen teemme omissa kotikunnissamme töitä sen eteen, että lähiyhteisöissä rasismi kitketään pois. Se ei ole helppoa työtä, sillä tiedän, että kun meillä on erilaisia taustoja, monesti sieltä tulee hyvin erilaista palautetta vastaan. Tämä puheenvuoro, minkä edustaja Razmyar puhui, antaa meille kaikille voimia tehdä sitä työtä, kun me toivottavasti joka ainoassa puolueessa puolustamme sitä nollatoleranssia.

On tärkeää, että olemme myös esimerkkeinä pienillä teoilla, kuten meidän pääministerimme oli antaessaan pakolaisille tai turvapaikanhakijoille oman kodin käyttöönsä. Ne esimerkit, että osallistumme vaatekeräyksiin tai vapaaehtoistyöhön, että lähdetään yhdessä (Puhemies koputtaa) vaikkapa keräämään metsästä marjoja — kaikki tämäntyyppiset toimet luovat sitä kotoutumista, ja voimme itse olla edesauttamassa myös (Puhemies koputtaa) tulijoiden tänne sopeutumista.

14.24 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! On monia asioita, joita voi ymmärtää, mutta rasismi ei ole sellainen. Rasismia kohtaan on oltava nollatoleranssi, ja sen takia on erittäin tärkeää, että myös poliittiset puolueet kautta linjan yhteisesti tuomitsevat rasismin ja myöskin allekirjoittavat tämän rasisminvastaisen julistuksen. Kokoomuksen lähtökohta on aina ollut se, että rasismia emme voi hyväksyä missään muodossa.

Täällä aiemmin edustaja Nasima Razmyarin puheenvuorossa kävi varsin hyvin esille se, kuinka tärkeää on, että maahantulijat pääsevät osaksi yhteiskuntaa. Tämä integroituminen suomalaiseen järjestelmään ja Suomeen ja oman paikan löytäminen tässä yhteiskunnassa on kaikkein tärkein asia. Siinä suhteessa se kaikki työ, millä tätä voidaan edistää niin oppilaitoksissa, vapaaehtoistyössä kuin työelämässä on hyvin keskeistä, ja niitä kaikkia kysymyksiä meidän on tarkasteltava, kun sitten tämän viimeisen turvapaikanhakijoiden aallon kohdalta ollaan siinä vaiheessa, että osa heistä saa oikeuden jäädä Suomeen ja varmaan myöskin yhdistää perheitään tänne.

Luulen, että kaikkein tärkeintä on nyt se, että me emme anna minkäänlaista sijaa ääriliikkeille vaan olemme yhteisesti tukemassa maltillista suhtautumista. Kysymys on nimenomaan se, miten voimme rakentaa asioita emmekä riko niitä.

On erittäin hyvä, että eduskunta käy tämän keskustelun hyvässä yhteisessä hengessä.

14.26 **Sampo Terho ps:** Arvoisa puhemies! Asia, josta puhumme, on todellakin tärkeä, ja tässä kysymyksessä on syytä olla aloitteellinen. Maan hallituksella on suuri vastuu, kaikilla eduskunnassa olevilla henkilöillä ja puolueilla on suuri vastuu, ja pidän myös hyvin tärkeänä, kuten edellinen puhuja totesi, että uusimme Euroopan poliittisten puolueiden peruskirjaan rasismista vapaan yhteiskunnan puolesta tekemämme allekirjoitukset, jotka viimeksi 2011 on ryhmien puolesta allekirjoitettu.

Tässä kyseisessä asiakirjassa todetaan rotusyrjinnästä seuraavaa: "Rotusyrjintä on kaikkea rotuun, ihonväriin, syntyperään tai kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuvaa erottelua, poissulkemista tai etuoikeutta." Tämä on hyvin tärkeä ajatus, ja tämä on ajatus, jota meidän täytyy aina korostaa. Ketään ei syntyperänsä eikä uskontonsa tai poliittisen mielipiteensä takia saa koskaan, missään yhteydessä tai tilanteessa, asettaa toisen ylä- tai alapuolelle, eteen tai jälkeen. Mahdollisuuksien tasa-arvon on oltava ehdoton, samoin kuin keskinäisen kunnioituksemme. Meidän on ehdottomasti luotava yhteiskunta, jossa jokainen voi omalla työllään, omalla ahkeruudellaan saavuttaa sen, mitä ansaitsee. Se on jokaisen oikeus. Se on myös meidän kaikkien etu, mutta se ei ole etuoikeus, vaan Suomessa sen täytyy olla itsestäänselvyys, kuten ministeri sanoi, itsestäänselvyys. Se on aivan oikea sa-

na. Ja tästä itsestäänselvyydestä voin taata, että oma ryhmäni ja hallitus, jota edustamme, tunnustaa sen tinkimättömänä, jakamattomana ja kaikille kuuluvana. — Kiitos.

14.28 **Susanna Huovinen sd:** Arvoisa puhemies! Veikko Lavi lauloi aikanaan: "Jokainen ihminen on laulun arvoinen. Jokainen elämä on tärkeä." Tämän viisauden soisi olevan aika korkealla myös kaikkien suomalaisten sanoissa ja teoissa. Haluan lämpimästi kiittää tämän keskustelualoitteen ensimmäistä allekirjoittajaa siitä, että tämä asia keskustellaan yhteisesti tänään tässä salissa, ja samalla kiitän myös sisäministeriä äskeisistä tärkeistä linjauksista hallituksen puolesta.

Minua vaivaa kovasti esimerkiksi maahanmuuttoa koskevassa keskustelussa se, että me suomalaiset kovin usein ajattelemme, että tietyt oikeudet kuuluvat vain meille. Meillä on oikeus lähteä opiskelemaan, tekemään työtä eri puolille maailmaa. Meillä on oikeus rakastua rätkähtää ja lähteä rakkauden perässä toisaalle. Mutta kun kyse on siitä, että Suomeen tullaan näiden samojen asioiden vuoksi, hyvin usein meidän oma suhtautumisemme — ainakin joidenkin henkilöiden suhtautuminen — on kovin negatiivinen.

Lisäksi minua vaivaa, arvoisa puhemies, se, että joskus tuntuu siltä, että rasismiin suhtaudumme liian yliolkaisesti. Ajattelemme, että eihän meillä tällaista ilmiötä olekaan, ja tilastot puhuvat aivan muuta. Ja senkin vuoksi on tavattoman tärkeää, että nimenomaan tänään tällä areenalla me toteamme yhteisesti, että meillä on ehdoton nollatoleranssi rasismia kohtaan.

Suvaitsemattomuus ei ole riittävän kova asenne. Vielä kovempaa on kuunnella, oppia ja ymmärtää aiemmin vierasta ja outoa ihmistä. Kaikkein kovinta on ryhtyä työhön ja toimintaan koko maailman elämän puolesta: kaikki erilaisia — kaikki samanarvoisia.

14.30 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr:** Arvoisa puhemies! Ihmisarvo ei tosiaan ole mielipidekysymys, rasismi on ehdottomasti tuomittavaa. Vieraanani on eduskunnassa käynyt lukuisia maahanmuuttovaltaisia koululuokkia Helsingistä. Melkein jokaisella vierailulla oppilaat ovat ottaneet esiin koulussa kohtaamansa kiusaamisen, nimittelyn ja jopa väkivallan. Rasistinen kohtelu on monen suomalaisen koululaisen arkipäivää. Nämä lapset eivät ole ulkopuolisia, he ovat meidän lastemme ystäviä, he ovat meidän kavereitamme, naapureitamme, kanssakulkijoita, lähimmäisiä.

Rasismin ja muukalaispelon torjumisessa ja myötätuntovajeen umpeen kuromisessa suomalaiset peruskoulut ovat merkittävässä asemassa. Turvapaikanhakijoissa on korkeasti koulutettuja mutta myös luku- ja kirjoitustaidottomia ihmisiä, niin lapsia kuin aikuisiakin. Koulut tarvitsevat riittävästi voimavaroja siihen, että esimerkiksi luokkakoot voivat olla riittävän pieniä oppilaiden erityisten tarpeiden huomioimiseen. Opettajat tarvitsevat täydennyskoulutusta siihen, että osaavat kohdata eri kulttuureista ja uskonnoista tulevat oppilaat. Samoin opettajat saattavat tarvita täydennyskoulutusta Suomi2-opetukseen. Kouluissa pitäisi olla riittävästi voimavaroja siihen, että voimme pitää luokkakoot riittävän pieninä ja tarpeen vaatiessa tarjota oppilaille pienryhmäopetusta.

Onkin hyvin huolestuttavaa se, että perusopetuksen määrärahoja on leikattu ja ollaan leikkaamassa, ja toivoisin, että hallitus voisi huomioida kasvavan tarpeen suomalaisissa kouluissa sille, että voisimme ottaa huomioon (Puhemies koputtaa) myös eri kulttuureista tulevat oppilaat ja heidän tarpeensa eriytettyyn opetukseen.

14.33 **Paavo Arhinmäki vas:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan aluksi kiittää edustaja Razmyaria erittäin vahvasta ja tärkeästä puheesta. Haluan myös kiittää sisäministeri Orpoa vahvasta toiminnasta rasismia vastaan.

Ihmisillä on oikeutettu syy hämmennykseen ja jopa pelkoon. Ihmiset pelkäävät työpaikkojensa puolesta, toimeentulonsa puolesta, asuntojen puolesta. Mutta nämä ongelmat eivät johdu maahanmuuttajista tai pakolaisista; leikkauspäätökset ja talouspolitiikan linja on päätetty jo ennen kuin turvapaikanhakijoita alkoi tulla entistä enemmän Suomeen. Mutta tätä vaikeaa taloudellista tilannetta käytetään hyväksi. Ne, jotka ovat rasisteja, ne, jotka haluavat lietsoa vihaa ja pelkoa niin netissä kuin toreillakin, käyttävät tätä tilannetta hyväksi. Vihapuhetta organisoidaan, se ei kohdistu vain maahanmuuttajiin ja pakolaisiin vaan eri vähemmistöihin ja eri poliittisiin suuntauksiin. Levitetään perättömiä väitteitä ja huhuja, propagandaa. Äärioikeisto ja natsit organisoivat mielenosoituksia, organisoivat hyökkäyksiä. (Maria Tolppanen: Äärivasemmisto myös!)

Arvoisa puhemies! Mikä sitten on meidän kansanedustajien rooli? Me olemme vahvoja mielipidevaikuttajia. Yksikään kansanedustaja ei saa levittää rasismia tai perättömiä väitteitä maahanmuuttajista ja pakolaisista. Meidän jokaisen tehtävä on puuttua vihapuheeseen tiukasti, sanoa, miten asiat todella ovat. Nimittäin vihapuheesta on valitettavan lyhyt matka vihatekoihin ja väkivaltaan. Se on valitettavasti nähty myös Suomessa. Vihapuheet ja vihateot eivät ole hyökkäys joitain muita kohtaan, ne ovat hyökkäyksiä meitä kaikkia kohtaan.

14.35 **Anna-Maja Henriksson r:** Värderade fru talman, arvoisa puhemies! Jag vill också börja med att tacka ledamot Razmyar och minister Orpo för deras otroligt fina inlägg här i början. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi som riksdag, som enskilda riksdagsledamöter, som ministrar, medlemmar av statsrådet visar för Finlands folk att rasism inte kan accepteras i någon som helst form, och att det i dag är lika aktuellt för vårt land som det har varit tidigare, ännu aktuellare, att sätta ner foten och säga att det här går inte.

Arvoisa puhemies! Vallitseva yhteiskunnallinen ilmasto ei valitettavasti vielä viittaa siihen, että onnistuisimme lähitulevaisuudessa kitkemään rasismin kokonaan. Sen lisäksi, että meidän on eri rooleissamme politiikkoina, yhteiskunnallisina keskustelijoina, esimiehinä, kollegoina, viranomaisvallan käyttäjinä, asiakkaina, naapureina, ystävinä ja niin edelleen oltava selkeitä yleisessä rasismin ja muukalaisvihan tuomitsemisessa, on aivan yhtä tärkeää, että me kaikki reagoimme arkisissa tilanteissa, joissa joudumme näkemään rasismia, ja tarjoamme sen kohteeksi joutuvalle apua ja tukea. Rasismin vastustaminen vaatii siviilirohkeutta ja halua asettua toisen ihmisen rinnalle tämän joutuessa sen kohteeksi.

Meille poliitikoille tämä merkitsee myös sitä, että meidän on oltava uskottavia, ryhdyttävä sanoista tekoihin ja osoitettava konkreettisesti olevamme yhdenvertaisia. Ja tässä meillä kansanedustajilla, meillä poliittisilla puolueilla, on suuri työ vielä edessämme. Olen iloinen siitä, että näyttää siltä, että kaikki eduskuntaryhmät lähtevät nyt uusimaan rasisminvastaista julistusta. Ja se on hyvä osoitus, että tässä seisomme yhtenäisenä.

Arvoisa puhemies! Martin Luther King sanoi aikoinaan: "Minulla on unelma, että jonain päivänä neljä pientä lastani voivat elää maassa, jossa heitä ei arvioida heidän ihonvärinsä perusteella vaan sen perusteella, mitä he ovat." Toivon, että me kaikki muistamme tämän tästä eteenpäin ja että koko Suomen kansa myös muistaa sen sanoman.

14.38 **Peter Östman kd:** Arvoisa rouva puhemies! Suomessa ei voida hyväksyä rasismia tai vihapuhetta, ja siksi eduskunnan täytyy lähettää voimakas viesti: rasismia, vihapuhetta, syrjintää tai väkivaltaa ei hyväksytä, sillä jokaisen ihmisarvo on ehdoton siksi, että ihmisarvo perustuu ihmisen olemiseen, ei hänen tekemisiinsä tai kykyihinsä tai rotuunsa. Se on luovuttamaton riippumatta sukupuolesta, iästä, asemasta, uskonnosta, syntyperästä ja muista ominaisuuksista tai elämänvalinnoista.

Arvoisa puhemies! On hyvä käydä asiallista keskustelua myös siitä, mikä on rasismia — iloitsin siitä, että sisäministeri Orpokin uskalsi nostaa tämän asian keskusteluun — tai mikä on monikulttuurisuus, miten päätetään, mitkä käytännöt edustavat suomalaista kulttuuria tai monikulttuuria, kuka saa äänensä ja tietonsa kuuluville, onko se koko kansan oikeus.

Tällä hetkellä todistamme ilmiötä, jota monet kutsuvat suurimmaksi pakolaiskriisiksi sitten toisen maailmansodan. Kriisi on johtanut vastakkainasetteluun, ja keskustelu on muuttunut hyvin mustavalkoiseksi erityisesti sosiaalisessa mediassa. Jotkut tekevät selvästi rasistisia avauksia, kun taas toiset puolustavat "ovet auki kaikille" -linjaa. KD ei pidä kummastakaan linjasta. Emme hyväksy millään tavoin rasismia, mutta emme kuitenkaan pidä päätöksistä, jotka sisältävät pakon. Ja tästäkin meidän on syytä keskustella.

Pakolaiskriisiin tarvitaan oikeita toimenpiteitä, ja mikäli me haluamme nykyisen kaoottisen tilanteen hallintaan, meidän tulee vahvistaa kiintiöpakolaisjärjestelmää, lisätä kriisimaiden apua ja pyrkiä tosissaan torjumaan ihmissalakuljetuksia.

14.40 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Razmyarille tärkeästä, ajankohtaisesta ja tunteikkaasta puheenvuorostanne. Olen täsmälleen samaa mieltä: Suomessa ei ole sijaa vihapuheelle, Suomessa ei ole sijaa vihateoille. Olen samaa mieltä siitä, että tässä salissa meidän kaikkien on näytettävä tässä asiassa esimerkkiä. Olen samaa mieltä kanssanne siitä, että vihapuheesta on lyhyt matka vihatekoihin — itse asiassa sanakin on teko.

Hallituksen viesti on selkeä: Vihateoille ja rasismille ei ole Suomessa sijaa. Suomi on suvaitsevainen, Suomessa on erilaisuudelle tilaa, ihmisarvo on jakamaton.

Maahanmuuttoon liittyen kansalaisilla on myös pelkoja, ja pelot täytyy kohdata. Meidän pitää tarjota tilanteita, avointa keskustelua myöskin pelkojen kohtaamiselle. Pelkoja pitää pystyä käsittelemään, ja paras tapa pelkojen käsittelemiseen on se, että me pystymme tarjoamaan tilanteita, tilaisuuksia, joissa ne pystyy henkilökohtaisesti kohtaamaan.

Itselleni oli erittäin merkityksellistä, että omassa yrityksessäni oli suuri joukko pakolaisia töissä. Pääsin heidän häätilanteisiinsa, vierailemaan heidän perheissään, ja sillä tavalla meistä tuli ystäviä. Työyhteisöt tarjoavat näitä mahdollisuuksia, seurakunnat voivat tarjota näitä mahdollisuuksia, erilaiset vapaaehtoistyön kanavat, naapuruus tarjoavat näitä kanavia.

Haluan kiittää kaikkia edustajia tähän asti käytetyistä puheenvuoroista, ja juuri tässä hengessä toivon, että voimme jättää tästä salista yhtenäisen viestin.

14.42 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Razmyarin puheeseen sisältyi koskettava, omakohtainen, aito tarina inhimillisyydestä, kiitos siitä.

Meneillään olevat kriisit Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa ovat saaneet ihmiset liikkeelle. Monet pakenevat sotia, ja on myös paljon niitä, jotka etsivät parempaa elämää ja elintasoa täältä Euroopasta. Tämä ilmiö — voisi sanoa: ennennäkemätön ilmiö Euroopassakin näin suuressa mittakaavassa — koettelee myös Suomea.

Maahanmuutto luo Suomelle mahdollisuuksia, mutta on myös kiistämättä haasteita. Myös tähän liittyvistä ongelmista on uskallettava puhua asiallisesti. Silloin kun keskustelua sävyttää inhimillisyys ja kaikkien ihmisarvon kunnioitus riippumatta henkilön taustasta, ihonväristä tai rodusta, voidaan myös vaikeista asioista puhua.

Keskustan eduskuntaryhmä ymmärtää hyvin, että moni suomalainen on hämmentynyt ja huolissaan siitä, mitä poikkeuksellisen suuri pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrä tarkoittaa suomalaiselle yhteiskunnalle. Suomen on toimittava kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Meidän pitää olla inhimillisiä mutta samalla realisteja. Autamme osaltamme hädänalaisia ihmisiä, mutta emme ole sinisilmäisiä. Suomesta turvapaikan saavat he, ja vain he, joille se oikeasti kuuluu.

Tilanteen ratkaisemisessa tarvitaan eurooppalaista ja laajempaa kansainvälistä yhteistyötä. Kaikki voitava on tehtävä olojen parantamiseksi niillä alueilla, joilta ihmiset ovat nyt lähteneet. Keskustan eduskuntaryhmä vetoaa poikkeuksellisessa tilanteessa maltin puolesta suomalaisessa yhteiskunnassa. Tuomitsemme yksiselitteisesti rasismin, vihapuheen ja -teot sekä väkivallan. Tänään kaikki eduskuntaryhmät uudistivat sitoumuksensa eurooppalaisten puolueiden rasismin vastaiseen peruskirjaan ja tuomitsivat yhdessä kaikenlaisen väkivallan. Tämä on tärkeä viesti siitä, millaista Suomea haluamme rakentaa. Itse uskon, että suomalaiset ovat laajalla enemmistöllä tämän linjan takana.

14.45 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Razmyaria ja ministeri Orpoa erittäin hyvistä ja vahvoista puheenvuoroista.

Edustaja Razmyar, te arvelitte ujosti, että olette hyvä ja kannustava esimerkki siitä, miten maahanmuuttaja rikastuttaa suomalaista yhteiskuntaa. Minä voin sanoa, että te totisesti sitä olette.

Kun tuomitsemme rasismin ja vihapuheen, on tärkeätä tuomita turvapaikanhakijoita vastaan tehdyt vihateot ja natsien väkivallanteot. On myös tärkeätä tuomita esimerkiksi juutalaista synagogaa vastaan tehdyt vahingonteot ja myös anarkistien väkivaltainen riehuminen esimerkiksi itsenäisyyspäivänä.

Ajankohtainen pakolaiskriisi on valtava haaste myös suomalaiselle yhteiskunnalle. On ymmärrettävä niitä huolia, mitä ihmisillä on tässä tilanteessa. Niitä ei pidä väheksyä. Suomeen tulee tänä vuonna ehkä 30 000—35 000 turvapaikanhakijaa, pääosin Irakista. Jos heistä esimerkiksi puolelle kuuluu Suomessa humanitäärinen suojelu, on meillä kuitenkin tuhansia turvapaikanhakijoita, joilla ei ole perustetta saada humanitääristä suojelua ja joilla ei ole perustetta jäädä Suomeen. Minä olen huolissani näistä tuhansista nuorista miehistä, jotka jäävät laittomasti Suomeen mutta elävät usein käytännössä suomalaisen yhteiskunnan ulkopuolella. Mitä tämä tarkoittaa kansalliselle turvallisuudellemme ja kansalaistemme turvallisuudelle? Haluankin kysyä teiltä, pääministeri Sipilä: mitä kuuluu neuvotteluille Irakin kanssa palautussopimuksesta, milloin saamme tällaisen sopimuksen solmittua?

14.47 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Razmyarille, että tämä aihe on otettu esille. On itsestään selvää, että myös Suomen ja suomalaisten pitäisi ja pitää kannattaa rasismista vapaata yhteiskuntaa. Kaikentyyppinen henkinen ja fyysinen loukkaaminen on väärin. Se ei ole hyväksyttävää ketään kohtaan.

Mutta jos tarkastelemme viime vuosina syntynyttä tyytymättömyyttä maahanmuuttoa kohtaan, syynä on muun muassa se, että monet eivät pidä oikeudenmukaisena sitä, että pel-

kästään sosiaalisin perustein maahamme tulleet saavat sosiaalituet helposti verrattuna vuosikymmeniä pienellä palkalla kituuttaneisiin veronmaksajiimme. Netissä on valtava määrä oikeaa ja väärää tietoa aiheesta. Myös rikosten teossa Afrikasta ja Lähi-idästä tulevat ovat kärjessä kantaväestöön nähden. Uusi turvapaikanhakijoiden aalto on tuonut maahamme tuhansia nuoria miehiä. Monet vanhemmat ovat huolissaan lapsistaan, samoin monet naiset ovat huolissaan.

Kysynkin hallituksen edustajilta, ministereiltä tässä: Annetaanko vastaanottokeskuksissa infoa suomalaisesta kulttuurista ja varsinkin naisen asemasta Suomessa? Ja jos ei, niin pitäisikö, koska se palvelee kaikkia osapuolia?

14.48 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Yhdyn niihin kiitoksiin ja arvioihin, mitä on kuultu sekä edustaja Razmyarin että ministeri Orpon puheesta. Erityisesti edustaja Razmyarin puhe oli erityisen tunteisiin vetoava ja tähän tilanteeseen sopiva — voi sanoa, että tietyllä tavalla jopa historiallinen puhe. Hänhän on ensimmäinen pakolaistaustainen kansanedustaja.

Arvoisa puhemies! Kun Suomea koettelevat erilaiset kriisit, on hyvä muistaa, että se menestysresepti, jolla Suomi on aina selvinnyt, on ollut se, että se tunne siitä, että olemme samassa veneessä, on aina kantanut yli tyrskyjen. Siksi me emme tarvitse nyt jakautumista, me tarvitsemme yhtenäisyyttä. Emme totisesti tarvitse vihapuhetta, vaan tarvitsemme vuoropuhelua.

Kuten edustaja Razmyar totesi, näidenkään tapahtumien jälkeen, mitä on nähty, ei voi sanoa, että Suomi on rasistinen maa, mutta on selvää, että on tunnistettava ja on rehellistä todeta, että Suomessakin esiintyy rasismia. Jotta tähän voidaan puuttua, jotta voidaan ehkäistä, se vaatii ilmiön tunnustamista. Erityinen vastuu on kaikilla aikuisilla. Yksikään lapsi ei kasva rasistiksi, mutta erityinen vastuu on meillä päättäjillä siinä, minkälaisen signaalin, minkälaisen viestin ja minkälaisen keskusteluilmapiirin me haluamme lähettää. Sen takia on tärkeää, että eduskunta käy tänään hyvässä hengessä ajankohtaiskeskustelun rasismista ja ääriliikkeiden väkivallasta Suomessa.

Kesällä SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne ehdotti, että kaikki puolueet allekirjoittaisivat uudelleen rasismin vastaisen julistuksen lähettääkseen signaalin laajalle yhteiskuntaan siitä, että puolueet eivät tätä hyväksy. Tänään eduskuntaryhmien puheenjohtajat ovat omalta osaltaan tämän sitoumuksen antaneet, ja minusta se on erinomaisen hyvä viesti. Kun tässä julistuksessa, tässä peruskirjassa on edelleen vaatimuksia myös puolueille, niin uskon, että tämä on vahva signaali myös puolueille siitä, että ne tulevat tähän peruskirjaan sitoutumaan.

14.51 **Ville Niinistö vihr:** Arvoisa puhemies! Me suomalaiset olemme myös historiassamme aina pärjänneet silloin, kun me olemme pitäneet yhtä, pitäneet huolta siitä, että kaikki ovat mukana kehittämässä yhteiskuntaamme. Kuuntelin hiljattain tasavallan ensimmäisen presidentin K. J. Ståhlbergin virkaanastujaispuheen, katkelman siitä, ja se oli varsin sykähdyttävää. Hän vetosi voimakkaasti siihen, että valtiovallan tehtävä on varmistaa, että jokainen Suomessa asuva ihminen, jokainen suomalainen kokee, että oikeus on hänen puolellaan, että jokaisen oikeuksia turvataan. Kannattaa muistaa, että tämä on lausuttu aikoina, jolloin Suomen ulkopoliittinen tilanne oli epävakaa ja olimme juuri nousemassa ylös kansaa pahasti jakaneesta sisällissodasta.

Voimme oppia tästä tasavallan ensimmäisen presidentin puheesta paljon myös tänä päivänä. Sen, että valtiovallan tehtävä on varmistaa, että jokainen ihminen kokee, että valtio on hänen puolellaan, pitäisi olla se ajattelutapa, kun me lähdemme torjumaan rasismia ja eriarvoisuutta Suomessa kaikessa meidän toiminnassamme, eduskunnassa, hallituksessa, viranomaisten päätöksissä, kunnissa, koulutuksessa ja kasvatuksessa.

Siksi on mielestäni tärkeää tunnistaa se, että rasismi on todellakin syrjintää, kiusaamista, jopa fyysistä väkivaltaa, ja rasismikeskustelun uhrit ovat ne, jotka jo kokevat arjessaan tätä. Erityisesti lapset, myös vaikka adoptoidut lapset, jotka ovat asuneet lähes koko ikänsä Suomessa, kokevat sitä vain sen takia, että he näyttävät vähän erilaisilta kuin suomalaiset keskimäärin. Rasismikeskustelun uhrit eivät ole ne, jotka vetoavat siihen, että he eivät saa ilmaista mielipiteitä toisista ihmisistä tai heidän oikeuksiensa rajoittamisesta tuolla sosiaalisessa mediassa, ja purkavat omaa pahaa oloaan. Kaikista asioista saa keskustella. Kannattaa muistaa kuitenkin se, että kukaan ei ole sitä keskustelua missään pyrkinyt rajoittamaan, mutta sitä on pyritty rajoittamaan, että ihmisiä ei syrjitä, kiusata Suomessa vuonna 2015, ja tähän kaikkien liikkeiden on asetettava selkeät rajat.

14.53 **Annika Lapintie vas:** Rouva puhemies! Kun halutaan kritisoida politiikkaa, viesti yleensä osoitetaan poliittisille päättäjille. Maahanmuuttajan solvaaminen, vapaaehtoistyöntekijän lasten uhkailu tai yritys polttaa pakolaisia elävältä on mielestäni jotain aivan muuta kuin maahanmuuttopolitiikan kritiikkiä.

Maahanmuuttokriitikoiksi itsensä määrittelevät ovat perin juurin huolissaan mielipiteenvapaudesta ja sananvapaudesta. Sananvapauteen meillä kaikilla on oikeus, mutta sananvapauden uudet airuet yllyttävät toinen toisiaan käyttämään vapauttaan ja ilmaisemaan mielipiteitään. Tämän voi tehdä muun muassa levittämällä törkeyksiä verkossa valeprofiilin suojassa, liimailemalla lappusia pimeässä illassa lyhtypylväisiin, töhertämällä yöllä hakaristin jonkun oveen tai ampumalla ilotulitteita sotaa paenneita lapsiperheitä päin. Tämä porukka tosin unohtaa mainita, että perustuslain mukaisesti tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Rikokseen yllyttäminen, kiihottaminen kansanryhmää vastaan, kunnianloukkaus ja laiton uhkaus eivät ole sananvapautta vaan Suomen lain mukaan rikoksia. Oikeus sananvapauteen tarkoittaa tosiasiassa sitä, ettei sananvapautta rajoiteta ennakkosensuurilla. Jälkikäteen jokainen sen sijaan vastaa sanoistaan.

Kirjailija Jari Tervon rasismia käsittelevästä blogista aiheutunut poru toi voimalla esiin loukatut, uhriutuvat maahanmuuttokriitikot. Keskustelu itse asiasta eli vihapuheiden muuttumisesta vihateoiksi jäi vähemmälle. Hiljainen vaitiolo vihapuheiden Suomessa on hiljainen hyväksyntä rasistien mekkaloinnille.

14.55 **Mats Löfström r:** Värderade fru talman! Den här diskussionen är mycket viktig. Jag är oroad över det allt hårdare samhällsklimatet i vårt land. Det är viktigt att vi som riksdagsledamöter tar avstånd från rasism, främlingsfienlighet och våld. Det är mycket bra att statsminister Sipilä snabbt och tydligt har tagit avstånd från våld och rasism i samband med den senaste tidens händelser. Det statsministern och presidenten säger har mycket stor betydelse och sänder en mycket klar signal till allmänheten och till finländarna. Men också vad vi riksdagsledamöter säger i frågan har stor betydelse, och det är viktigt att också vi är tydliga och starkt markerar mot hatbrott och rasism.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen yhä aggressiivisemmaksi muuttuva yhteiskunnallinen ilmapiiri on otettava vakavasti, sillä se vaikuttaa yhteiskuntamme yleiseen tunnelmaan sekä siihen, miten nuoret suomalaiset näkevät tulevaisuutensa. Monet nuoret suomalaiset muuttavat jo tänä päivänä pois Suomesta. He vievät mukanaan innovaatioita, yrittäjyyttä ja hyvän koulutuksen, ja melko harvat heistä tulevat takaisin. Meillä ei ole varaa menettää näitä ihmisiä, jos aiomme saada Suomen talouden takaisin jaloilleen. Kun ihminen päättää muuttaa, se ei ole aina pelkästään taloudellinen päätös, vaan se tehdään myös tulevaisuutta ajatellen. Siksi on tärkeää, että me kansanedustajat sanomme "ei" rasismille ja sanomme, että Suomi on avoin, kansainvälinen yhteiskunta, joka kuuluu Pohjoismaiden joukkoon ja jolla on valoisa tulevaisuus.

Jag vill också tacka ledamot Razmyar och minister Orpo för deras starka talturer. Här ska vi stå enade tillsammans. — Kiitos, tack.

14.57 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa puhemies! Haluan myöskin kiittää edustaja Razmyaria tästä loistavasta aloitteesta ja tästä voimakkaasta, koskettavasta sydämen puheesta. Ja toivonkin, että se voisi jopa olla osa meidän perustuslakiamme ikään kuin liitteenä, muistutuksena siitä, mistä aineksista kansakuntamme on tehty.

Rasismi on yhteiskuntaa sisältä päin tuhoava henkinen syöpä. Sitä ei tule suvaita, ei Suomessa eikä missään maailmassa. Siitä tulee sanoutua irti, se tulee torjua. Rasismi on ylpeyttä. Se on tunnistettava henkiseksi ylemmyydentunteeksi, jossa pidämme itseämme muita parempina ihmisinä samalla, kun poljemme toisiamme.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen tulee olla ja Suomi voi olla Euroopassa rasismivapaa vyöhyke, jossa jokainen ihminen, tulipa hän mistä tahansa, kokee olevansa turvassa ja että hänen ihmisarvoaan kukaan ei loukkaa. Arvoisat edustajat, on meidän käsissämme, millainen ilmapiiri Suomessa on. Tänään me voimme tehdä päätöksiä, joissa sanoin ja teoin alamme muuttamaan suomalaista ilmapiiriä ja kulttuuria kansoja rakastavaksi ja sellaiseksi, jossa kaikilla on mahdollisuus menestyä. Suomen ei tule missään olosuhteissa hyväksyä rasismia.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Lindström, 3 minuuttia.

14.59 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Ihan tähän alkuun kiitos tästä tärkeästä keskustelusta. Oikeastaan toteaisin, että oli sitten kyse vihapuheesta tai rasismista, niin niinkään mitkään lait ja rangaistussäännökset eivät tässä ole minun mielestäni se pääasia, vaan pääasia on asenteet.

Me olemme aika monesti keskustelleet tässäkin salissa, ja tässä työpaikassa, kun itse aloitin täällä — puhun nyt suoraan — kohtasin semmoisen asenteen, jossa edustamani kansanliike ei ihan kaikille kelvannut. Edustaja Razmyar on nostanut tämän asian itse julkisuuteen sanomalla, että hän voi mennä kahvipöytään perussuomalaisen kanssa. Hienoa, tämä on minusta se oikea suunta.

Kerron tähän hyvin lyhyesti omakohtaisen kokemuksen. Tulin Kööpenhaminasta lentokentälle. Somalikuski otti minut kyytiin, ja me lähdimme sitten ajelemaan Rautatieasemalle päin. Keskusteltiin siinä matkalla asioista, ja hän tietysti kysyi, mistä tulen, mitä teen, ja jossain vaiheessa paljastui, että olen kansanedustaja. Tärkeä kysymys: mikä puolue? Perussuomalaiset. Teevadin kokoiset silmät taustapeilissä, ja hän alkoi minulle kauheasti sel-

vittämään asioita. Me keskustelimme koko matkan tuonne Rautatieasemalle saakka, ja minä kerroin matkalla muun muassa, että minua ei kiinnosta, oletko sinä violetti, keltainen tai minkä värinen — sinä teet töitä. Hän sanoi, että hän tekee kahta työtä ja maksaa veroja Suomeen — eikö hän ole tervetullut? Minä sanoin: on. Me pääsimme tuonne Rautatieasemalle. Hän hyppäsi kuskin paikalta, juoksi sinne takaluukulle, ojensi minulle laukun ja kätensä ja sanoi: "Minä luulin, että kaikki perussuomalaiset ovat rasisteja. Minä olin väärässä."

Mitä enemmän me kohtaamme toinen toisiamme, sitä enemmän nämä epäluulot hälvenevät. Sen takia tämmöinen keskustelu on tärkeää. Me emme tarvitse tähän maahan rasismia, mutta me tarvitsemme suoraa puhetta, myös niistä epäkohdista. Meidän pitää sietää niitäkin ihmisiä, jotka sanovat ja kritisoivat asiallisesti, eikä aina sanoa, että te olette väärässä ja me olemme oikeassa. Minun mielestäni silloin me pääsemme eteenpäin tässä keskustelussa. Toivottavasti siihen suuntaan mennään.

Puhemies Maria Lohela: Arvoisat edustajat, aloitetaan debatti. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta.

15.02 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ollut valtavan hienoa seurata tätä keskustelua, ja ikään kuin tietyllä lailla ilmaakin on puhdistettu. Kyllä olen sitä mieltä, että asioista pitää puhua suoraan niiden oikeilla nimillä. Ei pidä arvostella, mutta pitää olla myös rohkea ja tinkimätön niissä arvoissa, jotka ovat suomalaiselle yhteiskunnalle tärkeitä.

Kiitos erittäin paljon jo tähänastisesta keskustelusta.

15.02 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rasismia ja viharikoksia ehkäistään mielestäni kaikkein parhaiten tekemällä itse toisin: osoittamalla myötätuntoa ja auttamalla avun tarpeessa olevia ihmisiä, olivatpa he sitten maahanmuuttajia, Suomessa jo asuvia tai kantasuomalaisia avuntarvitsijoita. Minusta me jokainen voimme näyttää esimerkkiä ihan normaalissa arjessa tästä työstä.

Täällä on keskusteltu näistä ääri-ilmiöistä, mikä tietysti tähän keskusteluun kuuluukin, mutta minä haluaisin muistuttaa kuitenkin, että valtaosa suomalaisista, hienoja suomalaisia ihmisiä, on omalla tavallaan irtisanoutunut rasismista eikä ole lähtenyt tähän vihapuheeseen eikä vääränlaiseen syyttelyyn ja sormenheristämiseen vaan on toiminut juuri niin kuin sivistynyt ihminen toimiikin. Minä haluan kiittää kaikkia niitä suomalaisia, jotka ovat juuri omalla esimerkillään tehneet toisin.

15.03 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rasismi ja vihapuhe ovat väärin, ja European Social Surveyn mukaan Suomi onkin yksi vähiten rasistisista maista — voimme sinänsä jopa onnitella itseämme. Rasismi liittyy hyvin usein monikulturalismiin. Sellaiset maat, joissa on useita etnisiä ja uskonnollisia ryhmiä samojen rajojen sisällä, ovat tyypillisesti rasismin kehtoja, (Eva Biaudet: Ei todellakaan!) kuten esimerkiksi Syyria, entinen Jugoslavia tai oikeastaan liki kaikki Afrikan maat. Homogeenisissä kansallisvaltioissa, kuten vaikkapa Islannissa tai Japanissa, ei tilastojen mukaan tällaisia viharikoksia juurikaan esiinny. Kohtalaisen onnistuneina esimerkkeinä voidaan myöskin pitää Amerikan maita, joissa muualta tulleet siirtolaiset — toki tämän alkuperäis-

kansan ensin hävitettyään — sulautuivat täysin uusiksi kansakunniksi, ja tämän takia kannatankin itse maahanmuuttajien voimakasta assimilaatiota suomalaisuuteen.

Arvoisa rouva puhemies! Tuomitsen rasismin lisäksi kaiken poliittiseen toimintaan kohdistuvan väkivallan, tehtiin se sitten oikealla tai vasemmalla nyrkillä, ja erityisesti nostan esille perussuomalaisten (Puhemies: Aika!) Helsingin piiritoimistoa kohtaan tehdyt hyökkäykset.

15.05 **Anne-Mari Virolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelualoite on valtavan ajankohtainen. Me emme voi kieltää sitä, etteikö ääriliikkeiden väkivalta olisi lisääntynyt, tai sitä, että vihapuheen määrä on lisääntynyt. Kuten useimmat aiemmat edustajat ovat täällä korostaneet, meillä kansanedustajilla on myös velvollisuus toimia mielipidevaikuttajina ja meidän tulee reagoida, kun kuulemme vihamielisiä puheenvuoroja. Pari vuotta sitten aloin saada vihapostia sähköpostiini, kun pidin Euroopan neuvoston yleiskokouksessa puheen rasismia ja vihapuhetta vastaan. Tämä havainnollistaa juuri sen vihapuheeseen liittyvän ongelman: meidän pitää saada vihapuheen vastustajien ääni kuulumaan voimakkaammin kuin meidän hiljentämiseemme pyrkivät äänet.

Aivan lopuksi haluan muistuttaa siitä, mitä edustaja Razmyar omassa avauspuheenvuorossaan korosti: Yksikään lapsi ei synny rasistiksi. Meidän aikuisten on näytettävä omaa esimerkkiä, omaa mallia, miten eletään.

15.06 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhenainen! Rasismi on taantumusta ja erityisen vaarallista aikana, jolloin tarvitaan eteenpäin menemistä. Kiitän edustaja Razmyaria hänen todella tärkeästä aloitteestaan ja tässä yhteydessä pitää sanoa myöskin rohkeudestaan ja siitä, että hän ei suostunut vaikenemaan — hän on nimittäin itse joutunut vihapuheen kohteeksi, ja vaatii suurta rohkeutta tulla tänne koko kansakunnan eteen sanomaan se, minkä hän sanoi. Uskon, että hän ei tule saamaan enimmäkseen kiittäviä puheenvuoroja vaan hän tulee saamaan enimmäkseen näitä ilkeitä, vihapuheen värittämiä puheenvuoroja sähköposteihinsa ja mahdollisesti tekstiviesteihinsä. Ja tämä kertoo myöskin siitä ilmapiiristä, joka meillä täällä Suomessa vallitsee. Ne, jotka uskaltavat puhua vihapuhetta ja rasismia vastaan, joutuvat myöskin hyvin voimakkaiden hyökkäysten kohteeksi, ja tämä on semmoinen asia, mikä meidän pitää saada Suomessa taltutettua.

15.07 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt on se hetki, jolloin ei puhuta paperista vaan suoraan sydämestä. Tässä on tuhat asiaa, mistä minä voisin aloittaa.

Yksi on se, että edelleen tässä salissa puhutaan maahanmuuttajataustaisista objekteina. Herätys, rakkaat ystävät! Me olemme päätöksentekijöitä. Me olemme suomalaisessa yhteiskunnassa olleet todella pitkään. Me rakennamme tätä yhteiskuntaa yhtä lailla. Me olemme suomalaisia. Tämmöinen huomio tähän alkuun.

Toinen juttu on se, että minä olen itse asiassa aika pettynyt. Minä olen pettynyt ympäripyöreisiin puheisiin, mitä tässä on pidetty. Joka suuntaan yritetään jollain tavalla miellyttää. Sen pitäisi olla ihan sama, onko sinun nimi Ahmed, Jussi vai mikä tahansa. Tämä yhteiskunta on sinun yhteiskuntasi. Ja syrjintä ja vihateot ovat aivan älyttömän tuomittavia.

Annetaan nyt selvä viesti, eduskunta tarvitsee selvän viestin ulospäin, ei mitään ympäripyöreitä puheita. Nyt kunnon viesti ulospäin. — Kiitos.

15.08 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erittäin ajankohtainen kysymys, ja tämä keskustelu olisi pitänyt käydä siitäkin huolimatta, vaikka meillä ei olisi nyt tällaista turvapaikanhakijoiden tulvaa. Haluan kiittää tietysti Razmyaria siitä, että on tämän keskustelun avannut, mutta täytyy kyllä sanoa, että ministeri Orpo on oikeilla otteilla tässä tilanteessa ja on tilanteen tasalla — siitä myös kiitokset.

Mielestäni pitää olla kohtuullisen jämäkkä siinä, mitä me keskustelemme. Tämä silottelu ja ympäripyöreiden puhuminen pikkuisen, täytyy myöntää, käy minunkin korvaani. Että me olemme täällä nyt niin hellantelttuja että ja että kun niin kaikkia on ja kaikkea hyvää. Minun mielestä pitäisi käydä keskustelua reilusti, avoimesti. Jos me olemme joistakin asioista ja näkemyksistä eri mieltä, niitä pitää suoda. Nyt on tärkeätä pitää pää kylmänä mutta sydän lämpimänä.

15.09 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rasismista irtisanoutuminen ei riitä. Ei riitä, että me täällä puhumme. Nyt vaaditaan myös tekoja. Rasismin tuomitseminen edellyttää myöskin rasismin tunnistamista. Sen takia on tärkeätä, että rasismista myöskin puhutaan, ministeri Orpo, eikä pelätä tunnistaa se. On tärkeää myöskin tunnistaa syrjintä — myöskin silloin, kun itse syyllistyy, ja pyrkiä pohtimaan niitä syitä, minkä takia on kohdellut huonosti jotain toista henkilöä tai luokitellut häntä jollain tavalla huonommaksi tai vähemmän arvokkaaksi.

Monikulttuurisuudessa, sen oppimisessa, sellaisessa yhteiskuntaoppimisessa, on itse asiassa minun mielestäni kyse enemmän sen tunnistamisesta, että itse on jonkun kulttuurin rakentama, muokkaama ja itsellä on paljon sellaisia asenteita, jotka tarkoittavat, että ei näe toista aivan objektiivisesti vaan näkee hänet subjektiivisesti.

Mielestäni meidän päättäjien syytä — ainakin osaksi — on se, että Suomessa on näin paljon rasismia ja vihapuhetta. Me emme ole puuttuneet siihen riittävällä tavalla. Kaikki tutkimukset ovat sanoneet, että Suomessa on enemmän syrjintää kuin muualla EU-maissa... (Puhemies koputtaa)

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Essayah.

...ja 80 prosenttia siitä on rasistisista syistä.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Biaudet, nyt aika on täynnä. — Edustaja Essayah.

15.11 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Razmyar ja moni muukin on täällä siteerannut sitä tärkeää ajatusta, että maailman ongelma ei ole niinkään pahan paljous kuin hyvän hiljaisuus. Se, että me opimme hyväksymään erilaisuutta ja elämään sen kanssa, on jokaiselle ihmiselle haaste ihmisenä kasvamisessa, ja se alkaa ihan sieltä omasta perheestä, koululuokasta tai vaikkapa sitten työyhteisöstä. Hyvin erilaisenkin lähimmäisen täyden ihmisarvon ymmärtäminen ja tunnistaminen auttaa ymmärtämään myös sitä vastuuta lähimmäisistä, myös niistä kaukana asuvista. Tässä monet kansalaisjärjestöt ovat tehneet aivan erinomaista kehitysyhteistyön kautta tapahtuvaa kansalaiskasvatusta. Toivoisinkin, että hallitus vielä tarkasti harkitsisi sitä, onko tässä tilanteessa hyvä leikata näiltä kansalaisjärjestöiltä, jotka tekevät äärimmäisen tärkeää työtä, jotta ymmärtäisimme jokaisen ihmisen ihmisarvon ja lähimmäisyyden.

15.12 **Tapani Tölli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! "Arvaa oma tilasi ja anna arvo toisellekin." Tätä vanhaa suomalaista sananpartta ovat tämän tasavallan rakentajat useasti siteeranneet. Se sopii tähänkin keskusteluun ja tähän asiakokonaisuuteen. Meidän pitää ensinnä tarkastella itseämme, ovatko meidän asenteemme kohdallaan, ennen kuin me syyllistämme toisiamme liikaa. Tässä on kysymys ihmisarvosta ja siitä, miten me suhtaudumme ihmisiin.

Toinen, jota tämän tasavallan rakentajat ovat lainanneet, on se, että "maa on lailla rakennettava", ja se koskee kaikkia, se koskee myös vihapuheita, ja se koskee ääriliikkeitä. Meidän tulee rakentaa tätä maata sillä lailla, että kaikki voivat kokea tämän maan omakseen. Näin sanoi aikanaan tämän eduskunnan pitkäaikaisin puhemies Kyösti Kallio toukokuussa 18, pian sodan päättymisen jälkeen: "Meidän on rakennettava tätä maata niin, että täällä ei ole erikseen valkoisia ja punaisia, vaan sellaisia, jotka voivat kokea tämän maan omakseen." Ja tämä periaate (Puhemies koputtaa) koskee myös tätä maahanmuuttopolitiikkaa.

15.13 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Antakaa lapsille maapallo tai antakaa vaikkapa jalkapallo. Täällä on puhuttu nyt tärkeistä asioista, ja minä haluan nostaa esille ennaltaehkäisyn ja ennakoinnin. EPK, jalkapalloseura Espoossa, kerää pakolaislapsille ja -aikuisille jalkapallovarusteita. Hallilla on keräys, sinne jokainen voi viedä ylimääräisiä tarvikkeita. KyIF on kirkkonummelainen urheiluseura, joka on perustanut jalkapallojoukkueen pakolaisille. Eli urheilu on asia, joka yhdistää. Urheilulla voimme luoda uusia kavereita, ja sinne on jokainen tervetullut, ja siellä ei ole mitään merkitystä sillä, minkä värinen olet, mikä sinun nimesi on — kaikki ovat tervetulleita.

Lapset ja nuoret ovat ne, jotka muuttavat maailmaa. Kouluissa on Kiva Koulu -ohjelmia, ja tänä päivänä hyvin varhain puututaan siihen, jos esiintyy kiusaamista tai vaikkapa rasismia. Se on hyvin monelle lapselle aivan vieras asia. Eli tehkäämme kaikkemme sen eteen, että annamme hyvän esimerkin nuorille lapsille, koska he muuttavat maailmaa.

15.14 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua siitä, miten me suhtaudumme muihin ihmisiin ja varsinkin rasismin torjuntaan. Oma mielipiteeni kirkastui tässä, että meidän tulisi keskustella myös siitä, mitä me teemme tuolla maakunnissa, kun asiasta keskustellaan. Hiljakkoin kävin huoltoasemalla Kajaanissa, jossa minut kutsuttiin tietysti pöytään, kun siellä on semmoinen parlamentti, ja silloin oli Torniossa tämä ihmismuuri juuri muodostettu. Siinä piti sitten tuoda esille se, että ei kannata tämäntyyppisiin asioihin mennä mukaan ja täytyy vain surra sitä, että siellä käytetään Suomen lippua ja esimerkiksi leijonavaakunaa näissä tämmöisissä mukana.

Olen samaa mieltä kuin kaikki täällä läsnäolijat, että meillä on oltava nollatoleranssi rasismin suhteen ja me olemme kaikki suomalaisia silloin, kun me olemme tänne tulleet. Itselläni on tietysti tausta se, että olen itsekin vanhempien mukana ollut Ruotsissa lapsuutta ja niin poispäin ja nähnyt, miten siellä hyväksyttiin suomalaiset.

15.16 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnä haluan todeta, että olen hyvin ylpeä siitä, että Nasima Razmyar on kansanedustaja sosialidemokraattisen kansanliikkeen riveistä. Oli upeaa kuulla hänen puheenvuoronsa.

Arvoisa puhemies! Meillä poliitikoilla on erittäin korostettu vastuu mielipidejohtajina tästä keskustelusta. Rasismi ja vihapuheet on tuomittava kaikilla yhteiskunnan tasoilla,

kaikissa tilanteissa on pidettävä huolta siitä, että rasismin ja vihapuheitten kohteeksi joutuvia ihmisiä puolustetaan.

Edustaja Juvonen nosti tärkeän asian esille, kansalaisyhteiskunnan roolin välittäjänä. Kuuntelin joku viikko sitten Yleisradion lähetystä, jossa Lahdessa oli järjestetty jalkapalloturnaus. Siellä oli yleisönä eri-ikäisiä ihmisiä sekä turvapaikanhakijoista että kantasuomalaisista Lahdessa. Oli kiva kuunnella tuon tilanteen yhteydessä niitten lasten ja nuorten puheita, joissa todettiin, että täällä me yhdessä rakennamme. Tässä on kansalaisjärjestöillä ja kansalaisyhteiskunnalla todella iso merkitys tämän välittävän roolin ottamisessa.

15.17 **Jani Toivola vihr** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tosi tärkeä aloite ja todella tärkeä keskustelu. Itse ajattelin sitä, että kun me tuomitsemme tässä salissa rasismin, niin on tärkeätä, että me pidämme huolta juuri siitä, että se ei jää ikään kuin semmoiseksi ulkokultaiseksi toteamukseksi tai ajatukseksi, että kun meillä ei nyt ole tässä yhteiskunnassa vielä sitä rasismia, niin nyt kun me sanomme "ei", niin se ei tänne rantaudu. On tärkeää, että me ihan aidosti muistamme, että se rasismi on osa meidän yhteiskuntaamme tänään. Tuolla on valtava määrä ihmisiä, jotka altistuvat sille rasismille päivittäin, ja se tekee heidän elämästään tällä hetkellä kamalaa, tai se täyttää heidän elämänsä väkivallasta tai ikään kuin sellaisesta tunteesta, että tässä yhteiskunnassa ei ole mahdollista edetä.

Minä haluan tämän vain sanoa ääneen, koska se on osa sitä tunnustamista. Jotta me voimme päästä ennakkoluuloista, vihasta tai rasismista eroon, meidän täytyy ihan aidosti tunnustaa ja nähdä näitten ihmisten kokemukset. Se on välttämätön asia, me emme voi siinä ikään kuin ottaa sellaista oikoreittiä.

Sitten minä ajattelisin myös niin, että kun me puhumme rasismin vastustamisesta, niin siihen ei vielä liity talous tai se, mitä etuja kukin saa tai työllistyykö ihminen, ikään kuin se, mitä hän antaa yhteiskunnalle, vaan se on se perusarvo, se perusihmisoikeus, ja sen jälkeen tulevat sitten ne muut yhteiskunnalliset keskustelut, miten ihmiset tähän yhteiskuntaan sopeutuvat, miten me kotoutamme, mikä on kenenkin panos tai mikä (Puhemies koputtaa) on muuten tämän yhteiskunnan lainsäädäntö.

15.18 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on tänään käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja ja muutamia hieman ympäripyöreämpiä puheenvuoroja, mutta minusta on tärkeää sanoa ja tunnustaa, että rasismi ei ole mitenkään välttämätön ilmiö monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Rasismi ei ole mikään luonnonlaki, se on valinta. Aivan kuten edustaja Razmyar aluksi totesi, yksikään lapsi ei synny rasistiksi vaan rasistiksi voi myöhemmin kasvaa, joten siitä voi myös kasvaa pois.

On myös hyvä muistaa, että Suomi on aina ollut monikulttuurinen maa. Se on tosiasia eikä valintakysymys. Tärkeintä on aina kohdata ihminen yksilönä, ei uskontonsa tai kansanryhmänsä edustajana. Kaikkien tulee olla suomalaisessa yhteiskunnassa ja lain edessä tasa-arvoisia. Erittäin tärkeää on tänä päivänä se, että me emme turru rasismiin ja vihapuheisiin vaan me kaikki avaamme aina suumme ja teemme tekoja rasismia vastaan.

15.19 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Rasismi, muukalaisviha ja ääriliikkeet lähtevät kaikki ajatuksesta, että on olemassa me ja sitten nuo muut, ne toiset, ne erilaiset, ne, jotka eivät kuulu tänne. Ne lähtevät siitä, että haluamme määritellä suomalaisuuden, sen, mitä on olla kuten me, mahdollisimman kapeasti. Mutta kansalaisuus ei voi olla sitä, eikä se sitä ikinä ole ollut. Mikään maa, joka on lähtenyt teke-

mään kansalaisuudesta kärkihankkeen, mahdollisimman kapean ja tiukan, ei ole koskaan menestynyt. Suomalaisuuskin on aina ollut muiden vaikutteiden sulattamista, omaksumista. Suomalaisuudessa on ruotsalaista, venäläistä, saksalaista ja paljon muuta. Aleksis Kiven Suomi oli monikulttuurinen. Meidän Suomemmekin on monikulttuurinen. Ellemme hyväksy muita vaikutteita ja muita, emme ikinä kehity. Silloin Suomi taantuu. Siksi muukalaisviha ja rasismi, kansallismieliset ääriliikkeet ovat niin vahingollisia, koska ne taistelevat luontaista kehitystä vastaan, kehitystä, joka aina on ollut Suomelle eduksi. Pienen maan etu on se, että kansalaisuus määritellään mahdollisimman leveästi...

Puhemies Maria Lohela: Aika on jo täynnä.

...että joukko meitä on mahdollisimman iso.

15.21 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rasismi kumpuaa pelosta, ja pelko aiheuttaa vihaa, ja vihasta seuraavat sitten nämä ikävät väkivallanteot, mitä tässä syksyn aikana meillä on Suomessa nähty. Täällä ei saisi kuulemma käyttää ympäripyöreitä puheenvuoroja tai puhua rauhallisesti, mutta haluan silti sanoa sen, että kyllä kysymykset ja epäilykset pitää sallia myös maahanmuuttokeskustelussa. Kysymysten vaientaminen, se, ettei vastata kysymyksiin, ei olla avoimia, ei sallita avoimien ovien päiviä vastaanottokeskuksissa, aiheuttaa rasismia. Toivon, että uskalletaan vastata kysymyksiin, käydä kipeääkin keskustelua. Sillä me saamme rasismia vähennettyä. (Eduskunnasta: Hyvä!) Tuntuu siltä, että tietynlainen riehujaporukka on nyt liikkeellä näissä tietyissä tapahtumissa. Minua on ainakin häirinnyt se, että antirasistisissa mielenosoituksissa käydään jopa poliisin kimppuun.

Arvoisa puhemies! Kolmas sektori on tehnyt loistavaa työtä, niin kuin täällä on kerrottu urheilijajoukkueista. Meillä Etelä-Pohjanmaalla on nuorisoseura tehnyt loistavaa työtä turvapaikanhakijoitten vastaanottamisessa, ja jopa Puolustusvoimat on ollut sellainen paikka, missä moni maahanmuuttaja on kotoutunut suomalaiseen yhteiskuntaan. (Puhemies: Aika!) Kaikki pelaa, kaveria ei jätetä -henki on hyvä rasismin torjumiseen.

15.22 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me voimme puhua maahanmuutosta, me voimme puhua monista asioista, kuinka saadaan ihmisiä kotoutettua ja niin edelleen, mutta kun puhuin ympäripyöreistä puheista, niin yritin sanoa, että tämä on asia, joka aidosti vaikuttaa ihmisten arkeen, ja meidän pitää tiedostaa tämä. Minä tiedän, että tämä asia on monille todella vierasta, mutta kyse on ihmisten arjesta. Minuun otetaan yhteyttä valtavan monta kertaa viikossa. Ihan suomalaiset, vaikka äidit, puhuvat siitä, että heidän lapsiaan kohdellaan kaupassa ihonvärinsä takia huonosti. Kuulen bussikuskeilta, että heidän päällensä syljetään. Asia on siinä, miten me näemme meidän yhteiskuntamme, onko meidän yhteiskuntamme semmoinen, että me annamme tällaista tapahtua, ja onko oikeudenmukainen, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen yhteiskunta sellainen, jossa emme näe näitä asioita. Siksi haluaisin sellaista hyvää ja vakavaa keskustelua enkä joka suuntaan menevää, no, sellaista ympäripyöreätä asiaa.

15.23 **Reijo Hongisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on oikeuksia ja velvollisuuksia, etuoikeuksia ei saa olla kenelläkään. Oikeuksiin kuuluu muun muassa fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus, velvollisuuksiin hyväksyä erilaisuutta ja

erilaisia mielipiteitä. Kenenkään lailla suojattua oikeushyvää ei saa loukata, ei missään tilanteessa eikä millään oikeudettomalla perusteella. Turuilla, toreilla ja sosiaalisessa mediassa keskustellaan vilkkaasti rasismista ja sen vastapainoksi usein miellettävästä suvaitsevaisuudesta. Ihmisiä leimataan rasisteiksi ja nimitellään monin eri tavoin. Näin toimivat henkilöt vannovat usein suvaitsevaisuuden nimiin. On valitettavaa, että on henkilöitä, jotka vaativat muilta suvaitsevaisuutta, siis hyväksymään heidän mielipiteensä ja ajatusmallinsa, mutta nämä samat henkilöt eivät suvaitse sitä, että on myös toisenlaisia mielipiteitä. Toivon, että tällaisesta ajattelusta päästäisiin eroon ja hyväksyttäisiin kiihkotta ja väkivallatta myös muunlaisia mielipiteitä kuin vain se, jonka itse omaa.

15.25 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esiintyy aika usein, että on kaksi ääripäätä, ikään kuin on rasistit ja sitten on ihmisoikeusihmiset tai Suomen perustuslakia puolustavat. Minä en voi ymmärtää sitä, että Suomen perustuslaki on mikään ääripää, sehän on meidän perustamme meidän yhteiselle ihmisarvollemme. (Välihuutoja) Ihmisoikeudet ovat myöskin meidän yhteinen perustamme, mikä jokaiselle ihmiselle kuuluu ja mihin jokaisella on oikeus. Meillä on myös yhteisiä velvollisuuksia, jotka jokaiselle kuuluvat. Rasismi ei ole ihmisoikeuksien toinen vastakohta, eikä suvaitsemattomuus ole jotain sellaista, mitä on esimerkiksi perustuslaissa suojeltu. Päinvastoin siellä nimenomaan painotetaan sitä, että pitää olla yhdenvertainen lain edessä. Meillä on jopa erityislainsäädäntöä sanoa, ettei saa kohdella toista huonommin hänen alkuperästään tai uskonnostaan tai muista syistä johtuen.

On tosi tärkeää, että me mietimme, millä tavoin me puhumme näistä asioista. Monesti kun puhutaan, että irtisanoutuu rasismista, niin sitten ehkä vahingossa käyttääkin sellaista kieltä, joka itse asiassa sitten antaa mielikuvia, että jollain tavalla hyväksyy muiden ihmisten huonomman kohtelun tai sellaisen jaottelun, josta edustaja Adlercreutz täällä puhui. Eivät ne ole vastakohtia, meidän kaikkien pitäisi jakaa perusoikeudet, ihmisoikeudet. Se on se lähtökohta, eikö niin?

15.26 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rasismi ei ole mielipide, rasismi on rikollista, rasismi on ihmisten syrjimistä, ihmisten taustan takia syrjään työntämistä. Nyt on erinomaisen tärkeää ja ehdottoman tärkeää erottaa kaksi asiaa: Se, että me puutumme perättömiin väitteisiin, joita esitetään siinä tarkoituksessa, että ihmisiä leimataan siinä tarkoituksessa, että ihmisiä saadaan toisiaan vastaan, ja niihin puututaan ja sanotaan, että tuollainen puhe ei kelpaa. Se on täysin eri asia kuin se, että sanotaan, että ihmisillä ei saisi olla mielipiteitä. Tämä on tässä keskustelussa se ongelma: kun heitetään perättömiä väitteitä, ja sitten kun ne kumotaan ja sanotaan, että tuo ei pidä paikkaansa, väitetään, että ei saisi keskustella.

15.27 **Wille Rydman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu lähti liikkeelle siitä, että todettiin, että pahat asiat saavat alkunsa siitä, että hyvät ihmiset pysyvät hiljaa. Mikäli tämä pitää paikkansa, niin Suomessa tai ainakaan Suomen eduskunnalla ei ole mitään hätää, koska hyvät ihmiset kyllä ovat olleet täällä kovasti äänessä.

Toinen asia, mistä olen vähän kyllä huolissani, on se sama huolenaihe, jonka edustaja Razmyar myöskin toi omassa puheenvuorossaan esille, että pieni kansakuntamme jakautuu tai jakaa itse itseään kahtia, leimaa toisiaan erilaisilla leimakirveillä. Siinä mielessä koen, että tämä on kyllä aika tärkeäkin keskustelu, koska kuten ministeri Orpo aivan oi-

kein totesi, rasismi on erittäin vakava syytös ja sillä syytöksellä ei pitäisi leimata ihan mitä hyvänsä. Jos meidän maahanmuuttopoliittinen keskustelumme — jossa puhutaan aivan oikeista ongelmista, etenkin silloin kun puhutaan hallitsemattomasta massamaahantulosta — taantuu vain keskusteluksi siitä, että jollakin on siitä väärä mielipide, niin silloin me kyllä olemme pikemminkin omiamme ruokkimaan (Puhemies koputtaa) rasistisia asenteita ja yhteiskunnallista vastakkainasettelua.

15.28 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät ihmiset ovat täällä olleet äänessä, mutta meidän on turha tuudittautua siihen, että tällä keskustelulla tämä ongelma olisi jotenkin hoidettu pois päiväjärjestyksestä. Ilmapiiri on Suomessa muuttunut. Hyväksyttävyyden raja on siirtynyt, ja erilaisista tölväyksistä, leimaamisesta ja solvaamisesta on tullut eräällä tapaa uusi normaali. Vesiraja on siirtynyt kauemmas. Tämä on huolestuttavaa, ja tätä keskustelua täytyy jatkaa, ja hyvien ihmisten täytyy olla äänessä täällä ja muualla yhteiskunnassa. Ei pidä hyväksyä rasismia, ei pidä hyväksyä minkäänlaista vihan lietsomista saati väkivaltaa.

Arvoisa puhemies! Kysymys on myös Suomen maineesta ulkomailla, Suomen kansainvälisestä maineesta. Mutta kysymys on ilman muuta myös siitä, millainen on hyvä elämä täällä Suomessa, meille kaikille Suomessa oleville. Jokaisen ihmisen vastuu on nyt huolehtia siitä, että me pidämme Suomen avoimena, kansainvälisenä ja suvaitsevaisena, ja tämän keskustelun tulee jatkua.

15.29 **Seppo Kääriäinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu ja se tämänpäiväinen kannanotto eduskuntaryhmiltä on tietysti erittäin väkevä mielenilmaisu, ja siinä on raja kerrottu selkeästi. Edustaja Razmyarin, uskallan sanoa, moipuhe oli koskettava. Siinä olivat asiat kohdallaan, ja se oli kaikin tavoin koskettava ja liikuttava. Ministeri Orpo lopetti oman myös erinomaisen puheenvuoronsa osallisuuspohdintaan. Minusta hän siinä kyllä osui erittäinkin oikeaan. Ajattelen sillä tavalla, että viha ja sen sukuinen ajattelutapa ja toiminta eivät kovin hyvin sikiä semmoisessa yhteiskunnassa, jossa jokainen tuntee olevansa tasa-arvoinen mahdollisuuksien osalta ja myös turvallisuuden saamisen osalta. Ja sitten puolestaan toisinpäin: semmoinen yhteiskunta, jossa on luokkayhteiskunnan piirteitä, suurta eriarvoisuutta, kärjistyvää sellaista, voi antaa pohjaa pahimmassa tapauksessa myös vihailmiöille. Yhteinen tehtävä on huolehtia siitä, että me vältämme tuon tien.

15.31 **Veera Ruoho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, rikoslakikin antaa turvaa rasismia ja vihapuhetta vastaan. Mikä on sitten vihapuhetta ja rasismia, ei kai sentään tosiasioiden esiintuominen? Esimerkiksi jo vuosia sitten perussuomalaiset toivat esiin kotouttamispolitiikkamme ongelmat. Miten kävi? Perussuomalaiset poliitikot leimattiin rasisteiksi, vain koska nostimme esiin tilastoista luettavat julkiset tosiasiat. Nyt kotoutuspolitiikkamme tehottomuus on yleisesti hyväksytty tosiasia, ja esimerkiksi vihreät esittivät uudistuksia siihen, niin että turvapaikanhakijat voisivat tehdä töitä mitä pikimmin maahan saavuttuaan. Itse uskon siihen, että juurikin perussuomalaisella maahanmuuttopolitiikalla vähennämme rasismia.

15.32 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hongisto ja muutama muukin edustaja on pohtinut tässä, onko rasismilla keskustelussa jotain toista ää-

ripäätä ja kuvitteleeko se ääripää olevansa jotenkin parempi. Ei todellakaan. Itse asiassa se, että torjuu rasismia, tarkoittaa juuri sitä, että uskoo ihmisten yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, ja rasisti se on se, joka haluaa syrjiä muita ihmisiä, asettaa itsensä muiden yläpuolelle. Näin ollen se on meidän kaikkien yhteinen tehtävä torjua rasismia, ja sille ei ole ääripäätä. Sen vaihtoehto on vain se, että me kaikki pidämme huolta siitä, että jokaisen oikeudet Suomessa toteutuvat. Siksi on tosi tärkeätä nyt tunnistaa se, että iso osa ihmisten motivaatioiden kyseenalaistamisesta ja erilaisten tämmöisten väärien väitteiden esittämisestä, mitä edustaja Arhinmäki on tuonut esille, vääristää keskustelua. Minä en pidä siitä, että vaikka köyhien, sosiaaliturvaa tarvitsevien suomalaisten motiiveja kyseenalaistetaan, kun he hakevat sosiaaliturvaa. Valtaosa ihmisistä tarvitsee tukea silloin kun he sitä hakevat, ja viranomaisten tehtävä on arvioida, kuuluuko se heille. Eli oikeusvaltiossa viranomaiset päättävät tällaiset asiat, ja meidän tehtävämme on olla keskenämme ihmisiksi ja olla leimaamatta (Puhemies koputtaa) toisiamme ja varmistaa, että kaikki ovat osallisia.

15.33 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan edustaja Niinistölle totean, että totta kai kaikki vastustamme rasismia, mutta ongelmaksi tulee juuri se, että kun esimerkiksi kritisoi maahanmuuttopolitiikkaa tai siinä olevia puutteita, ongelmia, niin sitten saa sen rasistin leiman, ja tästä siinä on monta kertaa ollut kyse.

Täällä on muutama edustaja puhunut tästä rasismin tunnistamisesta, mitä se siis on. Minä olen itse työskennellyt 12 vuotta Suomeen muuttaneitten maahanmuuttajien kanssa, ja ihan yhtä lailla kuin suomalaiset saattavat olla rasisteja ulkomailta tulleita kohtaan, nämä ulkomailta tulleet voivat myös olla rasistisia sekä meitä että toisiaan kohtaan. Minä olen nähnyt albaanin vihan serbiä kohtaan, somaleitten ja irakilaisten keskinäiset joukkotappelut ja kuullut turkkilaisten pahoja puheita kurdeista. Yhtä lailla kuin suomalaiset ehkä joskus saattavat olla rasisteja ulkomaalaisia kohtaan, vastaavaa tulee myöskin toiselta puolelta, niin että tämä rasismi, minkä me kaikki tuomitsemme, ei ole mustavalkoista, vaan se voi olla myös valkomustaa ja kaikkia muita värejä siltä väliltä.

15.34 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme yhtä mieltä täällä, että rasismi pitää tuomita, mutta me taidamme olla aika eri mieltä siitä, mitä rasismi on. Minusta rasismi on sitä, että ihmisryhmän tai sen jäsenen ihmisarvoa alennetaan. Ja rasismiin kuuluu osana se, että omaa ryhmää pidetään parempana kuin sitä toista ryhmää, ja tämä on se rakenteellinen ajatus rasismin takana.

Me Suomessa puhumme herkästi stereotypioilla. Se on yksinkertaista, se on joskus jopa vitsikästä tai ainakin muka-vitsikästä. Se taipuu hyvin tviitteihin, se taipuu hyvin someen ja nopeisiin sloganeihin. Mutta se ei kerro ihmisistä totuutta. Sekä hyvän ihmisen että sen pahoin käyttäytyvän ihmisen takana ei ole etninen ryhmä, ei kansalaisuus, ei uskonto, vaan siellä takana on yksilö. Jos me emme tätä eroa kykene ymmärtämään, niin silloin me emme kykene ymmärtämään, mikä on rasismin ydin. Uskon, että meidän pitää mennä eteenpäin tässä keskustelussa, että me ymmärtäisimme ja olisimme samaa mieltä siitä, mitä se rasismi on.

Mutta on myös rakenteellista rasismia, ja sitä meillä on Euroopassa, ja se kohdistuu erityisesti romaniyhteisöihin. Ja kun tiedän, että meidän ministeri Orpo on hyvä ihminen (Puhemies koputtaa) näissä asioissa, (Puhemies: Edustaja Filatov, aika!) niin toivon, että pitäisitte sitä myös esillä.

15.35 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän erinomaisista puheista, joita edustaja Razmyar ja ministeri Lindström pitivät tässä aikaisemmin tarinoiden kautta hyvin koskettavalla tavalla. Ainakin itse uskon, että tällainen tuo meitä lähemmäksi toisiamme. Kiitän myös ministeri Orpoa maahanmuuttopoliittisista linjauksista ja tästä puheesta, jossa hän korosti myös sitä puolta, että maahanmuuttopolitiikan ongelmista ja tästä nykyisestä tilanteesta puhuminen ja sen ongelmakohtien esiin tuominen ei ole rasismia. Valitettavasti leimakirveet välillä siinäkin asiassa ovat hieman liian löyhässä.

Epäkohdista on myös uskallettava puhua. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen mukaan jonkin maahanmuuttotaustaisen väestön raiskaustilastot ovat 8-kertaiset kantaväestöön verrattuna. Meidän on puututtava erittäin tiukasti häiriökäyttäytymiseen. Nollatoleranssi minun mielestäni näissä asioissa koskee kantaväestöä, se koskee maahanmuuttajia, ja avoin keskustelu on se toinen keino, jolla tilanteeseen voidaan puuttua.

15.37 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käytännön esimerkit poistavat ennakkoluuloja, jotka ovat tietty polku myös rasismille. Kun KuPSin pelissä oli irakilaiskatsomo huutamassa Banzaita, niin olihan se aika sykähdyttävä kokemus muutoin hiljaisen katsomon läsnä ollessa. (Naurua) Tämä vain esimerkkinä, pienenä sellaisena, siitä, mitä kanssakäyminen voi olla.

Suomalaiset mansikat eivät olisi enää vuoden 2000 jälkeen tulleet poimituiksi ilman ulkomaalaista työvoimaa. Nyt meillä on maassa erittäin paljon väkeä, jolleka löytyy muutakin ja monenlaista työtä. Kotikaupungissani Kuopiossa elää liki sata eri kansalaisuutta, puhutaan liki yhtä montaa eri kieltä Savon murteen lisäksi. Kaiken kaikkiaan olen kyllä ylpeä siitä, että olemme voineet tehdä niin Kuopiossa, Suonenjoella kuin Siilinjärvellä Tarinan sairaalan yksikön kohdalla ratkaisuja, jotka turvaavat noin tuhannelle lapselle, nuorelle ja pakolaiselle paikan.

Arvoisa puhemies! Kun joudumme käsittelemään näitä asioita viranomaispäätöksillä, niin tiedustelen oikeusministeriltä: onko mahdollisuus ja kuinka tullaan oikeuskäytäntöjä kehittämään sen suhteen, että myös päätöksiä pystytään tekemään nopeammin, koska sekin on tietyntyyppinen oikeusturvakysymys turvapaikanhakijoiden kannalta?

15.38 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikkein rasistisimmat puheenvuorot alkavat yleensä sanoilla "en ole rasisti, mutta". Mielestäni tämä kertoo paljon siitä ilmapiiristä, jossa me parhaillaan elämme. Rasismi on vahva sana, eikä miltei kukaan halua vapaaehtoisesti ilmoittautua rasistiksi. Sananvapauden rajoja hämmennetään tehokkaasti ja eri käsitteillä pelataan varsinkin sosiaalisessa mediassa varsin laajasti, ja sitä tekee myös valitettavasti osa päättäjistä.

Keskustelussa erottuvat melko selkeästi ne, jotka haluavat etsiä ratkaisuja, ja ne, jotka haluavat lietsoa pelkoa ja ennakkoluuloja. Koen itse, että meillä Suomessa on paljon opeteltavaa, miten puhua maahanmuutosta. Maahanmuutto haastaa suomalaisen yhteiskunnan, ja ratkaisut näihin haasteisiin löytyvät vain yhteisen pohdinnan kautta, eivät ääripäiden kärjistyksillä, eivät vihapuheella, mutta eivät myöskään syyttelyllä.

Lopuksi haluan todeta, kun puhutaan ihmisten hädästä, avuntarpeesta ja ihmisarvosta, että pitää muistaa, että kyse on aina yksilöstä ja ainutkertaisesta elämästä.

15.39 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ennaltaehkäisy on lähes joka asiassa äärimmäisen tärkeää, olipa sitten kysymys sairaudesta, rikolli-

suudesta tai rasismista. Me tiedämme, että tekeminen määrittelee hyvin pitkälle ihmisen hyvinvoinnin ja toisaalta pitkäaikainen toimettomuus on hyvin tuhoavaa. Se turhauttaa, ja se voi myös viedä ihmiseltä itsetunnon. Näin kysynkin ministereiltä — monet suomalaiset kyselevät sitä tänä päivänä — minkälainen lainsäädäntö meillä on sen suhteen, kuinka nopeasti me saamme Suomeen eri kulttuureista tulevat ihmiset työhön, olipa se työ mitä tahansa, vaikka vain väliaikaiseen, koska se jos mikä on se kaikkein paras tae sille, että kantaväestö hyväksyy nämä muista kulttuureista tulevat. Ja meidän pitäisi kiinnittää puheitten lisäksi myös näihin tekoihin huomiota, koska nämä teot sitten muokkaavat ihmisten asenteita ja nimenomaan hyväksyttävyyttä.

15.40 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin iso, lämmin kiitos tästä tärkeästä ajankohtaiskeskustelusta. Mielestäni tämä keskustelu kaiken kaikkiaan on ollut erittäin hyvää ja perusteltua ja on osoittautunut todella aiheelliseksi.

Rasismi ja kaikkinainen vihapuhe ovat todellakin täysin tuomittavia, jyrkästi tuomittavia. Tässä asiassa meillä on oltava aito nollatoleranssi myös käytännössä, ei vain puheissa. Miten sitten tästä eteenpäin, koska Suomessa kuitenkin on todellakin rasismia ja vihapuhetta? Mielestäni jatkossa on todella tärkeää, miten sitten käytännössä toimimme ja miten viemme tätä yhteistä rasismin vastaista sanomaamme kotiseuduillemme, sinne ihmisten pariin, kun keskustelemme heidän kanssaan.

15.41 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan liittyä näiden joukkoon, jotka ovat esittäneet kiitokset tästä keskustelusta ja sen alustamisesta. Edustaja Razmyarin puheenvuoro oli todella koskettava, ja täytyy sanoa, että ensimmäistä kertaa eduskunnassa tuli tippa silmään. Se oli hyvin avaava ja syvälle ihmiseen ulottuva puheenvuoro.

Kiitokset myös ministeri Orpolle, joka on hoitanut vaikeaa tehtävää taitavalla, vastuullisella ja maltillisella tavalla.

On puhuttu siitä, onko tämä keskustelu nyt sitten hyvä vai paha. Haluan kuitenkin lähteä siitä, että tämä on hyvä ja että täällä on ollut hyvä henki ja yhteinen sitoumus puuttua näihin äärimmäisyystekoihin, olla hyväksymättä niitä ja olla valmis omalla toiminnallaan näyttämään esimerkkiä. Otan tämän keskustelun hyvänä asiana ja annetut lupaukset aitoina sitoumuksina.

15.42 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että vihapuhetta ei pidä hyväksyä, ja uskon, että suomalaiset kykenevät vieraanvaraisuuteen ja ystävällisyyteen. Ja pääosin suomalaiset ovatkin vieraanvaraisia ja ystävällisiä. Tästä voi helposti tulla sellainen kuva, että Suomi on täynnä rasisteja, kun tässä aletaan keskustella, mutta tämä on kuitenkin yksi ääri-ilmiö, johon kykenee vain hyvin pieni joukko ihmisiä, ja sen takia meidän täytyy ymmärtää se, että suomalaiset ovat pohjimmiltaan vieraanvaraista porukkaa.

Samaan aikaan, kun on tärkeää tuomita vihapuhe, on myös yhtä tärkeää hyväksyä eri mieltä oleminen. Se tarkoittaa silloin myös sananvapautta ja sitä, että hyväksytään mielipiteet, vaikka ne eivät olisi samoja kuin omat. Ja siinä mielessä meidän täytyy olla kieli keskellä suuta, kun me tuomitsemme rasismin, ettemme me tuomitse ihmistä, joka huolestuneena vuodattaa sitä omaa pahaa oloaan tai sitä mielipidettään, vaan sillekin on tilaisuus ja tila tässä yhteiskunnassa. Uskon, että Suomessa kyetään keskustelemaan näistä vaikeis-

ta asioista, kunhan siihen annetaan mahdollisuus kaikille ja ei lähdetä lyömään puolin sun toisin liian nopeasti.

15.44 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin kiitän edustaja Razmyaria erittäin tärkeästä ajankohtaisesta keskusteluteemasta ja koskettavasta puheesta kuin myös ministeri Orpoa hyvästä otteesta asiassa. Moni edustaja on käyttänyt hyvän kansalaisyhteiskuntaa kuvaavan puheenvuoron, kuten edustaja Juvonen toi esiin harrastusten ja jalkapallon voiman ja myös pääministeri Sipilä puhui vapaaehtoistyön eri muodoista.

Minusta on tärkeää, että me tunnistamme sen, että kansalaisjärjestöt, kolmas sektori, jotka tekevät tätä arvokasta työtä, tarvitsevat myös tukea siihen, kuten kotouttamismäärärahoja. Nyt jos mietitään esimerkiksi Raha-automaattiyhdistyksen kotouttamismäärärahoja, niin hallitus voisi ajatella niin, että (Puhemies koputtaa) kyseessä on koko Suomen (Puhemies koputtaa) hyväksi tehtävä kotouttamista edistävä tärkeä toimi, jolla voidaan tuoda ihmisiä yhteen ja muodostaa pysyviä ystävyyssuhteita.

15.45 **Ilkka Kantola sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun keskustellaan tämäntyyppisestä aiheesta, niin pienetkin sävyerot ovat merkitseviä. Suvaitsevaisuus, jota monet olemme täällä puolustaneet — suvaitsevaisuus ei kuitenkaan riitä, tarvitaan enemmän. Suvaitsevaisuus on jotakin sellaista, että me hyväksymme erilaisuuden. Kun suvaitsemme jotakin, katsomme vähän niin kuin yläviistosta alaspäin: minä suvaitsen sinua, vaikka olet tuollainen, minä hyväksyn sinut, vaikka olet erilainen.

Me tarvitsemme avoimempaa asennetta ja politiikkaa. Puhuisin mieluummin kulttuurisesta avoimuudesta, avoimuudesta kohdata erilaisia kulttuureita. Silloin on kysymys siitä, että me iloitsemme erilaisuudesta.

Kun edustaja Eerola täällä esitteli erilaisia maita ja tilanteita, joissa rasismi on vahvempaa ja toisissa vähän heikompaa, niin mainitsitte, että Pohjois-Amerikassa se kulttuurinen assimilaatio on mennyt eri kulttuurien välillä hyvin ja siellä rasismia on vähemmän. Epäilen tuota tilannetta. Ymmärtäisin niin, että Yhdysvalloissa pikemminkin erilaisille kulttuureille on annettu hyvin paljon tilaa. (Puhemies koputtaa) Siellä on totuttu erilaisiin kulttuureihin ja kohdataan niitä ja rasismia on vastaavasti vähemmän. On totuttu (Puhemies koputtaa) erilaisiin kulttuureihin.

15.46 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tuppurainen käytti hyvän puheenvuoron ja sanoi muun muassa, että ilmapiiri Suomessa on muuttunut. Olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä ja varmaan tekin olette.

Yksi asia, mistä me emme ole keskustelleet: Miksi se on muuttunut? Miksi esimerkiksi nettikeskustelut Suomessa ovat karanneet ihan käsistä? Se, miksi sallitaan nimettömiä kommentteja, on perusteltu usein sillä, että muuten ei synny keskustelua lehtien nettipalstoilla ja että jos vaaditaan allekirjoituksia näihin keskusteluihin, niin rajataan sananvapautta. Olemmeko me valmiit jatkamaan näin, että hyväksymme sellaista käytäntöä, missä solvataan toisia ihmisryhmiä, syrjitään ihmisiä ja missä lietsotaan rasismia? Minun mielestäni tämä on huono käytäntö ja meillä on oikeus puuttua siihen. Haluaisinkin kysyä ministeri Orpolta: eikö tälle asialle voitaisi tehdä jotain, koska se olisi se ensimmäinen teko?

15.47 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Äärimmäisen tärkeä keskustelu, ja tässä tulee hyvinkin esille se, että hyvin paljon puhutaan oikeastaan nyt myös meidän omista asenteistamme, meidän ennakkoluuloistamme, puhutaan peloista ja puhutaan myös siitä, että pitää saada puhua siitä, että pelottaa ja että kansalaisia pelottaa. Totta kai siitä pitää saada puhua.

Mutta sitten pitää myös arvioida, mitä me pelkäämme ja kuka pelkää enemmän. Se, joka tulee Välimeren yli eikä tiedä, pääseekö hän perille koskaan, saako hän koskaan nähdä perhettään, minkälainen se kohtelu tulee olemaan siinä maassa, mihin hän tulee, ja niin edelleen. Mistä tulee se pelko, ja mitä me voisimme kansanedustajina tehdä, jotta me lievennämme tätä pelon tunnetta ja jotta me otamme näitä ihmisiä vastaan niin, että he tuntevat, että ovat samanarvoisia, että saavat hyvän kohtelun ja että saavat myös oikeudenmukaisen käsittelyn näille turvapaikkahakemuksilleen?

Tässä minun mielestäni meillä kaikilla on vielä tekemistä. Meidänkin pitää miettiä, millä tavalla me ilmaisemme itseämme niin keskusteluissa (Puhemies koputtaa) kuin kirjoitetussa tekstissä kuin silloin, kun olemme väittelemässä asioista (Puhemies koputtaa) — koska aina puhutaan ihmisistä.

15.48 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu hyvistä ihmisistä. Minusta meillä on 200 hyvää ihmistä täällä salissa. Kyllähän tämän porukan tärkein tehtävä on sen varmistaminen, että kaikkien Suomessa olevien ihmisten turvallisuus ja yleinen järjestys ja vakaus säilyvät, on kysymys ylilyönneistä mihinkä suuntaan tahansa. Minä en hyväksy väkivaltaa enkä usko, että kukaan tässä salissa hyväksyy väkivaltaa mitään puolueryhmää tai uskonnollista ryhmää kohtaan, ei mitään vihantekoja vihreitä kohtaan, ei vihantekoja perussuomalaisia kohtaan.

Mutta minusta edustaja Kääriäinen oli aivan oikeilla jäljillä siinä, että kyllä työn puute ja tämä talouslama ovat yksi syy siihen, että meillä on näitä ongelmia. Minusta turvapaikanhakijat pitäisi nopeasti saada työkokeilujen piiriin, pitäisi heti saada järkevää tekemistä heille järjestettyä vaikkapa kunnissa tai järjestöissä. Myös meidän kantasuomalaisten työllisyystilanteen parantaminen ja tämän laman taittaminen tulevat vähentämään rasismia.

15.49 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on vähän samanlaista kuin neuvostoaikana, kun uutiset olivat semmoisia suomettuneita. Jos nosti esille epäkohtia Neuvostoliitosta, niin toimittajat sai kimppuunsa, vähintäänkin, ja toiset edustajat.

Muun muassa ministeri sanoi, että hyvin usein siirrytään vihapuheista tekoihin. Minulla on tässä semmoinen pikku esimerkki: Kevättalvella sain tappouhkauksen, yhden, pari viikkoa sitten viimeisen. Kuukausi sitten Ilta-Sanomat kertoi, että sama mies olisi tehnyt pommi-iskun Irakin armeijan tukikohtaan Pohjois-Irakissa. Kyseessä on ensimmäinen suomalainen itsemurhaiskun tekijä. Porilaisella Isis-miehellä on pakistanilaistausta. Uutisissa todettiin, että epäily suomalaisesta itsemurhaiskun tekijästä Irakissa pakottaa suojelupoliisin miettimään kansallista turvallisuutta. Näistä asioista ollaan huolissaan ja minuun otetaan paljon yhteyttä.

15.51 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalainen maahanmuuttopoliittinen keskustelu palauttaa usein mieleeni Juhani Ahon teoksen Tuomio, joka kuvaa hyvin sitä, miten stereotypiat, voimakkaat korostukset ja virheelliset pää-

telmät toisen leirin toimimista kohtaan ajavat niitä motiiveja, joiden pohjalta toimitaan, ja usein tämä johtaa siihen, että tunne syrjäyttää monessa kohdin rationaalisen ajattelun ja hetkellisten tilanteiden merkitys korostuu.

Jos tahdomme oikeasti oppia historiasta ja lopettaa vihapuheiden ketjun, meidän on aidosti kuunneltava ja kohdattava toisiamme. Edustaja Hakkaraisen kanssa olemme tehneet tämän muun muassa Viitasaaren kuntosalilla.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Arhinmäki ja Salonen, ja sitten ministereiden puheenvuoroihin.

15.52 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on joissain puheenvuoroissa noussut esille, että maahanmuuton ongelmista ei saisi puhua, että se leimataan rasismiksi. Se on minusta kummallista ajattelua, koska esimerkiksi vasemmisto on paljon nostanut esille niitä ongelmia, mitä liittyy maahanmuuttoon ja kotouttamiseen: liian pitkään joutuu odottamaan päätöstä turvapaikasta, on se sitten myönteinen tai kielteinen; kielenopetukseen on aivan liian pitkät jonot; koulutusta ei huomioida Suomessa tarpeeksi hyvin, ei ole muuntokoulutusta niin, että pystyisi niitä omia kykyjä käyttämään hyväksi; maahanmuuttajien keskuudessa työttömyys on edelleen korkea. Näistä pitää puhua ja miettiä ratkaisuja näihin.

Arvoisa rouva puhemies! Oleellista on se, onko näistä keskustelemisen tarkoitus ratkaista ongelmat — huolehtia siitä, että ihmiset kotoutuvat tähän yhteiskuntaan — vai nostetaanko nämä ongelmat esille tarkoituksena ajaa ihmiset pois täältä ja ajaa ihmisiä toisia ihmisiä vastaan. Se on se suuri ero, kun puhutaan maahanmuuttoon liittyvistä ongelmista.

15.53 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni kansanedustaja kertoo huomanneensa, että Suomi on henkisesti palaamassa takaisin mustavalkoiseen aikakauteen. Minusta tuntuu, että olemme matkalla yhteiskuntaan, jossa sinut määritellään jonkinlaiseksi asemasi, uskontosi, syntyperäsi, ihonvärisi tai arvomaailmasi vuoksi. Tällaisessa mustavalkoisen totuuden maassa elää vain oikea- tai vääräuskoisia. Oma totuus on niin vahvaa ja tunneperäistä, että toisinajattelijoista syntyy itselle vihollisia. Vihollisia vihataan vihapuhein ja jopa -teoin. Löydämme vihollisleirien ansiosta asiasta kuin asiasta nopeasti syypäät muista kuin itsestämme. Se edesauttaa henkistä taantumaamme.

Ei ole olemassa hyväksyttävää tai ymmärrettävää rasismia, on olemassa vain tuomittavaa rasismia. Kyse on oikeasta ja väärästä. Erityisen tärkeää on, että eduskunta tekee tekoja kitkeäkseen rasismin Suomesta.

Puhemies Maria Lohela: Ensin ministeri Lindström, 3 minuuttia.

15.54 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Rossi kyseli oikeuskäytäntöjen nopeuttamisen perään, ja kyllä, oikeusministeriössä tätä asiaa selvitetään. Ensimmäisiä toimenpiteitä on jo käytössä, eli siis kolmen tuomarin mallista kahden tuomarin malliin. Mutta se iso kysymys tulee tästä valitusprosessista, ja se on se selvitettävä asia. Se ei ole mikään yksinkertainen juttu, kuinka me saamme sitä nopeammaksi. Totta kai sinne täytyy voida resursoida lisää, mutta me tiedämme tämän taloudellisen tilanteen. Mutta toisaalta tässä on syytä priorisoida. Jotkut asiat ehkä saattavat jäädä

käsittelemättä näitten asioitten takia, jotta me saamme tämän toiminnan nopeammaksi. Näitä asioita selvitetään.

Edustaja Eestilä ja edustaja Kurvinen nostivat tämän työllistymisen. Minua on syytetty tai kehuttu, ihan miten haluaa nähdä, vaikka minkälaisesta: milloin olen EK:n juoksupoika, milloin olen mikäkin. Viimeksi sosiaalisessa mediassa — en ottanut sitä vihapuheena, älkää ymmärtäkö väärin — minua syytettiin Astrid Thorsiksi, (Naurua) ja se johtui siitä, että puhun niin paljon sen puolesta, että työllistyminen on parasta kotouttamista. Minä en kyllä ymmärrä, mikä siinä on niin pahaa, että me saamme nämä ihmiset töihin. Täällä moni kysyi juuri nimenomaan sen perään, voisiko näitä ihmisiä työllistää nopeammin. Minun mielestäni kyllä, mutta siinä on tietenkin keskustelua myös sitten SM:n kanssa, mitä tämän asian kanssa tehdään. Mutta sinä aikana, kun nämä ihmiset odottavat sitä lupaa, onhan se nyt paljon järkevämpää, että he tekisivät jotain hyödyllistä työtä kuin potkisivat jalkapalloa, vaikka jalkapallo on erittäin hieno laji.

Edustaja Östman kyseli, pitääkö tätä nimetöntä uhkailua, vihapuhetta sietää. Ei pidä sietää. Olen itse monta kertaa miettinyt tätä samaa ongelmaa. Miksi annetaan ihmisille niin kuin lupa nimimerkin takaa haukkua aivan surutta toista? Ne eivät pelkästään tässä tapauksessa ole rasistisia, ne ovat muitakin, mutta ne kohdistuvat meihin poliitikkoihin. No, meidän pitää sietää kaikkea, mutta ei tätä. Tässä suhteessa on hienoa huomata, että meillä päin paikalliset lehdet ovat tiukentaneet moderointiaan eli he puuttuvat tähän. Tämä on mielestäni hyvä, mutta se ei riitä. Siinä mielessä otan kyllä vakavaan pohdintaan, pitäisikö tälle asialle oikeasti tehdä jotakin, koska kyllä pitää olla pokkaa sanoa omalla naamallaan ja nimellään, jos on jotain mieltä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

15.57 **Sisäministeri Petteri Orpo:** Arvoisa rouva puhemies! Ensin ihan pari sanaa maahanmuuttoasiasta, joka ei varsinainen aihe ollutkaan, mutta tämä, mitä on tapahtunut Euroopassa ja Suomessa kesästä lähtien, niin sehän on muuttanut koko meidän ajattelumme. Toki on ollut niitä, jotka ovat puhuneet, että pakolaismäärät maailmassa ovat suuria ja Suomikin voi Euroopan osana joutua suurenkin muuttoliikkeen kohteeksi, mutta siitä, mitä kesällä sitten edessä oli, harva tässä salissa vielä puhui keväällä. Mutta se on pistänyt meidät miettimään kaiken uusiksi, niin turvapaikanhakijoiden vastaanoton kuin kaikki siihen liittyvät prosessit. Me joudumme miettimään isosti ministeri Lindströmin johdolla työ- ja elinkeinoministeriössä kotouttamiseen liittyviä kysymyksiä: vastaanottokeskusten perustamisia, palautuspolitiikkaa, yhteistä eurooppalaista maahanmuuttopolitiikkaa. Kaikki pitää miettiä uudella tavalla. Me olemme täysin uuden tilanteen edessä, ja tämä haastaa suomalaista yhteiskuntaa, myöskin sitä ilmapiiriä, joka Suomessa vallitsee, ja siihen nähden tämä keskustelu, tämän ajankohta, todella tuli kreivin aikaan, aivan erinomainen keskustelu. Kiitos hallituksen puolesta hyvästä, rakentavasta hengestä, joka täällä oli.

Se, mitä toivon, on se, että te kaikki ja me kaikki välitämme tätä viestiä suomalaisille, annamme heille oikeaa tietoa asioista. Ennakkoluulo on nimenomaan luulo, ei tieto. Oikean tiedon välittäminen, tämän keskustelun hengen välittäminen tavallisille suomalaisille, jotka pohtivat, mitä maailmassa tapahtuu, mitä tästä seuraa — he janoavat oikeaa tietoa, olen nähnyt sen sadoissa kohtaamisissa tämän työtehtävän aikana, ja yksikään keskustelu ei ole mennyt hukkaan. Väitän, että yksikään keskustelu ei ole lisännyt ennakkoluuloja

vaan on luonut rakentavampaa ilmapiiriä. Toivon, että tätä työtä teemme kaikki. Tämä keskustelu antaisi erinomaisen pohjan. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Viimeisen vastauspuheenvuoron tähän aiheeseen käyttää edustaja Razmyar.

15.59 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos kovasti tästä, ja kiitos vielä kerran ministerille erinomaisesta puheenvuorosta. On hienoa, että tämä keskustelu on käyty täällä tänään. Toinen vaihtoehto olisi ollut se, että tätä keskustelua ei olisi lainkaan käyty. Uskon, että se tuli tarpeeseen. Täällä on käytetty oikein hyviä puheenvuoroja, mutta toki tätä keskustelua pitää jatkaa, ja tämä on oikeastaan vain aloitus siihen, mihin suuntaan meidän pitää mennä.

On totta, että rasismin tunnistaminen ja tunnustaminen on valtavan tärkeätä. Täällä puhuttiin paljon arjesta. Ihmiset, jotka katsovat täällä tätäkin parhaillaan, miettivät, että "millä tavalla minä voin puuttua omassa arjessani". Se on toki ilman muuta tärkeätä, mutta nämä ihmiset tarvitsevat, hyvät edustajat, myös esimerkkiä meiltä. Päättäjillä on suuri vastuu siinä, minkälaista esimerkkiä me annamme ja minkälaista keskustelua me suomme. Mielipide ja mielipiteenvapaus ovat hieno asia. Se on itse asiassa niitä hienoimpia suomalaisia arvoja, mitä itse tunnen ja tunnistan. Mutta rasismi ei ole mielipidekysymys, ja toivon, että tästä keskustelusta pääsemme pikkuhiljaa yli.

Tämä keskustelu tuli tarpeeseen, mutta vieläkin tärkeämpää on jatkaa keskustelua. — Kiitos kovasti.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan. Asia pantiin pöydälle 6.10.2015 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelun aloittaa asian esittelevä ministeri Berner. Olkaa hyvä!

Keskustelu

16.01 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu Yleisradio Oy:n asemasta, rahoituksesta on ollut hyvin vilkasta. Yleisradion indeksi on jäädytetty myös tälle vuodelle, ja indeksijäädytystä ehdotetaan nyt jatkettavaksi ensi vuodelle. Ehdotettu jäädytys merkitsee, että Yleisradion rahoitus ei lisäänny ensi vuonna vaan määräraha säilyy vuoden 2015 tasolla. Valtiovarainministeriön valmistelemalla hallituksen esityksellä Yle-verolain muuttamisesta ei ole suoraa vaikutusta

Yleisradion rahoitusasemaan, koska verokertymällä ja Ylen määrärahan suuruudella ei ole välitöntä yhteyttä toisiinsa. Ehdotettu indeksijäädytys osaltaan kuitenkin mahdollistaa sen, että Yle-verolain muutos voidaan tehdä.

Yleisradiota koskevista asioista on perinteisesti jo 40-luvulta asti päätetty parlamentaarisessa yhteistyössä, eikä hallituksen tarkoituksena ole muuttaa tätä asiantilaa. Linjanmuutosta eli periaatteellista muutosta Yleisradiota koskevaan päätöksentekoon ei ole tahtoa tehdä. Yleisradiolle maksettavan korvauksen päättää jatkossakin eduskunta, yhtiön ohjaus ja valvonta säilyy edelleen eduskunnan valitsemalla hallintoneuvostolla ja jatkossakin Yleisradiota koskevat linjaukset tehdään parlamentaarisesti. Ehdotettu hallituksen esitys koskee ainoastaan vuoden 2016 indeksitarkistuksen jäädyttämistä.

Hallitusohjelmassa on mainittu Yleisradion parlamentaarisen työryhmän perustamisesta. Ryhmän työ on ollut tarkoitus aloittaa vuodenvaihteessa, mutta meillä on tahtoa ja halua saada Yleisradiosta keskustelu välittömästi liikkeelle parlamentaarisessa järjestyksessä, ja siitä näkökulmasta olemme valmiita asettamaan ryhmän vielä tämän viikon aikana, jotta se voisi järjestäytyä ensi viikolla. Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien puheenjohtajat ovat tehneet harkitun esityksen siitä, että valmisteleva ministeri ja parlamentaarisen ryhmän puheenjohtaja eivät tulisi samasta puolueesta. Tästä näkökulmasta katsottuna tulen ehdottamaan, että parlamentaarisen ryhmän puheenjohtajuus on kokoomuksella.

Puheenvuoroissa on myöskin noussut esille Yleisradio Oy:n määrärahan kuuluminen valtiontalouden kehyksiin. Korostaisin tässä yhteydessä sitä, että Yleisradio Oy:tä koskevat linjaukset tehdään parlamentaarisesti eikä määrärahan kuulumisella kehyksiin voida muuttaa esimerkiksi yhtiön rahoituksen tasoa. Yhtiön rahoitukseen puuttuminen edellyttää aina eduskunnan päätöstä, sillä Yleisradion rahoituksesta säädetään lailla.

Lopuksi haluan vielä todeta, että on tärkeää, että myös Yleisradio omalta osaltaan osallistuu säästötalkoisiin valtion taloudellisen tilanteen ohella, erityisesti myös siksi, että samaan aikaan kaupallinen media on suuressa murroksessa. Säästöihin osallistuminen ei tarkoita sitä, että Yleisradion merkitystä kansanvallan peruspilarina olisi syytä vähätellä, päinvastoin. Ylellä on vahva rooli erityisesti kotimaisessa sisällöntuotannossa ja kaikessa yhtäläisessä tarjonnassa asuin- ja tulotasosta riippumatta. Yle on riippumaton toimija, joka on suoraan eduskunnan valvonnassa, ja tätä periaatetta haluamme kunnioittaa ja noudattaa.

16.05 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Todellakin, Yleisradiolla on erittäin tärkeä asema suomalaisessa tiedonvälityksessä ja sananvapauden kentässä. Yleisradio on radion, television ja netin kautta käytännössä jokaisen suomalaisen ulottuvilla, jos ei päivittäin niin viikoittain. On erittäin merkittävää, että tämä tapahtuu vapaana ylimääräisestä poliittisesta ohjauksesta, ja se on tärkeä tekijä suomalaisten sananvapauden toteutumisessa ja myös suomalaisen kulttuurin esille tuomisessa. Merkitystä on silläkin, että kansallinen yleisradioyhtiö voi tehdä ohjelmatuotantoa, joka ei ole aina sidottu siihen, että sen täytyy olla kaupallisesti myytävissä. Erityinen merkitys tällä on tietysti monien vähemmistöjen kannalta, puhun nyt vaikkapa suomenruotsalaisesta kulttuurista ja sen kulttuurin ja myös suomenruotsalaisen mielipiteen esille tuomisesta. Sama koskee muitakin merkittäviä vähemmistöjä.

Pitkä perinne on ollut 1940-luvulta, vuodesta 47, Lex Jahvetista lähtien, että Yleisradio on eduskunnan valvonnassa ja että hallitukset eivät ryhdy säätelemään Yleisradion toimintaa, eivät myöskään sen taloutta. Tähän vuoden 47 ratkaisuun aikoinaan johti se ikävä tosiasia, että sodan jälkeen Yleisradiosta tehtiin yksipuolinen äänitorvi ja sen politiikkaa ryh-

tyivät hallituksessa olevat näkökohdat säätelemään liiaksi. Sen jälkeen on ollut merkittävä ja tärkeä ja ainut mahdollinen linja, että kansallinen yleisradioyhtiö ja sen toimintamahdollisuudet sekä lainsäädäntö järjestetään niin, että koko eduskunta on siinä mukana ilman hallitus—oppositio-rajaa. Tältä kannalta on valitettavaa, että tämä hallitus on sekä hallitusohjelman yhteydessä — myöhemmin selvinneenä — tehtyjen ratkaisujen pohjalta että budjettiriihen yhteydessä ryhtynyt tekemään yksipuolisia muutoksia, joista ei ole eduskuntaryhmille edes kerrottu, puhumattakaan että niistä olisi järjestetty normaali keskustelu ja pyrkimys yhteisen mielipiteen muodostukseen. Toteutuneena tämä tietenkin ryhtyy vaarantamaan Yleisradion riippumattomuutta ja uskoa tähän riippumattomuuteen.

Asiaa ei paranna se, että samaan aikaan kun Yleisradion rahoitusedellytyksiä heikennetään, pääministeri pyytää Yleisradiolta tilaa suoralle lähetykselle esitelläkseen mielipiteitään asiassa, joka on suuresti kiistanalainen sekä täällä eduskunnassa että työmarkkinoilla. Tämä on juuri esimerkki siitä kehityksestä, jota kansallisessa yleisradioyhtiössä ja maan hallituksessa ei pitäisi nähdä. Me tiedämme, että on maita, joissa yleisradioyhtiöitä ja sen resursseja käytetään häikäilemättä hallituksen toiminnan edistämiseen. Siihen kulttuuriin meillä ei pitäisi mennä. En halua uskoa, että tämä on myöskään nykyisen hallituksen toiminnan lähtökohtana, emmekä ole sellaisessa tilanteessa, mutta on aiheellista sanoa, että jos tällä kohdin raja ei tule selväksi ja kaikki eivät sitoudu yleisradiolainsäädännön ja rahoituksen yhteiseen käsittelyyn, niin sitten olemme huonolla tiellä.

Nyt on sitten tullut lisää tietoa. On päätetty, niin kuin ministeri edellä kertoi, että Yleisradion rahoitus siirretään kehykseen. Tätä päätöstä ei myöskään voi hyväksyä. On aihetta muistuttaa, että juuri kun Yleisradiolaki uusittiin tuoreeltaan, linjattiin, että Yleisradion menoja ei siirretä valtion kehykseen ja sitä kautta tosiasiallisesti osaksi valtiontaloutta ja samaan keskusteluun muiden valtion menojen kanssa. Näinhän aiheutetaan, jos näin hyväksyttäisiin tilanne, jossa pysyvästi Yleisradion menoja tarkastellaan yhteydessä muihin menoihin, että tämä toiminta saatetaan riippuvaiseksi ja vastakkain muiden tarpeellisten menojen kanssa, joita esimerkkejä tässä aletaan jo aika lähellä olemaankin, että näitä keskustelun kautta haetaan. Kun kehyksistä puhutaan, niin sehän on juuri hallituksen tapa hallita kokonaismenoja ja ottaa ne omaan säätelyynsä. Tätä kehitystä tähän saakka kaikki eduskuntapuolueet ovat halunneet vastustaa ja lähteä siitä, että on tehty erillinen lainsäädäntö juuri siksi, että Yleisradion rahoitus on turvattu eikä riipu kulloisenkin hallituksen mielihaluista tai siitä mielipahasta, jota mahdollisesti uutisointi on aiheuttanut. Puolustan Yleisradion asemaa olosuhteissa, joissa säännöllisin välein itsellekin tulee semmoinen tunne, että miksi noin ja ei kai ja nyt tulee kohtuutonta kritiikkiä, mutta senkin jälkeen meillä täytyy olla kykyä kritiikin sietämiseen, myös silloin kun se tulee kansallisesta yleisradioyhtiöstä.

Pidän myönteisenä sitä, että ministeri kertoi hallituksen olevan valmis varhentamaan parlamentaarista työtä Yleisradion aseman ja lainsäädännön rahoituksen osalta. Se on hyvä merkki, ja toivon, että tästä voisi tulla uusi startti Yleisradion asioiden hoidolle niin, että päätökset tehdään vanhan perinteen mukaisesti, että Yleisradio on eduskunnan valvoma laitos ja päätökset tehdään eduskunnassa ilman hallitus—oppositio-asemaa. Tämän ehto on kuitenkin se, että tässä työryhmässä voivat kaikki asiat olla tyhjältä pöydältä päätettävissä, eikä niin, että kerrottaisiin etukäteen, mitä hallitus on päättänyt, ja sitten vaadittaisiin niitä, jotka tulevat myöhemmin pöytään, vain hyväksymään tätä linjaa. Uskon, että jos historia katsotaan lävitse, Yleisradion kaikki vaiheet, niin lähes kaikki tai kaikki päätyvät siihen, että tämä menettely, jossa Yleisradio on eduskunnan valvonnassa, on se oikea me-

nettely ja että palataan takaisin kulttuuriin, jossa hallitus ei tee yksipuolisia päätöksiä Yleisradion asioista vaan ne ratkaisut tehdään tässä salissa niin, että Suomen kansa voi luottaa siihen, että Yleisradiolla on vapaat toimintaedellytykset tehdä riippumatonta ja kriittistä journalismia aina kulloisiakin valtaa pitäviä kohtaan, ovat ne valtaa pitävät sitten hallituksessa, eduskunnassa, liike-elämässä tai muualla.

16.12 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on sanottu, ilman muuta Yle on eduskunnan radio ja on hyvin tärkeää, että pidetään kiinni siitä riippumattomuudesta, ja on myös hyvä, että tämän parlamentaarisen työryhmän työ käynnistyy mahdollisimman nopeasti. Uskon ja toivon, että kaikki puolueet lähtevät tosissaan siihen työhön mukaan.

Ehkä nyt kuitenkin sen verran edelliseen puheenvuoroon liittyen, että ei tässä nyt kuitenkaan ihan tavatonta ole tapahtunut, vaikka ehkä prosessissa olisi paljon parannettavaa ollutkin. Kysehän on nyt siitä, että vuodeksi ollaan jäädyttämässä Ylen indeksiä, ja vastaava ratkaisu tehtiin yhteisesti aikaisemminkin. Eli kyse ei ole kauhean ihmeellisestä asiasta.

Mitä taas tulee näihin kehyksiin: siinä ymmärtääkseni kyse on siitä, että kaikkien sellaisten menojen, jotka eivät ole suhdanneluontoisia, pitäisi lähtökohtaisesti olla kehyksissä, mutta se ei silti tarkoita sitä, että tämä muuttaa Ylen toimintaedellytyksiä niin, että Yle ei voisi toimia riippumattomasti ja kaikkia tahoja kunnioittaen.

16.13 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On täysin itsestäänselvää, että Yleisradio on ja sen tulee jatkossakin olla nimenomaan eduskunnan valvonnan alla oleva radio. Se on täysin itsestäänselvä asia, ja näin tulee jatkossakin olla.

Kyllähän tämä, että indeksitarkistus jätetään tekemättä nyt toista vuotta peräkkäin, tarkoittaa Ylellekin nyt lähes 10 miljoonan euron sopeutusta toimintaan, ja vaikka Yle on iso organisaatio, kyllä sielläkin täytyy tehdä toimenpiteitä ja tuo sopeutus vaatii tarkkaa työtä.

On hyvä, että parlamentaarista työryhmää on nyt aikaistettu, niin kuin ministeri täällä sanoi, ja se pohtii Ylen tehtävät ja aseman ja rahoituksen parlamentaarisesti, ja työ tehdään varmasti kunnolla. Tuosta aikataulusta kysyisin: koska on odotettavissa, että parlamentaarinen työryhmä saisi sitten työnsä päätökseen?

16.14 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä kuulla ministeri Berneriltä, että hänellä ja hallituksella on nyt aikomus aikaistaa sen parlamentaarisen työryhmän alkuun pääsyä.

Mutta sitten hieman huolella kuuntelin edustaja Satosen puheenvuoroa. Se kysymys, pitääkö Yleisradion rahoituksen olla kehyksissä vai eikö, on juuri sellainen kysymys, mistä pitää tässä parlamentaarisessa ryhmässä päättää, koska on tärkeätä, että Yleisradio pysyy eduskunnan Yleisradiona. Kun kehyksissä ei ole myöskään Makeraa eikä myöskään Ararahoitusta, niin hyvin ihmeelliseltä se vaikuttaa, että hallitus on tähän mennessä toiminut niin, että Yle nyt ykskaks on laitettu kehyksiin. Toivon, että tästä nyt päästään yhteisymmärrykseen, että se keskustelu nimenomaan käydään tässä parlamentaarisessa työryhmässä ja että eduskunta yhdessä, kaikki eduskuntapuolueet yhdessä päättävät siitä.

16.15 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omalta osaltani myös hieman huolestuin tästä edustaja Satosen puheenvuorosta siitä näkökulmasta, että ikään kuin vähättelitte ensinnäkin sitä, että hallitus on poikennut parlamentaarisesta linjas-

ta päättäessään yksipuolisesti ilman koko eduskuntaa ja oppositiota tästä tulevasta indeksijäädytyksestä, ja pahinta tässä oli se, että nimenomaisesti sanoitte ikään kuin puolustelevaan sävyyn jotakin tästä kehysmenettelystä. Toistan sen, minkä edustaja Heinäluoma erinomaisessa, hyvässä, näkemyksellisessä puheenvuorossaan tuossa juuri sanoi: nimenomaisesti on hyvin tärkeää, että Ylen asema säilyy riippumattomana, ja meille eivät käy sellaiset lähtökohta-asetelmat parlamentaariseen työryhmään, että pöytä ei olisi tyhjä ja ettemmekö lähtisi yhdessä keskustelemaan parlamentaarisesti näistä asioista. Tässä on todella isoja asioita käsillä, ja siksi, arvoisa puhemies, minä nyt tosiaan toivon, että tämän kompuroinnin jälkeen pystytään lähtemään tyhjältä pöydältä ja nimenomaisesti kunnioitetaan parlamentaarisen menettelyn periaatetta.

16.16 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä vastauksena siihen, mitä Henriksson ja Viitanen täällä sanoivat: minusta on itsestäni ihan päivänselvä asia, että tämä parlamentaarinen työryhmä pohtii myös tätä kehyksiin liittyvää kysymystä. Sanoin vain omana mielipiteenäni sen, että lähtökohtaisesti kaikkien sellaisten menojen — se voi varmaan tarkoittaa myös niitä, mitä edustaja Henriksson mainitsi — jotka eivät ole suhdanneluonteisia, pitäisi olla kehyksissä, koska ymmärtääkseni tämä on koko kehysmenettelyn idea, että sen ulkopuolella ovat ainoastaan sellaiset menot, esimerkiksi työttömyysturvan kaltaiset menot, joita ei voida ennustaa ja joihin täytyy lisää rahaa laittaa, jos ne kasvavat. Eli tämä perusidea lähti ikään kuin omassa ajattelussani siitä, mutta totta kai tämä parlamentaarinen työryhmä pohtii tätä asiaa, pohtii rahoitusta, pohtii Ylen asemaa ja myöskin sen suhdetta kaupalliseen mediaan.

16.17 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, täytyy tunnustaa tässä salissa se, että se, että Yleisradio on koko eduskunnan radio ja eduskunnan alla, ei ole itsestäänselvyys, siihen liittyy todella se, mikä on se prosessi, millä näitä asioita käsitellään. Ehkä nyt se perusongelma, niin kuin me olemme kuulleet, tässä on ollut se, että eduskunta joutuisi näihin edellä mainittuihin asioihin ottamaan kantaa hallituksen esityksen pohjalta ilman parlamentaarista menettelyä ja silloin olisi rikottu tämä itsestäänselvyys, se ei olisi sen jälkeen ollut enää itsestäänselvyys. Tämän takia oppositiopuolueiden eduskuntaryhmät vielä vetosivat viime viikolla hallitukseen ja pääministeriin, että Yleisradio palautettaisiin parlamentaariseen valmisteluun ja todellakin niin, että se tapahtuu puhtaalta pöydältä aidon parlamentaarisen prosessin kautta. Sen takia on hyvä, että ministeri Berner tänään ilmoitti siitä, ja toivoisin, (Puhemies koputtaa) että se vahvistuisi vielä tänään.

16.19 **Kimmo Kivelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omasta työ- ja henkilöhistoriasta johtuen en mielelläni ilmaisisi niin, että Yleisradion puolueettomuus ja parlamentaarinen valvonta on pyhä asia, mutta sanon kyllä korostetusti niin, että pitää pitää kiinni tästä, että tämä on koskematon asia.

Siinä mielessä näen kyllä tämän keskustelun kehyksistä täysin perusteltuna, koska kysymyksessä ei ole pelkästään ja ensisijaisesti vain budjettitekninen tai kirjanpitotekninen kysymys vaan paljon muuta. Kyllä tässä on rikottu tätä periaatetta jo, kun tästä indeksin jäädyttämisestä ei eduskuntaryhmien puheenjohtajien kesken palaveerattu. Yhtä lailla, sellainen marssijärjestys olisi oikea, että jos näistä kehysasioista keskustellaan, niin keskustellaan siinä parlamentaarisessa työryhmässä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Torniainen ja Alanko-Kahiluoto, ja sen jälkeen tämän keskustelun aiheuttanut edustaja Heinäluoma.

16.20 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yle on nyt ja jatkossakin eduskunnan valvonnan alaisuudessa oleva radio, ja sen tulee olla jatkossakin riippumaton tiedonvälittäjä. Se on varmaan meidän kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen näkökanta ja lähtökohta tulevaisuuteen.

Tässä asiassa on kyse niin sanotusta indeksin jäädytyksestä nykytasolle, sille samalle tasolle, mikä on tälläkin hetkellä ja mikä on aikaisemmin yhteisesti päätetty tälle vuodelle. Tämä jäädytys tulee varmaankin vaikuttamaan myös Yleisradion ohjelmatarjontaan tulevaisuudessa, se on tosiasia, ja todennäköisesti myöskin henkilöstöön siellä, sekin on tosiasia.

Itse näkisin, että kun Yleisradio joutuu sopeuttamaan toimintaansa, niin kuitenkin siellä olisi painopiste se, että alueelliset toiminnat säilyvät ja niitä pystytään kehittämään. Siten Yleisradio on koko kansan radio myöskin tulevaisuudessa.

16.21 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin tahdon kiittää ministeri Berneriä siitä, että olette aikaistanut tätä parlamentaarisen ryhmän koolle kutsumista.

Päätöksenteko on osa Ylen riippumattomuutta. Siinä mielessä sanoisin, että riippumattomuus ja avoimuus itse asiassa ovat melkeinpä pyhiä asioita, kun puhumme demokratiasta. Ei ole samantekevää se, missä Ylen rahoituksesta päätetään. Pidän hyvin tärkeänä sitä, että tosiaankin tämä parlamentaarinen työryhmä voisi aloittaa työnsä puhtaalta pöydältä niin, että kysymykset Yle-indeksistä, Yle-verosta ja siitä, onko Ylen rahoitus kehyksissä vai ulkopuolella, olisivat asioita, joista nimenomaan tämä työryhmä päättää.

Edustaja Satoselle: Minusta ei ole samantekevää se, mitä hallitus on Ylestä nyt päättänyt suhteessa siihen, onko Yle kehyksissä vai ei, jos ajattelee, että kuitenkin parlamentaarinen sopimus on olemassa siitä, että Yle on kehysten ulkopuolella. Nyt te kuitenkin olette jättämässä muun muassa Makeran ja Asuntorahaston kehyksen ulkopuolelle ettekä niiden asemaa ole millään lailla nostaneet esille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt tämän debatin viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Heinäluoma.

16.23 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kehyskeskustelu on sillä tavalla tärkeä, että silloin, kun tämä rahoitusratkaisu muutettiin, käytiin iso keskustelu siitä, onko siirryttäessä lupamaksusta tähän uuteen Yle-veroon varmaa se, että tämä rahoitus on sillä tavalla riippumaton, että kulloinenkin hallitus ei ryhdy sitä peukaloimaan. Tämä oli se suuri huoli journalisteilla paitsi Yleisradiossa myös Yleisradion ulkopuolella ja myös monella päätöksentekijällä. Nyt me olemme nähneet, että ikävä kyllä tämän kehyskeskustelun kautta sitten avataan kuitenkin tämä rahoituksen peukalointi ohi eduskunnan ja ohi kansanvaltaisen päätöksenteon täällä. Tämä on tärkeä kysymys.

Niin kuin tuotiin esille, niin jostain kumman syystä Makera ei ole se rahasto, siis maatalousrahasto, joka olisi tuotu kehykseen. Se edelleenkin jatkaa kehyksen ulkopuolella. Lisäksi tämä kehyssäädöstö oli ihan sama silloin, kun tämä Yle-laki tehtiin. Silloin kaikki olivat yhtä mieltä, että Yle on kehyksen ulkopuolella.

Lopuksi sanon vielä sen, että kiitän edustaja Kivelän puheenvuoroa. Se on tärkeää, että hallituspuolueiden riveistä voidaan sanoa rohkeasti tässä asiassa mielipide. (Puhemies koputtaa) Lisäksi kiitän siitä, että tässä on mahdollisuus uuteen harkintaan. On tärkeätä, että valta itse säätelee myös itseänsä. Hallituspuolueiden pitää olla pidättyväisiä täysimääräisen vallan käytössä.

16.24 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Voisin aloittaa ehkä siitä, että oli perusteltua, että eduskunta viime viikolla käsitellessään tätä asiaa päätyi siihen, että tämä esitys jätetään pöydälle. Se oli perusteltua paitsi sen takia, että meitä on täällä riittävästi nyt keskustelemassa näin tärkeän asian äärellä, myös sen takia, että esittelevä ministeri on paikalla, mutta ennen kaikkea se oli tärkeää sen vuoksi, että tällä tavalla ikään kuin saatiin vielä lisäaika tälle harkinnalle siitä, miten Yle-asioita tulisi käsitellä.

Kiistatta, niin kuin tässä keskustelussa on tullut ilmi, sekä näihin prosesseihin että itse päätöksiin liittyi ongelmia, jotka nimenomaan sen eduskuntaryhmien joulukuussa 2011 tekemän sopimuksen perusteella olisivat vaarantaneet Ylen riippumattomuutta. Ja sen vuoksi oikeastaan oppositio on pitänyt tätä asiaa esillä, voi sanoa, koko syksyn, ja olemme vedonneet parlamentaarisen käsittelyn puolesta ja teimme sen todella vielä nyt sitten tässä välissä. Yhdyn todella niihin kiitoksiin ja kiitän ministeriä — varmasti meidän oppositiopuolueiden puolesta — jonka tiedän myös olleen itse aktiivinen tässä asiassa, että nyt nämä Yleä koskevat asiat voidaan palauttaa parlamentaariseen valmisteluun niin, että se tapahtuu tämän parlamentaarisen työryhmän asettamista aikaistamalla.

Niin ikään on äärimmäisen tärkeää, että tälle työlle annetaan riittävästi tilaa, jotta valmistelu voi tapahtua niiden periaatteiden mukaan kuten eduskuntaryhmät ovat aikanaan linjanneet eri vaiheissa, niin 2010 kuin 2011.

Ja kun tässä myös kuultiin se uutinen, että tämän työryhmän vetovastuu vaihtuu ja se siirtyy kokoomukselle, niin esitän myöskin tässä — uskon, että tähän varmasti myös muut oppositiopuolueet yhtyvät — toiveen siitä, että kuka sitten tuleekaan tätä työryhmää vetämään, niin hän huomioi ne näkökohdat, jotka tässä keskustelussa on käyty, ja kannanmuodostus siellä työryhmässä tapahtuu aidosti keskustellen ilman hallitus—oppositio-rajoja, ilman esityksiä, joita hallitus on jo tähän mennessä tehnyt.

Syy siihen, miksi oli hyvä, että tämä nyt vielä kerran tässä niin sanotusti kalkkiviivoilla käytiin läpi, on todella se, että jos olisi käynyt niin, että eduskunta joutuisi ottamaan kantaa nyt tehtyihin esityksiin ilman aitoa parlamentaarista käsittelyä, niin silloin voi sanoa, että olisi ollut riski, että jotain peruuttamatonta olisi tapahtunut.

Muutama sana tästä kehyksestä, kun on puhuttu siitä, miltä pohjalta tätä työtä on hyvä käydä ja jatkaa: Minusta sen työn pohjalla pitää olla niiden sopimusten, jotka eduskuntaryhmät ovat tähän mennessä tehneet. Nimenomaan tässä joulukuun 2011 sopimuksessa todetaan, että tämä kehysratkaisu liittyy tähän riippumattomuuteen. Eli kun eduskuntaryhmät ovat päätyneet siihen, että Yle pidetään kehyksen ulkopuolella, niin siinä sopimuksessa todetaan, että Ylen riippumattomuuden turvaamiseksi on perusteltua, että Yle ei sisälly valtiontalouden kehyksiin, ja voi sitten arvioida, miten tämä rimmaa kehyssäännön kanssa. Mutta niin kuin tässä on käynyt ilmi, viime kädessä se, mikä on kehyksessä, on poliittinen valinta — jo edellä mainittuihin Araan ja Makeraan viitaten — ja tässä tapauksessa se poliittinen valinta pitää tehdä tässä salissa eduskuntaryhmien kesken parlamentaarisen menettelyn ja valmistelun pohjalta.

Omalta puoleltani toivon todella, ja yhdyn niihin arvioihin ja toivomuksiin, että tämä saa nyt uuden alun Ylen asioita koskien, uskon myös niin, ja uskon, että voidaan nyt palata siihen hyvään parlamentaariseen menettelyyn. Ja toivon, olkoon nyt sitten tämä prosessi sillä tavalla opetuksena meille, että me muistamme tämän myös jatkossa, ketkä ikinä ovatkaan hallituksessa tai oppositiossa: on tärkeää, että asioita, erityisesti Yleisradiota koskevia asioita, katsotaan ei ainoastaan julkisen talouden näkökulmasta, joka sekin on tärkeä, vaan myös parlamentaarisen konsensuksen näkökulmasta, joka on ollut se periaate, ja ennen kaikkea riippumattomuuden näkökulmasta, joka on edellytys moniarvoiselle tiedonvälitykselle, joka muuten on, viitaten tähän edelliseen keskusteluun, yksi sananvapauden edellytys. Ja niin kuin hyvin tiedämme, sananvapaudellakin on rajoja, ja tässä suhteessa Ylellä on tärkeä rooli paitsi sananvapauden edistämisessä myös hyvän keskustelukulttuurin jatkumisessa.

16.29 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että tuo oli hyvin tärkeä viesti, minkä edustaja Lindtman tuossa puheensa lopussa sanoi, että on tärkeää, että joka ikisestä puolueesta löytyy se vahva tahto pitää tätä perinnettä ja järkevää, viisasta yhteisesti sovittua asiaa yllä, että nyt ja jatkossa, aina Yleä koskevat päätökset tehdään yhdessä hallituksen ja opposition välillä. Jotenkin tuntuu, että minulle se on ollut itsestäänselvyys jo pitkään ja monelle meistä, mutta aina välillä kun tapahtuu tällaisia kompurointeja ja jossain tätä periaatetta kyseenalaistetaan, tulen ajatelleeksi, että kunpa koskaan tulevaisuudessakaan emme tulisi tekemään sitä virhettä, että Yleisradiosta tulisi eräänlainen hallituksen käsikassara. On äärettömän tärkeää, että meillä on riippumaton media, meillä on siinä Ylellä vahva tehtävä, laadukas ohjelmatarjonta. Minusta vahva julkisen palvelun Yle on hyvä periaate, ja siitä pitää pitää jatkossakin kiinni.

Korostan vielä, toisto on valttia. On tärkeää, että puhtaalta pöydältä tässä työryhmässä lähdetään — hyvä, että sitä aikaistettiin — ja pidän kyllä todella sitä periaatetta huolestuttavana, että edes harkitaan, että Ylen rahoitus tulisi nyt yhtäkkiä osaksi kehystä, koska kyllä se tosiasiassa niin on, että silloin hallitus pääsee sitä peukaloimaan ja silloin juuri se täällä yhteisesti tunnustettu parlamentarismin asema heikkenee. Tämä on iso kysymys, ja tämä työryhmä nyt sitten lähtee tältä osin asiaa viitoittamaan.

Puhemies! Tähän puheenvuoroni loppuun haluaisin nyt ministerin läsnä ollessa yleisesti kantaa huolta median tulevaisuudesta. Kaiken kaikkiaan on hyvä, että myös toinen työryhmä pohtii asiaa, ja muistuttaisin, että edellisellä kaudella muun muassa selvitysmies Tuomas Harpf selvitti lehdistön tulevaisuutta ja teki aika useita esityksiä. Niistä on osa toteuttamatta, ja toivon, että tässä työssänne jatkossa voisitte myös näihin esityksiin perehtyä.

16.31 **Maarit Feldt-Ranta sd:** Arvoisa puhemies, herr talman! On asioita ja päätöksiä, joita voi tarkastella pragmaattisesti, mutta sitten on asioita, joita on syytä tarkastella vähän periaatteellisemmasta näkökulmasta. Koska riippumaton tiedonvälitys on yksi avoimen ja demokraattisen yhteiskunnan kulmakivistä, mielestäni tätäkin asiaa on syytä tarkkailla periaatteellisesta näkökulmasta. Kyse ei ole tekniikasta vaan isosta yhteiskunnallisesta periaatteesta. Minusta edustaja Kivelä, Ylen hallintoneuvoston puheenjohtaja, sanoi erittäin tärkeän asian: Ylen aseman, tämän riippumattoman tiedonvälityksen, tulee meidän yhteiskunnassamme olla koskematon. Pidän valitettavana sitä, että tällä toiminnallaan hallitus on kyllä vaarantanut tämän riippumattomuuden, ja se on vähintäänkin herättänyt kysymyksiä

siitä, voidaanko Suomessa jatkossa luottaa siihen, että kansallinen yleisradioyhtiö hallituksesta riippumatta voi olla luotettava, riippumaton tiedonvälittäjä.

Puhemies! Tämä parlamentaarisen konsensuksen periaate on ollut erittäin viisas linja Suomessa, ja minusta on erittäin tärkeätä huomata — myös tänään, kun kuulimme iloiset uutiset ministeriltä siitä, että parlamentaarisen työryhmän asettamista aikaistetaan, ja kun olen itse huomannut ollessani jäsenenäkin useammassa tämmöisessä ryhmässä, ja tämän parlamentaarisen periaatteen ympärillä on ollut monentyyppistä työryhmää — että kyse ei ole mistään parlamentaarisesta enemmistöpäätöksestä vaan parlamentaarisen konsensuksen periaatteesta. Tämä olisi erittäin hyvä täsmentää vielä tässä keskustelussa, ettei riitä, että kaikki pääsevät osallistumaan siihen keskusteluun, vaan että kaikki päätökset tehdään konsensuspäätöksinä eli ollaan yksimielisiä.

Arvoisa puhemies! Ymmärsin, ministeri Berner, kun kävitte läpi sitä tekniikkaa tähän kehysmenettelyyn liittyen, ettette pitänyt sitä ongelmallisena. Itse pidän sitä ongelmallisena paitsi periaatteellisista näkökulmista johtuen myös siitä johtuen, että olen selvittänyt, mitä on tapahtunut muissa eurooppalaisissa valtioissa, joissa yleisradioyhtiöiden rahoitus on jostain syystä siirretty osaksi muuta valtion rahoitusta. Kansainväliset esimerkit toimivat varoittavina esimerkkeinä: Hollannissa vuonna 2000 siirryttiin veromalliin, ja silloin annettiin takuut siitä, että hallitus ei tule vaikuttamaan rahoituksen tasoon. Toisin kuitenkin kävi. Eri hallitukset ovat siellä kausi toisensa jälkeen tehneet leikkauksia kansallisen yleisradioyhtiön budjettiin. Myös Islannissa talouskohtaisesta lupamaksusta luovuttiin 2009 ja se korvattiin tämmöisellä erillismaksulla, jota kaikki verovelvolliset ja myös yrittäjät Islannissa maksavat. Mutta sitten sinne tuli talouskriisi, ja nämä RÚV:n toimintaan varatut rahat alistettiin muuhun budjettiin ja korvamerkinnästä luovuttiin ja myöskään inflaatiokorjauksia ei tehty. Vuonna 2010 valtio otti osan rahoista muihin tarkoituksiin, ja 2011 sen rahoituksen taso oli enää 86 prosenttia siitä alun perin luvatusta. Eli, puhemies, kaikki nämä tiedossa olevat kansainväliset ja eurooppalaiset esimerkit viime vuosilta valitettavasti kertovat karua kieltään siitä, että vaikka kuinka olisi hyvää tahtoa, niin aina voi tulla tilanteita, joissa näistä ei kuitenkaan ole pidetty kiinni.

Till slut, herr talman, det är mycket på spel. Det är verkligen mycket på spel, inte minst en av det öppna och demokratiska samhällets public service-verksamheter och dess oberoende. Det är någonting som vi i Finland inte ska tumma på.

16.36 **Katja Taimela sd:** Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, mistä tänään on tässä asiassa kysymys? Kysymys on siitä, että hallituspuolueet olivat keskenään päättäneet rikkoa sovittuja pelisääntöjä Yleisradion asemasta ja rahoituksesta päättämisestä. Parlamentaarinen yksimielisyys oli unohdettu, ja päätöksiä oli tarkoitus viedä eteenpäin hallituspuolueiden enemmistöpäätöksellä. Tämä kaikki oli vastoin kaikkea sitä, mitä eduskuntapuolueet ovat yhdessä sopineet vuonna 2011 Yleisradion rahoituksesta ja riippumattomuudesta.

Kun kuunteli ministeri Berneriä tänään, olette edes hiukan perääntymässä tästä ajatuksesta, joka olisi siirtänyt Ylen rahoituksen aina kulloisellekin hallitukselle. Haluan kiittää siitä, että parlamentaarinen työ asian kohdalla käynnistyy jo tällä viikolla. Pitää muistaa, että alkuperäinen aikataulu olisi ollut vasta vuodenvaihteen jälkeen, puhuttiin niin sanotusta Vanhasen työryhmästä, ja tämä työryhmä olisi aloittanut työnsä sen jälkeen, kun varsinaiset päätökset olisi jo tehty. On erittäin tärkeää, että tämä linjanmuutos tuli ja työryhmä aloittaa työnsä välittömästi.

Arvoisa puhemies! Kun mietin parlamentaarisen työryhmän tulevaa työtä, sen on syytä ottaa reipas oma kanta kaikkiin niihin asioihin, joihin hallituksen kanta on jo meillä tiedossa. Hallitushan on päättänyt olla tekemättä indeksitarkistuksia Ylen kohdalla vuonna 2016, ja se on myös tehnyt ratkaisun, joka siirtäisi Ylen rahoituksen jatkossa keltaiseen budjettikirjaan. Valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019 lukiessa voimme lisäksi todeta, että hallituksen toimesta indeksileikkuri koskee koko suunnitelmakautta. Toivottavasti se ei tule olemaan parlamentaarisen työryhmän lopputulema.

Yle on toiminut käytännön arjessa niin, että jo viimeiset kolme vuotta kustannukset on pidetty samalla tasolla. Kun tähän laskee päälle hallituksen suunnitelmat vuoteen 2019 saakka, Ylen rahoitus olisi siten laskeva lähes 10 vuotta putkeen. Jos miettii mennyttä kolmea vuotta, töitä on tehty ja työstetty pienemmillä resursseilla ja noin 200 työntekijää on poistunut palkkalistoilta. Indeksijäädytys pelkän 2016-vuoden kohdalla tarkoittaa sitä, että Yle joutuu sopeuttamaan talouttaan noin 70 henkilötyövuoden verran. Tämä säästö ei voi olla näkymättä julkisen palvelun sisältötarjonnassa ja yhtiön kehittämisessä.

Eri puolueiden edustajat ovat peränneet aluetoimituksien tarpeellisuutta muun muassa riippumattoman tiedon, työllisyyden ja alueiden asukkaiden näkökulmasta, niin minäkin perään. Näissä kaikissa toiveissa tulee jossakin vaiheessa käydä sekin keskustelu, mihin kaikkeen meidän yhteinen Yle pystyy, jos olemme valmiit supistamaan sen resursseja myös jatkossa.

16.40 **Ilkka Kantola sd:** Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, kiitos vierailusta Yleisradion hallintoneuvoston työvaliokunnassa, jossa hyvin avoimesti voitiin keskustella tilanteesta ja mahdollisista kehittämishaasteista tämän ison kysymyksen suhteen. Kiitos myös Yleisradion nykyiselle hallintoneuvoston puheenjohtaja Kivelälle mainiosta, selkeästä ilmaisusta sen suhteen, mistä tässä on kysymys ja mistä tulee pitää kiinni.

Voimme edelleen onnitella edellistä eduskuntaa, joka sääti viisaan lain julkisen palvelun yleisradioyhtiön rahoittamiseksi. Nimittäin tämän päivän uutisten mukaan Saksassa asuntokohtaisen televisiomaksun keräämisessä ollaan siirtymässä seuraamusjärjestelmään, jossa sellaisen henkilön, joka on laiminlyönyt tämän asuntokohtaisen televisiomaksun, auto saatetaan viranomaisten toimesta lukita sinne kadulle, vähän niin kuin pysäköintivirheen tehneelle voi käydä. Tällaista järjestelmää meille ei onneksi luotu.

Arvoisa puhemies! Mediamarkkinoiden kokonaisuus ja toimivuus vaikuttavat keskeisesti siihen, miten sananvapaus Suomessa toteutuu. Tämä aihepiiri, josta nyt keskustelemme, liittyy sillä tavalla myös edelliseen ajankohtaiskeskusteluun, jossa niin ikään sananvapaudesta puhuttiin. Tarvitaan vahva julkisen palvelun Yleisradio, jotta sananvapaus toteutuisi, ja sen rinnalla — ja tämä on monta kertaa todettu myös Ylen hallintoneuvostossa — monipuolinen kaupallinen media, toimintakykyinen kaupallinen media, joka on velvollinen harjoittamaan kotimaista uutisvälitystä ja myös sisällöntuotantoa. Nämä molemmat tarvitaan, jotta kenttä on monipuolinen.

Hallitus on tehnyt päätöksen asettaa tämän mediamarkkinan selvittämiseksi kaksi selvittelevää työryhmää. Anssi Vanjoen työryhmä selvittelee kaupallisen median toimintaedellytyksiä ja keinoja niiden parantamiseksi, ja tästä on paljon keskusteltu myös Yleisradion hallintoneuvostossa. On analysoitu tätä median kokonaistilannetta ja hallintoneuvostoa on viime kaudella tästä valaistu monella tavoin. Tiedetään, että nämä asiat toimivat samalla kentällä — mikä on niiden välinen riippuvuus, se on sitten epäselvempää. Toisen työryh-

män tehtävänä, josta täällä on puhuttu, on selvitellä Yleisradion asemaa, tehtävää ja rahoitusta. Nämä kaksi työryhmää sitten toimivat erikseen.

Eduskunnan asemaa Ylen omistajana vahvistettiin harkitusti yleisradiolain ja rahoituksen uudistuksessa, kun aikaisemmasta tv-maksusta luovuttiin ja luotiin tämä uusi Yle-vero. Aikaisemmassa järjestelmässä televisiolupamaksun tasosta päätti valtioneuvosto Ylen hallintoneuvoston esityksestä. Se kuvio meni niin, että Yleisradion hallitus toi hallintoneuvostolle esityksen, näkemyksen siitä, millä tasolla laskelmien mukaan tv-maksun tulisi olla. Hallintoneuvosto tarkasteli asiaa, saattoi leikata sitä hallituksen esityksestä hieman pois, ja sitten se Yleisradion hallintoneuvoston esitys meni valtioneuvoston käsittelyyn, ja usein kävi niin, että valtioneuvosto sitten toimivaltansa nojalla leikkasi jonkun verran siitä, mitä hallintoneuvosto esitti, riippuen taloudellisesta tilanteesta. Mutta uudistuksessa haluttiin tästä valtioneuvoston roolista päästä eroon ja tuoda Yleisradio lähemmäksi eduskunnan valtaa. Uudistuksessa määriteltiin siis rahoituksen lähtötaso ja sitten indeksi, jonka avulla rahoituksen taso pidetään, ei sitä kasvateta, vaan se pidetään kustannuskehityksen tasolla. Tavoiteltiin siis järjestelmää, jossa vaihtelevat poliittiset tuulensuunnat mahdollisimman vähän toisivat epävakautta Ylen asemaan.

Tämän järjestelmän vakaudesta nyt on kysymys. Siksi on tärkeätä, että muutoksista rahoituksiin päätetään eduskunnan parlamentaarisella konsensuksella, ei yksinkertaisella enemmistöllä, niin kuin kehyksessä sisällä olevista rahoista eduskunta päättää yksinkertaisella enemmistöllä. Tämä on peruste siihen, että Ylen rahoituksen tulisi olla kehyksen ulkopuolella, kun siitä päätetään ihan omalaatuisella tavalla parlamentaarisella yksimielisyydellä, konsensuksella. Tämä turvaa parhaiten Ylen riippumattomuutta vahvistavan vakauden ja toimintakyvyn. Kun hallitusneuvotteluissa tehtiin päätös työryhmästä, joka selvittää Ylen asemaa, eikö olisi ollut viisasta odottaa sen työryhmän tuloksia ja vasta sen jälkeen katsoa johtopäätökset, mitä tehdään Yle-indeksille tai kehykseen siirtämiselle tai indeksille pidemmän päälle? Nyt tehtiin niin kuin kahdella raiteella, vietiin asioita eteenpäin, selvitys on vasta käynnistymässä, ja nyt tehtiin näin. Mutta tänään kuultiin hyvä uutinen, että tämä työryhmän työ aikaistuu ja toivottavasti lähtee sitten työskentelemään puhtaalta pöydältä niin, että siellä kaikki eduskuntapuolueet ovat mukana edustettuna ja voidaan sitten katsoa se kokonaisuus ja pohtia, mikä on se muutos mahdollisesti tähän rahoituspuolelle, mitä tehdään, mikä on Ylen tehtävä, miten suhteutetaan.

Pidän hieman epäuskottavana sitä, että tällä Yleisradion rahoituksella ja näillä pienillä indeksejä koskevilla muutoksilla olisi paljon muuta kuin symbolinen merkitys kaupallisen median menestyksen kannalta. Totta kai yleisöt ovat pitkälti samoja Yleisradiolla ja kaupallisella sähköisellä medialla erityisesti, mutta se rahallinen vaikutus, joka indeksijäädytyksellä on, kaupallisen median toimintaan on käytännössä olematon. Kaupallisen median vaikeudet johtuvat paljolti ihan muista syistä kuin Yleisradiosta. Yleisradio tuo myös uusia mahdollisuuksia kumppanuuksien kautta kaupalliselle medialle. Kaupallista mediaa vaivaa tämä talouden taantuma, joka syö mainosmarkkinoita, vaivaa kansainvälinen mediatoiminta, joka tulee ulkomailta Suomeen vahvalla vyöryllä, ja suomalainen kaupallinen media taistelee siinä. Tämän tyyppiset seikat siellä painavat, ja sitten tietysti printtipuolella tämän tiedon digitalisoinnin, viihteen digitalisoinnin takia on printtimedia lisäksi vaikeuksissa. Mikään näistä ei ole Yleisradion vika tai Yleisradion rahoitustason seurausta.

16.46 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kantola sanoi kyllä erinomaisen tärkeän totuuden, että näitä ei pidä laittaa vastakkain, tätä kansal-

lista yleisradioyhtiötä ja sitten kaupallista mediaa. Todellakin me tarvitsemme molempia, mutta Yleisradiolle ei pidä laittaa sitä velvoitetta, että sen pitää olla niin huono, ettei sitä juuri kukaan katso, jotta sitten katsojat tai kuuntelijat menisivät sinne kaupalliselle puolelle. Kyllä se tilanne, missä me nyt olemme, jossa Yleisradio on hyvä ja se on onnistunut pitämään kuuntelija-, katsojalukuja erittäin korkealla tämän mediamurroksen keskellä, on paljon parempi. Silloin se on positiivinen kirittäjä, niin kuin on nähty. Tänä päivänä ihmiset eivät enää ole yhden kanavan orjia vaan he seuraavat monia kanavia, ja sitä kautta tämä laatu pysyy korkeana.

16.47 **Kimmo Kivelä ps:** Arvoisa puhemies! Ministerin sanaanhan pitää aina luottaa, ja ministeri Berner teki selvästi tiettäväksi, että hänelle on äärimmäisen tärkeä periaate, että myös vastaisuudessa meillä on eduskunnan valvonnassa oleva riippumaton yleisradioyhtiö, ja luulisin, että tästä vallitsee poliittisesti yhteisymmärrys eri puolueiden kesken.

Mutta kuitenkin, kun näitä puheita Yleisradion asemaan liittyen on ollut, niin se on laittanut yhteiskunnassa muualla, siis eduskunnan ulkopuolella, villin mielikuvituksen liikkeelle nimenomaan tahoilla, jotka haluavat tietyllä tavalla keikuttaa venettä ajatuksella, että mediakentän tilanne paranisi siitä, jos Ylen asema heikentyisi. Viittaan edellisiin puhujiin. Näinhän todellakaan ei kävisi, vaan heikentyvä Ylehän merkitsisi meidän tiedonvälityksen kentän asteittaista rapautumista ja myös sitä, että riippumattomuus tulisi kärsimään.

Olen tässä uudessa tehtävässäni saanut hyvin paljon kansalaispalautetta laidasta laitaan, on jopa vaadittu Hannu Taanilan erottamista Yleisradiosta. (Eero Heinäluoma: Lupaa se!) — Sitä en enää voi luvata. — Mutta yksi hyvin kuvaava, mikä peilaa: Kyllä kansalaisilla on voimakkaasti tällainen viha-rakkaussuhde Yleisradioon. Otetaan ajatusleikki, että jos olisimme viikon ilman Yleä, niin kyllä olisimme monessa mielessä henkisesti amputoituja. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

16.50 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr:** Arvoisa puhemies! Ylen rahoitusmalli uudistettiin viime eduskuntakaudella. Tarkoitus oli turvata Ylen rahoituksen jatkuvuus ja ennustettavuus niin, etteivät poliitikot puuttuisi siihen vuosittain. Päätöksessä olivat mukana kaikki eduskuntapuolueet, niin hallitus kuin oppositio. Lupamaksuista päätettiin pitkällisten neuvotteluiden jälkeen luopua ja korvata ne Yle-verolla, joka toisin kuin lupamaksut takaisi Ylelle ennustettavan ja kestävän rahoituspohjan.

Yleisradiolla on tärkeä asema monipuolisen ja moniarvoisen tiedonvälityksen mahdollistajana. Siksi eduskunta on pitänyt tärkeänä, että Yleisradion rahoituksesta päättävät kaikki eduskuntapuolueet yhdessä eikä Yleä oteta politiikan tai politikoinnin välineeksi, sillä silloin sen riippumattomuus kärsisi. Nimenomaan Yleisradion riippumattomuuden turvaamiseksi on pidetty hyvänä, että Yleisradio toimii koko eduskunnan alaisuudessa ja lainsäädäntöä koskevista muutoksista sovitaan parlamentaarisesti kaikkien eduskuntaryhmien kesken.

On tärkeää, että Sipilän hallitus ei irtaudu tästä periaatteesta. Hallituksen ei tule irtautua aikaisemmasta toimintalinjasta, josta joulukuussa 2011 on päätetty kaikkien eduskuntapuolueiden kesken. Jos hallitus alkaa peukaloida Ylen rahoitusta, Ylestä tulee hallituksen yleisradio eikä se enää ole eduskunnan radio. Silloin Ylen rahoitus riippuu kulloinkin vallassa olevien puolueiden arvopohjasta eivätkä viestinnän moniarvoisuus ja riippumattomuus ole enää välttämättä turvassa poliittisilta päätöksiltä.

Vapaa tiedonvälitys on avoimen ja monipuolisen tiedonvälityksen ja demokratian edellytys. Tarve asialliselle ja tietopohjaiselle tiedonvälitykselle vain kasvaa, ja Yle on jo tehtyjen leikkausten takia joutunut sopeuttamaan toimintaansa melkoisesti. Tästä syystä vihreän eduskuntaryhmän näkemys on ollut se, että Yle-indeksi on jätettävä rauhaan.

Tiedonvälityksen on oltava päätöksentekijöistä riippumatonta, jotta kansalaisilla on mahdollisuus käydä avointa julkista keskustelua päätöksenteon seurauksista ja tuoda erilaisten ihmisryhmien, esimerkiksi vähemmistöjen ja heikommassa asemassa olevien, ääni kuuluviin. Näin linjataan Yle-laissa, jonka uudistaminen on kirjattu Sipilän hallituksen ohjelmaan.

Jos suomalainen demokratia, tiedonvälityksen riippumattomuus ja sananvapaus ovat tärkeitä arvoja istuvalle hallitukselle, hallitus huolehtii osaltaan siitä, että Ylen rahoituksesta ja tehtävistä päätetään myös jatkossa parlamentaarisesti kaikkien eduskuntapuolueiden kesken.

Vihreän eduskuntaryhmän näkemys on se, että Ylen rahoitus tulee palauttaa parlamentaariseen, kaikkien eduskuntapuolueiden ohjaukseen. Prosessi, jossa Ylen rahoituksesta päätetään, on osa sen riippumattomuutta. On kohtalokasta suomalaisen demokratian ja vapaan tiedonvälityksen kannalta, ellei tätä ymmärretä.

Näen hieman oireellisena ja huolestuttavana, että istuva hallitus on ollut aikeissa siirtää Ylen rahoituksen julkisen talouden kehysten sisäpuolelle. Hallitus on toisin sanoen ollut valmis rikkomaan parlamentaarisen sopimuksen siitä, että Yleisradion rahoitusta ei peukaloida poliittisten suhdanteiden mukaan. Oireellista on sekin, että samaan aikaan hallitus on ollut valmis jättämään kehyksen ulkopuolelle Aran ja Makeran, vaikkei niiden asemasta kehyksen sisä- tai ulkopuolella ole mitään vastaavaa parlamentaarista sopimusta. Mitään juridista perustuslaillista syytä ei myöskään ole sille, että Ylen rahoitus siirrettäisiin kehyksiin. Se on siis puhtaasti poliittinen päätös, mikäli niin tehdään.

Kiitän ministeri Berneriä kuitenkin siitä, että hän on ollut kutsumassa koolle nyt varhennetussa aikataulussa parlamentaarisen työryhmän pohtimaan Ylen rahoitusta ja tehtävää. Päätöksenteon Yleä koskevissa asioissa tulee perustua kaikkien eduskuntapuolueiden yhteistyölle, ei hallituksen yksipuoliselle päätökselle. — Kiitos.

16.55 **Maria Tolppanen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Objektiivisen tiedonvälityksen säilyminen missä tahansa valtiossa ja ennen kaikkea demokratiassa on ensiarvoisen tärkeä asia. Objektiivista tiedonvälitystä on pidetty yllä Yleisradiossa, on pyritty pitämään ja viemään sitä eteenpäin.

Tällä hetkellä tilanne on kuitenkin se, että meidän on ehkä syytä hieman pohtia sitä, mitä tarkoitetaan objektiivisella tiedonvälityksellä. Jos me puhumme uutisasioista, niin se on ihan vanha kunnon uutisen määritelmä, että uutinen on tässä ja nyt ennalta-arvaamattomasti tapahtuva, välittömästi vanheneva tapahtuma.

Valitettavasti me emme tällä hetkellä pysty kertomaan Yleisradiossa asioita näin — emme heti silloin, kun ne tapahtuvat. Aluetoimintaa on supistettu sillä tavalla, että kello 15:n jälkeen päivän uutiset lähetetään Tampereelle, Turkuun tai Helsinkiin, missä ne sidotaan yhteen ja ajetaan ulos silloin, kun uutisten aika on. Toisin sanoen uutiset tulevat nauhalta, ne eivät enää ole suoria lähetyksiä. (Eero Heinäluoma: Onko näin?) Sitä sietää miettiä. Näin tehdään muun muassa sen takia, että kun tällä hetkellä Yleisradiolla ei ole niin paljon rahaa kuin pitäisi olla, niin on täytynyt supistaa toimintoja.

Sanotaan, että vähemmän on enemmän, että silloin toimittajalle jää enemmän aikaa tehdä juttuja, mutta se ei valitettavasti toimi näin, koska ei siihen lyhyeen lähetykseen sovi sen enempää juttuja kuin mitä se aika antaa myöten. Se ei ole joustava. Siihen on syytä kiinnittää huomioita.

Sen takia on syytä miettiä sitä, pitääkö indekseihin koskea Yleisradion osalta ja mikä tuo rahoituksen määrä on. Nythän me esimerkiksi viemme Yle-verosta pois kaikkein köyhimpien ihmisten osan, mikä on aivan oikein. Mutta nyt olisi syytä nostaa uudestaan agendalle se, pitäisikö tehdä vielä yksi maksuluokka. Tällä hetkellä ylimmäinen maksuluokka on todellakin alhaisilla tuloilla. Siinä on varaa nostaa sitä vähän ylemmäs ja ottaa hieman korkeampi maksu siihen.

Sinänsä silloin, kun Yle-vero tuli, sehän helpotti kaikkien tilannetta, jopa niiden ihmisten, joita asuu kaksi samassa huushollissa, koska silloinkin se oli pienempi kuin mitä oli senaikainen televisiolupamaksu. Mutta televisiolupamaksuun meidän ei ole syytä mennä takaisin, vaan meidän on syytä pitää Yleisradio parlamentaarisena radiona, mutta meidän täytyy muistaa se, että meillä täytyy myöskin olla oikeus arvostella Yleisradiota ja meillä täytyy olla oikeus osoittaa, milloin koemme, että toiminta ei ole ollut sellaista kuin sen pitäisi olla.

Tästä yhtenä esimerkkinä on ohjelma, joka nyt sattui olemaan Slaget efter tolv, elikkä se tuli ruotsinkielisen lähetyksen puolelta. Siellä yhtenä päivänä kerrottiin, kuinka perussuomalaiset ovat idiootteja ja perussuomalaiset ovat mielisairaita, toimittajan puuttumatta asiaan. Tämä ei ole soveliasta silloin, jos me puhumme parlamentaarisesta radiosta. Siellä täytyy kaikkia ihmisiä kohdella ihmisarvon mukaisesti ja ihmisille täytyy antaa oikeutuksensa, olivatpa he poliittisilta mielipiteiltään mitä tahansa, paitsi jos he ovat rasisteja. Siitä asiasta olemme varmasti kaikki yhtä mieltä — sen verran tästä aikaisemmasta tämän päivän keskustelusta voisin sanoa.

Mutta se, että ruvetaan ylipäätään uhkaamaan Yleisradiota, on väärin. Mutta sitten täytyy muistaa myös se, että Yle kehittää tällä hetkellä myös muita toimintoja erittäin paljon, ei pelkästään radio- ja televisiotoimintaa: netti ja digitaalinen puoli on erittäin kovassa nosteessa. Minä olen sitä mieltä, että parlamentaarisesti meidän on pidettävä huoli siitä, että ainakin vielä se ikäpolvi, joka ei sitä nettiä niin näppärästi käsittele, pystyy seuraamaan parlamentaarista radiota ja pystyy seuraamaan parlamentaarista televisiota. Meillä täytyy pysyä päälähetyksien vanhoilla pääkanavilla radiossa ja televisiossa. On erittäin harmittavaa, että esimerkiksi Silminnäkijä-niminen ohjelma, joka on tuonut perinteisesti pienen ihmisen asioita esille, on tyystin siirretty nettiin, jolloinka saatiin 300 000 katsojaa muutettua 300 katsojaksi per kerta.

Nämä ovat asioita, joita on syytä pohtia. Täytyy miettiä, mitä objektiivisuus tarkoittaa, mitä tarkoittaa objektiivisen uutisen saatavuus ihan jokaiselle kansalaiselle, myös niille, jotka eivät nettimaailmassa suhmuroi eivätkä seikkaile. Meidän tehtävämme on pitää huoli siitä, että meidän äitimme, isoäitimme ja isoisämme, niin pitkään kuin he vielä täällä ovat, pystyvät myöskin seuraamaan näitä lähetyksiä.

17.00 **Stefan Wallin r:** Arvoisa puhemies! Tämä itse ajatus julkisen palvelun,Ylen, budjetin siirtämisestä valtion talousarvioon, sehän ei ole uusi, mutta se on edelleen arveluttava. Se on suorastaan vaarallinen. Sehän tarkoittaisi sitä, että Ylen budjetti makaisi kolmen kuukauden ajan syksyllä avoimena eduskunnan leikkauspöydällä ja jos näiden kuukausien aikana tapahtuu jotain, sanotaan, että pöydälle paukahtaa lautakasa, joka ärsyttää hallitus-

ta, ärsyttää eduskuntaa tai osaa eduskunnasta, on ainakin teoriassa olemassa se riski, että Ylen budjettia ruvetaan peukaloimaan poliittisista syistä. Tällaista riskiä ei pidä missään tapauksessa ottaa, se olisi hyvinkin vierasta suomalaisessa politiikassa.

Siksi, ministeri Berner, on erittäin hyvä asia, että olette päättänyt antaa tälle Ylen asialle kokonaisuudessaan sen parlamentaarisen käsittelyn, minkä julkinen palvelu ja eduskunnan Yleisradio kyllä ansaitsee.

Yles integritet är en viktig fråga. Så har det alltid ansetts vara, och därför är det också viktigt att vi håller fast vid en tradition att frågor som gäller Yle ska avgöras parlamentariskt och avgöras i en konsensusanda som gör att Yles integritet i alla skeden kan tryggas.

17.01 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat, minä olen iloinen siitä, että tätä keskustelua seuratessa paikalla on ministeri ja on ollut myöskin kolme eduskuntaryhmän puheenjohtajaa. Se kertoo siitä, että asia on erityisen tärkeä. Ja poikkeuksellisesti opposition kansanedustajana käännynkin ministerin puoleen ja totean, että haluan antaa täyden tunnustuksen teille siitä työstä, mitä olette tehneet Ylen hyväksi, koska selkeästi meillä on tiedossa se, että te olette omalta osaltanne pyrkineet vaikuttamaan siihen, että hallitus ymmärtäisi kokonaisuudessaan, että Yleä koskevat asiat ovat tämän parlamentaarisen seulan alla.

Siltä osin olen tietysti kovin surullinen, että olemme päätyneet eduskunnassa siihen, että olemme joutuneet tätä kulmaa ministerin tukena nostamaan, mutta ihailen sitä, että olette saanut nyt hallituksen piirissä tähän asiaan rotua. On hyvä uutinen koko eduskunnalle mutta myöskin riippumattomalle suomalaiselle medialle ja vapaalle journalismille, että viestintäministeri Bernerin suuri ajattelu siitä, että nämä asiat ovat parlamentaarisissa kourissa, otetaan nyt tosissaan. Minä toivon todella, että kun aloitatte tämän työn, niin aidosti nämä kaikki asiat ovat pöydällä ja aidosti teette hyvää työtä Yleisradion toiminnan hyväksi, koska siinä on kysymys tärkeästä suomalaisesta arvovalinnasta — tavasta ajatella, että myöskin tiedonvälityksen alalla on julkista palvelua ja sitä pitää jatkossakin olla ja vaikka yksikään muu lehti ei liikahtaisi, niin ainakin tältä osin jokaisella suomalaisella on mahdollisuus päästä tämän tiedonvälityksen piiriin. Siltä osin korostan todella, että minusta on suuri saavutus tämä teidän viestinne ja omalta osaltani haluan sitä olla myös tässä salissa tukemassa. Toivon onnea ja menestystä tälle projektille ja korostan vielä, että aina kun ollaan parlamentaarisessa pöydässä, niin me joudumme kestämään sen, että jokaisen pitää olla kyydissä loppuun asti, ja pitää aidosti antaa tälle keskustelulle vapaat kädet. Silloin me teemme sitä suurta historiaa, 40-luvulta asti, jossa me aidosti toteamme, että Yleisradio on eduskunnan radio.

Arvoisa puhemies! Nyt on puolet puheesta käytetty, mutta muutamia eväitä ja muistutuksia vielä tälle matkalle.

Ensinnäkin on hyvä todeta, että kun on arvioitu Yleisradiota ja sen toimintaa — eli tätä julkista palvelua, sen tehtävien laajuutta ja yksittäisiä tehtäviä — sekä tätä rahoitustasoa, jolla palvellaan sitten tätä tehtävien tekemistä, mutta myöskin kaiken kaikkiaan sitä, että Yleisradiolla on veronmaksukykyisiä asiakkaita eli niitä suomalaisia, jotka turvaavat tämän Yleisradion olemassaolon, ja tätä kokonaisuutta kun käsitellään, niin kaikki se on perustunut erittäin pitkään ja vaivalloiseen työhön. Ei yhtenä yönä saatu aikaisemmin viime hallituskaudella Yle-ratkaisua tehtyä. Sen arvo on se, että nyt olisi hyvä rauhoittua miettimään, että se vanha järjestelmä, joka meillä oli käytössä, johti siihen, että meillä oli televi-

siolupatarkastajat suomalaisilla ovilla, järjestelmä oli jo vanhentunut ja piti myöntää, että uutta tarvittiin. Mutta oli kolme hallituskautta aktiivisesti yritetty löytää Yle-ratkaisua. Siksi tämä on erityisen tärkeätä, että kun tämä ratkaisu kaikkien puolueiden välillä löydettiin, niin myös oppositio sai tässä olla puhtaalta pöydältä mukana, aivan viimeiseen asti sana oli yhtä vapaa kuin kaikilla muillakin. Eli oli kahdeksan ääntä, ja kun kaikilla oli sama ääni, niin silloin syntyi Yle-ratkaisu.

Tältä osin, kun tämä Yle-ratkaisu sitten syntyi silloin 2011 hallituskauden ensimmäisen vuoden syksyllä, ja jouluun mennessähän tämä uudistus saatiin silloin valmiiksi, syntyi tällainen poliittinen kannanottolausuma, ja tässä lausumassa on erittäin tärkeitä näkökulmia, joissa lähtökohtana oli juuri se, että me lähdimme siitä, että yhdessä asioista sovitaan jatkossakin. Eli puheenjohtajat silloin edellyttivät, että tämä parlamentaarinen ratkaisu pitää myöskin tulevina vuosina. Se piti sekä indeksileikkauksia ajatellen, Yleisradion rahoitustasoa tai tehtäviä ajatellen. Tältä osin nämä kaikki lukevat tässä kannanotossa. Koska olen näitä kohtia jo siteerannut viime keskustelussa, niin pyrin nyt vain summaamaan tämän lähtökohdan.

Tämän lausuman pohjalta ruvettiin valmistelemaan valtioneuvoston periaatepäätöstä, joka syntyi sitten kuluvan vuoden 2012 aikana. Haluan todella huomauttaa, että siinä periaatteessa vahvistetaan jälleen kerran se, että Yleisradio-asioita voidaan hoitaa juuri parlamentaariselta pohjalta. Siinä samassa periaatteessa vahvistettiin myöskin se, että näitä isoja muutoksia tehdään vain ja ainoastaan yhdessä. Tältä osin tämä periaatepäätös oli toistuma siitä lausumasta, jonka eduskuntaryhmät silloin aikoinaan tekivät. Tältä pohjalta syntyivät Yle-lait eli rahoituslaki ja tämä Ylen tehtäviä ja Ylen asemaa koskeva lainsäädäntö. Nyt näissä — kun käydään läpi tarkkaan — yleisperusteluissa toistetaan nämä samat vanhat linjaukset, ja siltä osin on tärkeätä muistaa eduskunnassa, että Yle-ratkaisut ovat jatkossakin tämän parlamentaarisen suojeluksen alla, ja nimenomaan on todettu, että Ylen riippumattomuus perustuu siihen, että kaikki asiat tehdään yhdessä parlamentaarisesti sopien.

Koska olen jo viime kerralla näitä lauseita siteerannut täällä, kun tämä asia viimeksi jäi pöydälle, niin päätän nyt näin lyhyeen toivottamalla onnea ja menestystä tälle työlle. Totean ministeri Bernerille, että pitäkää hatustanne kiinni, se on tuulinen paikka, mutta kahdeksalla eri äänellä, yhtä vahvalla ja tasapaksulla äänellä, saatte aikaan sen, että syntyy sellainen Yle-ratkaisu, joka kestää myös tässä ajassa. Minä vielä kehotan teitä olemaan yhtä tiukkana jatkossakin. Jos joku yrittää tontillenne, niin pitäkää siitä kiinni, että ministerin ääni, se on kyllä hallituksen talossakin.

17.09 **Anna-Maja Henriksson r:** Fru talman, arvoisa puhemies! Jag ska inte upprepa det som tidigare minister Kiuru framförde, men jag vill konstatera det, att det gjordes ett enormt arbete under Kiurus ledning under den förra valperioden. Då kom man också överens om de gemensamma spelreglerna för Rundradion, och nu är det viktigt att man håller sig till de spelreglerna.

Jag var jätteorolig här i ett skede av den här processen att regeringen nu hade glömt bort de här spelreglerna, och det verkade som om regeringen skulle ha varit lite ute på villovägar. Nu har man kommit tillbaka, och tack än en gång till minister Berner för det. Jag tror att vi har alla förutsättningar att lyckas när vi sätter oss vid samma bord och funderar hur vi ska ha det framöver, också gemensamt när det gäller de övriga frågorna som behöver diskuteras.

Vielä kerran: Sen verran on hyvä muistaa, ihan niin kuin edustaja Kiuru, edellinen ministeri, joka vastasi edellisellä hallituskaudella siitä, että me saimme ehdotuksen Yle-laista ja saimme myös uuden rahoitusjärjestelmän, että siinä samassa yhteydessä tehtiin erittäin tärkeitä periaatepäätöksiä juuri siitä, mitkä ovat ne pelisäännöt eduskunnassa. Tässä yhdessä vaiheessa olin hyvin huolissani siitä, että nykyinen hallitus olisi unohtanut nämä pelisäännöt. No, nyt niistä on sen verran muistutettu, että nyt on hienoa nähdä, että palataan takaisin siihen malliin, missä Yleisradion asioita pitääkin hoitaa elikkä parlamentaarisessa ryhmässä. Olen siitä iloinen, että ministeri Berner nyt on saanut tukea myös hallituksen sisällä tälle ajattelulle.

Myös edustaja Kivelän esittämiin näkökohtiin on hyvä yhtyä. On hienoa, että on olemassa myös hallitusrintaman sisällä edustajia, jotka uskaltavat sanoa suoraan myös, mitä ajattelevat, ja tässä asiassa hyvä näin.

Täytyy muistaa edelleen, että Ylellä on erittäin tärkeä tehtävä. Ylellä on myös hyvin tärkeä tehtävä, mitä tulee sivistykseen ja sivistyksen ylläpitämiseen tässä maassa. Siinä mielessä, vaikka on erittäin hyvä, että meillä on myös mainoskanavia, muita kanavia, niin tätä näkökohtaa ei saa koskaan unohtaa, ja sen takia on syytä pitää huoli siitä, että meillä on riippumaton Yleisradio myös tulevaisuudessa, joka ei ole riippuvainen siitä, ketkä tai mitkä puolueet ovat juuri sillä hetkellä hallituksessa. Se on koko maan etu. — Kiitos.

17.12 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tulen varmuuden vuoksi tänne, kun äsken ei meinannut se 2 minuuttia ihan riittää. — Varmasti on ihan syytä todeta, että on hyvä, että meillä on viestintäministerinä ihminen, joka ymmärtää tämän Ylen julkisen palvelun tehtävän merkityksen ja sen, että parlamentaarisesti näitä asioita on syytä viedä eteenpäin. Varmasti tässä voin yhtyä edellisen ministerin Kiurun kiitoksiin tässä yhteydessä ja omalta osaltani myös edustaja Henrikssonin tavoin muistuttaa ja kiittää siitä, että Krista Kiuru omana ministeriaikanaan muisti tämän parlamentaarisuuden ja vei kovalla työllä Yle-lakia näiden periaatteiden siivittämänä eteenpäin.

Mutta sen takia vielä pyysin yhden puheenvuoron — olen monta jo käyttänyt tästä Ylen asemasta, mikä on todella tärkeä — että täällähän tuli juuri ilmi keskustelussa myös se, että yhteiskunnassa ei missään tapauksessa kannata pistää vastakkain sitä, että meillä on hyvä, toimiva Yleisradio, ja sitten kaupallisen median toimintaedellytyksiä. Me elämme hyvin vaikeassa median murroksessa, ja kaupallisellakin medialla on todella, niin kuin olemme nähneet, vaikeita aikoja, isoja haasteita, ja siksi myös yhteisesti meidän on kyettävä toimimaan niin, että toimintaympäristö myös tällä kaupallisella medialla säilyy sellaisena, että meillä kaiken kaikkiaan Suomessa pystyy olemaan laadukas, vahva, monipuolinen, moniarvoinen media ja tiedotusvälineet. Tämä on todella, kuten täällä todettiin jossain aikaisemmassa puheenvuorossa, myös sananvapauden kannalta erittäin tärkeä asia kaikkinensa.

Sen verran palaan siihen viime kauden tilanteeseen, että silloin puhuttiin aika paljon lehdistön tulevaisuudesta. Meillä lehdistöasiain neuvottelukunnan työ valmistui, ja sen seurauksena nimitin selvitysmies Tuomas Harpfin käsittelemään sitten jatkotoimia, mitä voisimme tehdä tässä haasteellisessa tilanteessa. Tämän työn seurauksenahan silloin linjattiin, että elinkeinotukia uudelleen kohdentamalla tuli tällainen innovaatiotuki, jonka tarkoituksena oli määräaikaisesti toimia tämän vaikean digitaalisen murroksen eteenpäin auttajana, ja tämänkaltaisia asioita silloin toteutettiin yhteensä 30 miljoonaa tässä.

Mutta jäi tosiaan, kuten mainitsin tuossa aiemmassa puheenvuorossa, muutamia ihan harkinnan arvoisia esityksiä ja periaatteita hänen työssään vielä toteuttamatta. Yksi tieten-

kin, mistä aika paljon tänä päivänä puhutaan, liittyy muun muassa tähän arvonlisäverokohteluun. On ollut hyvä, että myös tällä kaudella on jatkunut se keskustelu siitä, että tämä digialvi pitäisi pyrkiä korjaamaan. Siihen tietenkin liittyy pieniä haasteita sieltä Euroopan unionin kautta, mutta joka tapauksessa se on tärkeä periaate viedä eteenpäin.

Mutta Tuomas Harpfilla oli myös sellainen mielenkiintoinen ajatus, kun hän ihan oikein totesi sen, että kaiken kaikkiaan meillä mediatuet ovat Pohjoismaiden pienimmät ja lehdistön alvi ja ylipäätään kaupallisen median verotuskohtelu on hyvin korkeaa kansainvälisesti katsottuna, että pitäisi pohtia sellaista mahdollisuutta esimerkiksi osana isompaa arvonlisäveroratkaisua, että laskettaisiin median ja lehdistön tilausten arvonlisävero alimmalle EU:n mahdollistamalle tasolle eli 5 prosenttiin ja samalla luonnollisesti tähän yhdistettäisiin tämän digitaalisen median alvi.

Tällaiset ehdotukset ovat ehkä sellaisia tulevaisuuden ehdotuksia, ja toivoisin myös näitä käsiteltävän ihan vakavasti tässä jatkotyössä ja työryhmän toimesta, joka nyt on asetettu, ja myös ministerin ja ministeriön toimesta, koska kaikki varmasti myönnämme, että se, että turvaamme moniarvoisen tiedonvälityksen, on kyllä tämän yhteiskunnan yksi iso peruspilari.

17.16 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä on nyt kuultu useita hyviä puheenvuoroja, missä on korostettu tämän demokratian merkitystä ja parlamentaarisuuden merkitystä, jotka molemmat ovat tässä Yleisradion toiminnassa erittäin tärkeitä asioita. Tärkeää on todellakin se, että tätä toimintaa voidaan valvoa ja se on julkista.

Mutta sitten pari asiaa haluaisin ottaa tässä esille, elikkä sen, mikä on Ylen merkitys näin alueellisesti. Itse lappilaisena toimijana olen saanut kokea moneen kertaan sen, että jos ei Ylen toimintaa laajemminkin ole olemassa, niin Lapista ja varsinkin syrjäseuduilta ei saataisi tietoja tulemaan julkisuuteen. Yle on ainoa, joka todellisuudessa pystyy tällä hetkellä tuottamaan tietoa ja tiedollisia palveluja myös semmoisilta alueilta, missä ei kaupallisella tavalla asioita pysty hoitamaan.

Sitten toinen asia ovat nämä kieliasiat. Esimerkiksi saamenkielinen julkisuus, saamenkielinen radiotoiminta ei onnistuisi todellakaan ilman Ylen toimintaa, jota tarvitaan siinä, että me jatkossakin voisimme näitä vähemmistökieliä, joita jatkossa tulee Suomessa olemaan yhä enemmän, niitäkin tuoda esille tässä yleisessä tiedonvälityksessä. Kiitos ja hyvää jatkoa tälle toiminnalle!

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

Hallituksen esitys HE 8/2015 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 2/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 2/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.18 **Pirkko Mattila ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä, ja tässä esityksessä on siis otettu huomioon muuttuneen lainsäädännön edellyttämät muutostarpeet, ja tarkoituksena on saattaa eurooppalaista alueellista yhteistyöyhtymää koskeva kansallinen lainsäädäntö vastaamaan unionin lainsäädännön muutoksia. Vaikka tämä yhtymäasetus on suoraan velvoittavaa oikeutta, tarvitaan lisäksi kansallisia säännöksiä, jotta asetusta voidaan soveltaa tehokkaasti käyttöön.

Yhtymä on tarkoitettu keinoksi, jolla helpotetaan rajat ylittävää alueellista yhteistyötä aluekehityksen alalla ja ylipäätään vähennetään jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisten kohtaamia ongelmia poikkeavien kansallisten lainsäädäntöjen vuoksi. Keskeisimmät muutokset liittyvät yhtymän perustamisen helpottamiseen ja sääntelyn selkiyttämiseen, ja myös kolmansien maiden mahdollisuudet osallistua yhtymään laajentuvat.

Työ- ja elinkeinoministeriö on tämän valmistellut, ja ihan konkreettisesti tässä valiokunta mietinnössään katsoo, että kun Suomessa ei ole tällä hetkellä eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymiä eikä Suomi ole jäsenenä muussa maassa rekisteröidyssä yhtymässä, niin selvityksen perusteella juurikin tämän uuden lainsäädännön perusteella voisi olla aikaisempaa suuremmat mahdollisuudet yhteistyöhön. Esimerkkinä mainitaan nämä kolme rajat ylittävää ohjelmaa, joiden puitteissa lakiehdotusta voidaan soveltaa, ja myös nämä Venäjän suuntaiset ENI CBC -yhteistyöohjelmat voisivat selvityksen mukaan hyödyntää tätä sääntelyä.

Tämä hallintovaliokunnan mietintö on yksimielinen.

17.20 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Etenkin rajaseudulla valtakunnan rajat ylittävän yhteistyön kautta voitaisiin hallinnoida esimerkiksi ihmisten turvallisuuteen ja terveyteen liittyvien palvelujen järjestämistä. Etenkin harvaan asutuilla alueilla, rajaseudun alueilla leveämmät hartiat palveluiden järjestämisvastuussa voisivat merkitä myös kansainvälistä yhteistyötä. Peräänkuulutan luovia, alueellisista tarpeista lähteviä ratkaisuja. Lakiesitys tuo tähän lisää mahdollisuuksia.

Samalla haluan muistuttaa siitä, että vaikka nyt puhutaan lähinnä EU:n sisärajoilla tapahtuvasta yhteistyöstä, niin emme saa unohtaa lähialueyhteistyötä suuren itäisen naapurimme kanssa. Kansainvälisistä suhdanteista riippumatta tarvitsemme lähialueyhteistyötä myös Venäjän suuntaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 8/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 15 §:n ja tieliikennelain 105 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 14/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 4/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 4/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.21 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvin teknisluonteinen ja vastaa paljolti jo käytännössä olevaa sääntelyä. Valiokunnan käsittelyssä kuitenkin on tullut esille, että EU:n eri maiden viranomaisten välisen tietojenvaihdon toteuttamisessa on isoja haasteita tällä hetkellä. Tämä tarkoittaa sitä, että jäsenvaltioiden lainsäädäntöä on edelleen kehitettävä, jotta tiedot liikennerikkomuksista välittyvät. Tästä on esimerkkinä se, että tosiasia on, että esimerkiksi liikennerikkomusten seuraamusten täytäntöönpano Suomen ja Venäjän välillä on paremmin hoidossa kuin vaikkapa Suomen ja joidenkin EU-maiden välillä.

Toivon, että tätä asiaa viedään yhteisesti eteenpäin myöskin tulevaisuudessa. Mutta tämä lakiesitys on ihan kannatettava tällaisenaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 14/2015 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotusten sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 e §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 52/2015 vp
Valiokunnan mietintö StVM 2/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 2/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.23 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Halusin tulla tänne eteen tämän asian esittämään, koska asia on niin tärkeä. Tehtävämme on todellakin kunnioittaa sotiemme veteraaneja, henkilöitä, jotka ovat siellä töitä tehneet sen eteen, että me tänään tässä voimme parlamentaarisesti asioita Suomessa päättää.

Tämä esitys on todellakin hyvä ja kannatettava, vaikka tämä esitys koskee alle sataa henkilöä. Jälkipolvet tulevat tarkastelemaan näitä ja edellisiä vuosikymmeniä, miten me olemme suhtautuneet niihin ihmisiin, jotka kalliiden uhrien kautta pelastivat isänmaamme vapauden. Sotien jälkeen huomattava määrä sotaveteraaneja ja heidän perheitään joutui muuttamaan Ruotsiin, kun Suomessa ei pystytty tarjoamaan riittävästi töitä. Heidän panoksensa Suomen pelastamisessa sodissa oli yhtä arvokas kuin Suomeen jääneidenkin. Heidän asemansa huomioiminen on perusteltavaa.

Tämän lakimuutoksen kohteena oleva veteraanien joukko on vähäinen, mutta asia on tärkeä. Kun veteraanit vanhenevat, sotavammojen haittavaikutukset yleensä kasvavat. Liikuntakyvyn yleisesti heikentyessä voi alkujaan pienikin sotavamma pahentaa invaliditeettia huomattavasti. Muistutan jälleen kerran myös siitä, etteivät sotien jälkeen tehdyt arviot työkyvyttömyysasteesta aina kuvanneet aidosti vammautumisen laajuutta. Tuolloin miehillä oli kiire pois armeijan kirjoista, ja pelko vastaisen työnsaannin vaikeutumisesta saattoi johtaa miehet vähättelemään vammojaan. Kaikille oli tärkeintä tehdä töitä ja pelastaa ja auttaa tätä Suomea eteenpäin. Kun elämme taloudellisesti tiukkoja aikoja, niin tämä esitys on hieno arvovalinta siitä, että sotaveteraanien asia on yhteinen kunnia-asiamme.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 52/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2014

Kertomus K 1/2015 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 2/2015 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 2/2015 vp. Asian käsittely keskeytettiin 9.10.2015 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelu

17.26 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Jo Sitran toimintakertomuksesta saimme lukea, että Sitran tehtävä on edistää Suomen vakaata ja tasapainoista kehitystä, talouden määrällistä ja laadullista kasvua sekä kansainvälistä kilpailukykyä ja yhteistyötä. Näitä kaikkia tarvitaan edelleen kipeästi kansantaloudessamme, jokaisessa Suomen maakunnassa. Tulevaisuus ei ole pelkästään Sitran tehtävä tulevaisuusorganisaationa vaan meidän, koko eduskunnan, ja suomalaisen yhteiskunnan tehtävä.

Toimintakertomuksen ja Sitran kolmesta teemasta huomioin vain Resurssiviisas ja hiilineutraali yhteiskunta -osion. Tulen Suomen itäisimmästä biomaakunnasta, joten korostan erityisesti sitä, että biotalouden koti on maakunnissa. Hiilineutraali yhteiskunta on resurssiviisas, ja siinä tarvitaan sitä paljon puhuttua biotaloutta. Onkin erittäin hienoa todeta, että biotalous on hallitusohjelman kärkihankkeita. Tämä luo ja tuo maakuntiin ihan erilaiset kehittymismahdollisuudet kuin aikaisemmin.

Kertomuksessa on nostettu esiin kiertotalous kasvualana. Kiertotalous on toimintakertomuksen mukaan hyvin suunniteltua taloutta, missä materiaalien hukkaaminen ja jätteen syntyminen on minimoitu. Biomassoihin perustuva biotalous on myös kiertotaloutta. Toimintakertomuksessa on ihan erikseen korostettu, että kiertotalous on se moottori, jolla talouskasvun ja hyvinvoinnin sopeuttaminen maapallon kantokykyyn tehdään. Sitran teettämän selvityksen mukaan raaka-aineiden ja resurssien kierron tehostaminen tarjoaisi Suomelle vähintään 1,5—2,5 miljardin euron vuotuisen arvonlisän vuoteen 2030 mennessä. Tämä kiertotalousanalyysi on sikälikin ainutlaatuinen, ettei sellaista ole muualla laskettu. Tähän mahdollisuuteen meidän on tartuttava.

Suomessa riittää metsää. Metsät ovat meille luontainen aurinkopaneeli ja hiilinielu, ja se on myös hiilen varastoija. Metsä ja biomassat ovat luonnonvara, joka ei suomalaisen perinteikkään kestävän metsätalouden ansiosta hupene vaan kasvaa uudelleen. Tälläkin hetkellä meillä on edelleen metsien rästihakkuita arviolta 50 miljoonan kuution edestä. Tarvitsemme hoitohakkuita, joilla turvataan metsien tuotto ja samalla turvataan puuraaka-aine niin kemialliselle kuin mekaaniselle puunjalostukselle. Tähän antaisi oman tukensa myös se, että Kemera-lain mukaiset tuet maksettaisiin ajoissa.

Arvoisa puhemies! Kotimaakunnassani Pohjois-Karjalassa olemme jo reilun askeleen verran edellä metsäperusteista biotaloutta, ja nykyinen hallitusohjelma, missä biotalous on nostettu kärkihankkeiden joukkoon, edesauttaa maakuntaani. Toivon, että näin on myös tulevaisuudessa. Tarvitsemme maakuntiin biotalouden työtä ja työpaikkoja, jotka eivät karkaa halvempien tuotantokustannusten maihin ja jotka ovat kasvavia vientialoja. Tarvitsemme koulutuspaikkoja maakuntiin, joissa biotalous kasvaa ja kehittyy.

17.30 **Maria Tolppanen ps:** Arvoisa puhemies! Ylipäätään tulevaisuus ja sen kehittäminen on äärimmäisen tärkeä asia myöskin tässä salissa. Tässä Sitran paperissa puhutaan muun muassa terveydenhuollon digitalisaatiosta, ja se on asia, joka varmasti tulee, ja se on asia, jossa tulee olemaan paljon haasteita. Meillä on valitettavasti tässä maassa vähän sellainen tilanne, että me suojelemme itse itsemme itseltämme, mutta kun me puhumme terveydenhuollosta ja terveydenhuollon digitalisaatiosta, niin silloin meidän täytyy varmasti vähän raottaa näitä erilaisia rajoituksia. Asioiden pitää toimia myöskin syrjäseuduilla, ja erilaisten tietokantojen pitää pystyä keskustelemaan keskenään, jotta saataisiin mahdollisimman hyvä ja optimaalinen lopputulos.

Sen lisäksi silloin viimeksi, kun puhuimme tästä Sitran paperista, sivuttiin myöskin apteekkimaksuja, jotka nyt koskevat Helsingin yliopistoa, ja niitä on muun muassa nyt budjetissa esitetty leikattavaksi pois. Tämä on aika vakava asia, tämä on mielestäni semmoinen asia, missä eduskunnan pitäisi ihan yhdessä miettiä, voidaanko niitä ottaa sieltä pois, koska Helsingin yliopistolta lähtee jo se 70 miljoonaa, johonka he ovat varautuneet, mutta jos apteekkimaksut vielä menevät pois, niin siinähän samalla sitten myöskin vaikeutetaan muiden apteekkien toimintaa, koska Helsingin yliopisto on jakanut reseptimaksujaan myös muille apteekeille — tosin ne ovat pieniä, mutta kun lisänä on rikka rokassa. Tämä on yksi asia, joka mahdollistaisi sen, että tämän puolen tutkimustoiminta tässä maassa pystyisi jatkumaan keskeytyksettä myös tulevaisuudessa ja ensi vuonna.

17.32 **Pirkko Mattila ps:** Arvoisa rouva puhemies! Sitralla on merkittävä rooli tutkimus- ja tulevaisuusorganisaationa, kuten kertomuksessa todetaan, sekä myös lainsäädännön tukena. Sitra on monella tavalla ajan hengessä ja myös muutoksen aallonharjalla sekä mei-

dän kansanedustajien päätöksien tukena, kun olemme tekemässä tulevaisuutta. Asiantuntijoiden lisäksi Sitralla on kokeilutietoa, ja toivon, että Sitra säilyttää ketteryytensä tällaisena monialaisena toimijana.

Muutama sana kärkihankkeista, jotka liittyvät siis teemoihin "Elinvoimainen ihminen ja kannustavat rakenteet", "Resurssiviisas ja hiilineutraali yhteiskunta" ja "Kestävän hyvinvoinnin ja työn toimintamallit". Näistä kiitos, ja erityisesti haluan puhua resurssiviisaasta ja hiilineutraalista yhteiskunnasta ja siihen liittyvästä bio- ja kiertotaloudesta.

Sitran raportissa todetaan — ja luen tämän toistonkin uhalla, koska tämä on mielestäni huikea näköala: "Vaikka ilmastonmuutos ja luonnonvarojen hupeneminen ovat yksi suurimpia globaaleja ongelmia, niiden torjuminen on synnyttänyt yhden maailman nopeimmin kasvavista liiketoiminta-alueista. Globaalin cleantech-markkinan suuruus on arviolta noin 1 600 miljardia euroa ja esimerkiksi kiertotalouden globaali markkina lähes 1 000 miljardia euroa." Tämähän tarkoittaa siis huikeita työmahdollisuuksia ja arvonlisää Suomelle. Vaikka Suomi on pieni maa, niin meillä on korkean osaamisen, korkean koulutuksen avulla mahdollisuus toimia merkittävänä cleantech-toimijana. Nämä luovat siis työn ja vientielinkeinojen näköaloja, ja sitä me varmasti haluamme täällä kansanedustajina edistää.

Sanonpa senkin, että jokainen, joka nimittelee biotaloutta tai kiertotaloutta navettanäpertelyksi, tulkoon todellisuuteen. Sitran useissa hankkeissa biotalous laajasti ymmärrettynä on mukana. Biotalouden tekijät — puhtaat raaka-aineet, ammattitaito, korkea jalostusaste — ovat vahvuuksiamme, kun vain niitä käytämme korkeaa osaamistamme hyödyntäen. Jos luemme maailman megatrendejä, bio, eko, luomu ja lähi yhdistettynä siihen high techiin ovat kovasti tulevaisuuden bisneksiä. Tässä kohtaa Suomen historiaa kannattaa vaihtaa puhe navetanparsista maailman muuttumiseen ja siihen, miten me tartumme siitä kiinni.

Biotalous on myös osa kiertotaloutta. Epäorgaaniset aineet on saatava entistä tehokkaammin kiertoon niin, että ne säilyttävät arvonsa tuossa ketjussa. Erityisesti kertomuksen kiertotaloutta koskeva luku ja sen ajatus pitäisi mielestäni sitoa mahdollisimman tiukkaan kiinni koulujen opetussuunnitelmiin eri tasoilla. Ja kuten kertomus myös viisaasti toteaa, ponnisteluja teollisuuden mukaan saamiseksi tulee jatkaa, mutta sen täytyy tapahtua maailmanlaajuisesti, siis globaalisti. Kun ilmastonmuutos on yhteinen, myös keinojen sen torjumiseksi täytyy olla yhteisiä ja rajat ylittäviä, kaikki mukana.

Olen kertomuksen kanssa samaa mieltä siitä, että kiertotalous on tahdon asia. Sitra on ollut merkittävässä roolissa tekemässä askelmerkkejä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. Fossiilisesta taloudesta tulee siirtyä entistä rohkeammin hiilineutraalimpaan talouteen, jossa hajautetuin ratkaisuin voimme nähdä esimerkiksi koko Suomen asuttuna ja elinvoimaisena, myös huoltovarmuuden kannalta.

Sitra on tarttunut haastavaankin aiheeseen eli digitalisaatioon, joka edelleen lienee synonyymi myös terveydenhuollossa sydämen vajaatoiminnan lääkityksessä, mutta nyt varmaankin tarkoitetaan siis tietojärjestelmiin ja sähköiseen tiedonsiirtoon liittyviä prosesseja. Niissä on haasteita, ja on hyvä, että raportti toteaa sen ääneen. Viisauden alku on tosiasioitten tunnustaminen. Sähköisessä asioinnissa kompastuskivenä ovat edelleenkin kalliit ja yhteensopimattomat tietojärjestelmät, minkä me kuntapäättäjinäkin tuskallisesti tiedämme. Tämä on merkittävä haaste tämän hallituksen eteenpäinviemälle sote-uudistukselle-kin.

17.37 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Sitran, Suomen itsenäisyyden rahaston, vuosikertomus on täynnä täyttä asiaa siitä, miten Suomea on kehitetty ja erityisesti miten sitä pitäisi kehittää eteenpäin. Meidän hallitusohjelmamme ehkä yksi tärkeimpiä lauseita on: "Suomi on bio- ja kiertotalouden sekä cleantechin edelläkävijä." Nämä ovat niitä asioita, joita Sitra myöskin tuo tässä raportissaan esille. Ja nyt sitten tämä on haaste, miten me hallitusohjelmaa saamme käytäntöön. Jatkossa todennäköisesti — ja toivon, että — Sitran rahoista käytettäisiin huomattava osa juuri näiden meidän hallitusohjelmamme ydinasioiden eteenpäinviemiseen. Erityisesti tässä on esillä tämä "Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä". Se on Sitrassa ollut esillä, ja toivon, että tämä meidän kärkihankkeemme hallitusohjelmasta saataisiin nyt liikkeelle vielä entistä enemmän.

Mutta sitten semmoisena ongelmakohtana haluaisin tuoda esille näistä asioista sen, että kun meillä on hyvin paljon tehty Suomessa erilaisilla rahoituksilla tutkimuksia, muun muassa biotalouteen liittyviä asioita, niin meillä on valtava määrä patentteja, meillä on valtava määrä tutkimuksia, jotka ovat yliopistojen ja eri paikkojen mapeissa. Ne ovat siis piilotettuina talteen ja odottavat, että joku alkaa niitä toteuttamaan. Eli yhä enemmän meidän pitäisi saada käyttöömme menetelmiä ja konsteja, miten me saamme nämä tutkitut, hyvät asiat toteutukseen, käytäntöön. Me tarvitsemme niitä, jotta Suomi pääsisi eteenpäin.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 1/2015 vp johdosta.

8. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2014

Kertomus K 8/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 5/2015 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 5/2015 vp.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 8/2015 vp johdosta.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 26/2015 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 3/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 15.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 15.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 15.10.2015 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.39.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen